

DR. TIHAMÉR TÓTH

KRISTUS A MLÁDEŽ

VYDALY

ŠKOLSKÉ SESTRY O. S. F.

PRAHA-VINOHRADY

KORUNNÍ 4

1934

NIHIL OBSTAT

Msgre Dr. Carolus Vrátný,

censor.

IMPRIMATUR

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,

vicarius generalis.

Pragae, die 12. Martii 1934.

Nr. 2766.

Světlo světa

Stojím na vrcholku vysoké hory. Je květen. Den se probouzí. Zatím co mne ještě obklopuje temná noc, rozjasňují se v dálce horské hřebeny. Stále ohnivěji se po nich rozlévá purpurový lesk — a již vítězně jako obr vystupuje nad obzor slunce a rozněcuje na všech stranách svůj oheň radosti. Ptáci jásají, plachá srnka vstává ve svém úkrytu, květiny otevírají světlu kalíšky, vše se obnovuje, omlazuje, vše se obrací ke slunci, zářivému, teplo i život rozdávajícímu slunci . . .

Po tisíciletí spalo lidstvo v temné noci pohanství, než se nám zrodil Spasitel, Ježíš Kristus. On jest »Světlo světa«, světlo zářící každému člověku, který se zrodí jeho učněním, jeho příkladem. A proč je nám postava Páně příkladem tak vznešeným, tak vábívým? Poněvadž není jen Bůh, vznášející se nad námi v závratné výši — ale také člověk; a jako člověk prošel tedy všemi stupni vývoje — byl dítětem, hochem, dorůstajícím jinochem i vyspělým mužem — tedy vším, čím musím býti i já.

Řád salesiánů, kteří se věnují zvláště výchově mládeže, počal roku 1905 se stavbou nádherného chrámu na jednom pahorku u Nazareta. Dříve však než byl chrám dostavěn, vypukla světová válka a misionáři

museli opustiti Svatou zemi. Po letech války se sice vrátili, našli však jen hromadu zřícenin. Vše, co tu vytvořili, bylo zničeno. Zřícenina — ale uprostřed trosek zůstala prozřetelností zachována jediná socha — socha Jezulátka. A to dodalo dobrým otcům důvěry: s dřívější horlivostí se opět pustili do díla, do své práce... Také ty, milý hochu, víš, jak i u nás za světové války vše hynulo. Nesmíme však zoufati. Nová mládež musí vyrůst, nová mládež, v jejímž srdci působí příklad pozemského života Kristova: poslušnost a pracovitost Ježíšova, jeho sebeovládání a sebezapírání, jeho úcta k vrchnosti, jeho láska k vlasti.

Milý hochu, podej mi ruku, usedneme u nohou Světla světa a budeme sledovati s úctou a pozorností jeho život. Čti tuto knihu a uchovej hluboko ve svém srdci vše, co promlouvá Spasitel i k mládeži dvacátého století.

Ale nečti této knihy najednou — zvol si denně jen určitou její část! V hodinách po večerních, až budeš hotov se svou denní prací, s úkoly, nebo za tichých chvil před večerní modlitbou — čti s hloubavou duší několik stránek a pokus se hovořiti s božským Spasitelem. Představ si, jako by byl On právě pronesl přečtená slova a jimi se obracel k tobě. A jestliže se budeš nořit týden za týdnem ve smysl slov Spasitelových, budou se stále více vtiskovati do tvé mladé

duše rysy božského Mistra. Budeš-li denně hleděti ve tvář Krista-dítěte, zjemní a urovnají se tvoje nespoutané sklony; a budeš-li poslouchati slova Krista-učitele, ztratí hřích svůj půvab, pokušení svoji moc; a pozdvihneš-li svoje zraky ke Kristu-trpiteli, pozbudou bolesti svých hrotů, zklamání, jež tě čekají v životě, nedolehnou na tebe tak tvrdě.

Božský Spasiteli, jenž jsi skoro již po dvě tisíciletí životodárným sluncem milionům lidí, buď vůdcem životem, pomocníkem v pokušení, posilou v boji o dosažení dobra i čtenářům této knihy, naši bloudící, klopýtající, Tebe však milující mládeži!

PRVÁ KAPITOLA

K R I S T U S D Í T Ě

A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí. (Lukáš 2, 52.)

I odebral se s nimi a přišel do Nazareta a byl jim poddán . . . (Lukáš 2, 51 nsl.)

Ve svaté noci

Tiché, předtuch plné očekávání se snášelo na zem. Jako by po tisíciletí zápasící, pravdu hledající lidstvo cítilo, že se musí přihoditi cosi neslýchaného, že musí přijíti něco, co by světem zatřásl do základů. Politická moc Římanů ležela těžce na podrobených národech. Cicero se zmiňuje o jakémsi starém proroctví: Má se prý objeviti nějaký král, jemuž se lidstvo musí podrobiti, aby se zachránilo před záhubou. »Kdo to bude a kdy přijde?« ptá se pohanský řečník (De divin. 2, 54). Vergil líčí tento nový věk, jež prorochovala Sibyla: Tajemné dítě se zrodí, dítě Boží, jímž se obnoví veškeré stvoření a jež přinese světu mír . . .

A když se doba naplnila, když toužící lidstvo volalo po osvoboditeli až k nebesům — za tiché noci prosincové — ve chlévě betlemském — nikým nepoznán — nikým neočekáván — se narodil Ježíš Kristus.

Kéž dnes zní každý zvon: »Kristus se narodil!« Kéž hlásá tlukot každého srdce: »Narodil se Kristus Pán!« Kéž to dnes zazáří v každém oku a každá duše se modlí: »Narodil se Kristus!« On se stal synem člověka, abychom se my mohli státi syny Božími. Stal se slabým, aby nás posílil. Byl zavinut do plenek, aby nás zbavil pout hříchu. Stal se malým, aby nás učinil velkými. Stal se chudým, aby nás obohatil. S pláčem přišel na

svět, aby osušoval naše slzy. Zrodil se v cizině, aby nás uvedl do naší nebeské vlasti. Na celé zemi neměl vlastního místa, jen abychom my měli místo v říši nebeské.

»Ach, kdybychom to byli věděli!« omlouvali se lidé v Betlemě. »Ach, kdybychom byli věděli, kdo jsou oba pocestní, kteří u nás hledali přístřeší za pozdní noci. A což teprve, kdybychom byli věděli, pro koho prosí o nocleh! Jak rádi bychom byli poskytli přístřeší, chleba, měkkého lože!«

Ne, ne — to není omluvou! Vidíte, milí hoši? Aspoň ne pro tuto mrazivou Svatou noc! My, jimž září již pokorná láska k tomuto hošíčkovi z Betlema, nemáme býti milí a ochotní jen ke vznešeným a láskyplným! Vážíš-li si svého chudšího, prostěji oblečeného spolužáka jako bohatého, nepokládáš-li někoho za hodna přátelství jen proto, že je to »vznešený jinoch« a má »tak jemné mravy«, ale i proto, že je duše jeho vznešená a jemná — ano, jen tehdy jsi přítelem Ježíška z Betlema.

Z čeho se radujeme?

Milionům křesťanů je dnes tak sladko u srdce, ba i nekřesťanům na všech stranách světa. Ve sněhových chatrčích Eskymáků, ve stanech černochoů, na písčité poušti Afriky, v kabinách oceánských parníků — všude se dnes slaví Štědrý večer.

Před časy oslavovali křesťané vánoce hluboko pod zemí, v katakombách, za skličující úzkosti, při matném světle pochodní. A v téže době — nad nimi — slavili Římané svoje saturnalie, ony příšerné orgie, z radosti, že se — dneškem počínajíc — prodlužuje den.

A měli pravdu. Nemohli sice tušit, co se dalo pod nimi; ale od onoho dne se skutečně světlo stávalo jasnější, neboť se lidstvu rozsvítilo světlo Kristovo! A jaká radost proniká od té doby naše srdce za Štědrého večera! Jsou posvátnější, milejší hodiny, než když děti toužebně očekávají příchodu Ježíškova? Jak nedočkavě hledí okny a naslouchají každému šumotu!

Na tobě je, milý velký hochu, abys vystihl tajemství Svaté noci, co totiž znamená ono Gloria andělů pro lidstvo, nehledě k vánočnímu stromečku, dárkům, radostem z vánočních prázdnin.

Od této Svaté noci jsme opět pravými lidmi. Ono Gloria bylo výzvou ku práci na našem božském poslání. A je třeba, aby zářivá hvězda betlemská roznítla všechny naše ideální snahy, veškeré naše touhy po vyšším. A přece . . .

Uvažuji-li nyní o narození Spasitelově, je mi, jako bych musil politovati malého Ježíška. Nezáleží konečně na tom, jak tam — v Betlemě — byl přijat. Lidé přece nevěděli o něm nic, neměli tušení, komu odepřeli teplou světničku, laskavé přijetí, kdo vlastně

„Pastýři bděli na poli“

»V oné krajině pastýři ponocovali a stráž drželi nad stádem svým« (Luk. 2, 8). »I přišli s chvátáním a našli Marii a Josefa i Dítko, položené v jeslích« (Luk. 2, 16).

Je to jistě podivné: prvními přáteli Páně na zemi byli prostí pastýři. Neposlal svého anděla ani k Herodesovi, ani k židovskému veleknězi, ani k bohatým kupcům, ale k pokorným pastýřům. A ježto byli plni nejlepší vůle, udělil jim oblažující milost víry.

Víro křesťanská, pevná víro: tys největší poklad lidský! Milý příteli, když jsi byl pokřtěn, uložil nebeský Otec také do tvé duše svatou víru. Pečuješ však o ni s láskou? Chráníš ji před nebezpečím?

Ano! Víra je mystický dar nekonečně dobrého Boha. A často ji nalezneme v srdcích prostých lidí v podivuhodné velikosti, kdežto učeným, domýšlivým, do sebe zamilovaným lidem je zcela cizí.

V posledních letech studia středoškolského, na universitě — jistě bude vystavena tvoje víra mnohým pokušením... Uslyšíš ve společnosti nabubřelé, frivolní projevy, poznámky, setkáš se s přčetnými dospělými, kteří jsou jinak roztomilí, ochotní, řádní — jejichž víra však zanikla; a tato smutná zkušenost padne do tvé mladé duše jako chladné jíní.

Možná, že musí tvoje víra projít mno-

hou krisí — a zachovej však svoji duši vždy pokornou a čistou — jako pastýři v Betlemě — pak jistě nezahyneš. Ať tě již pochybnosti ve víře trápí po řadu let, ať pokládáš svoji kdysi tak oblažující dětskou víru snad za ztracenou — nezoufej! Zůstávej jen pokorné mysli, udržuj svůj život v čistotě — tyto dvě ctnosti dopomohou ti opět k víře, byť jsi již myslel, že je ztracena.

Ochota a vytrvalost

Od východu přišli tři králové a položili s úctou a pokornou modlitbou dary k nohám malého Ježíše.

Ve chlévě prostém před krásným
Dětátkem
klečí tři králové v posvátné úctě —
dary své: kadidlo, myrhu a zlato
s pocity blaha mu za obět nesou.
(Dle P. Cornelia.)

Cesta králů nebyla tak snadná a jednoduchá, jak si představuješ. Bez radostné obětavosti a vytrvalosti by nikdy nebyli došli k malému Kristu.

Jasnou hvězdu spatřili pravděpodobně i jiní, také se jí snad obdivovali — ale nedbali božského volání a také se nedostali ke Spasiteli.

Můj jinochu, posloucháš s ochotnou duší volání Páně? Nekřičí na nás nikdy, pro-

mlouvá vždy jen tiše, ale promlouvá vždy, probouzejí-li se v tobě ušlechtilá hnutí, odvážná rozhodnutí; zůstáváš však věren předsevzetí následovati jich? Četl jsi na př. někde nádhernou myšlenku — nepřejdi ji — dopřej jí, aby pronikla do hloubky tvého srdce. Nebo se pojednou rozhodneš: Zítřka půjdu ke sv. zpovědi a sv. přijímání; nezměň rozhodnutí, jdi skutečně! Nechť je duše tvoje stále připravena, tvůj sluch jemný, abys mohl vyhověti i nejtiššímu volání Božímu. Uvidíš pak, jak se tím přiblížíš k božskému Mistru.

Často vyžaduje toto uposlechnutí Spasitele odříkání, sebezapírání; často se naši duše zmocní jakás otupělost, nechut; nic se nám nelíbí — ani práce, ani modlitba nebo účast při mši svaté... Tu je třeba býti silným, vytrvati přes všechny vlivy! Také mudrci z východu mohli setrvati při radostech svého královského života, ale u nich bylo zavolání Boží mocnější než láska k pohodlí. Uč se od nich ochotnosti, ale uč se i vytrvalosti! Té je ti třeba ještě více... Možná, že se za jejich dlouhého putování vloudila často pochybnost do srdce, stálo-li za námahu vydati se na tuto nejistou cestu. Tolik překážek! Odříkání! Také hvězda se ztratila! A každým krokem onen jízlivý úsměv lidí: »Ach — tihle „idealisté“... tito „fanatikové ideje“... tito „hvězdáři“! Peníze mají, moc mají — ale místo, aby užívali ži-

vota, jedli a pili — běží za „ideály“! Nějakého Krista hledají! Dobrá, máte-li tak popletené mozky, jděte jen a hledejte ho!«

Milý jinochu! Nejen oni tři králové museli vyslechnouti podobné řeči. Zdaž také do tvého ideálního nadšení nešlehl ledový dešť poznámek tvých soudruhů — nebo přímo z jejich lehkomyšlného způsobu života?

Jak často jsi se chtěl zbavit toho neb onoho hříchu — a nepodařilo se ti to! Jak často zazářila po zpovědi jasná hvězda křesťanského života ve tvé duši — ale pak se v ní opět zachmuřilo! Jak často jsi toužil státi se jiným — a zůstals přec týž jako dříve! A tu na tebe ještě zaskřehotá chmurňý pták »Zbabělost«: »Nuže, má to vůbec nějaký smysl zápasiti dále? Nemají konečně pravdu ti, kdož se rozvážně vysmívají mravnímu namáhání a snažení — ač sami vězí po krk ve hříchu a krčí se před plněním povinností?« Tu, milý hochu, uvaž, že nakonec měli pravdu oni tři králové: Přes nevýslovnou námahu dospěli ke Kristu — kdežto všichni, kdož dbali jen životního pohodlí — Vykupitele nikdy nespatri.

Víra

Přemnozí uviděli onu tajemnou hvězdu — ale jen tři se vydali na cestu, aby jí následovali. — Druzí? Ti byli onen »velký dav«, vysmívající se každému nadšení, každé

oběti. Bohužel, že se k nim přidává i mnoho mladých lidí dneška. Zakládají již v patnácti letech veškeren svůj postup na protekci přítele švagra své pratety a poctivě pracujícího a se snažícího nazývají šplhavcem. — Jak je nynější svět pln takových střízlivých, chladně uvažujících duší!

Ty, milý jinochu — vím dobře — nenáležíš k nim. Ale přece tu a tam se zdráháš, vzdáváš se boje po prvním nezdaru. To není správné! Pohled — i moudrým králům se pojednou ztratila hvězda, jež jim byla ukázala cestu. Co nyní? Máme jíti domů? Zpět v polovici cesty? Ne! Pohlédli k nebesům, věřili, vytrvali a zvítězili.

I já chci vytrvati. Možná, že na své cestě ke Kristu klopýtnu několikrát, možná, že mě přepadnou číhající šelmy pokušení — vše jedno! Nesmím zůstat ležeti, nesmím setrvati ve hříchu! Jdu vpřed — na konci mého putování čeká Kristus!

Milý hochu, pamatuj si pro celý život, čemu tě učí sv. Tři králové: kdykoli se musíš nějak rozhodovati na své cestě životem, pohlédni jen k nebesům! A ať se již rozhodneš pro kterýkoli významný krok, uvažuj, co tomu řekne Bůh! Nebudeš toho litovati nikdy!

Nejkrásnější příklad živé víry dali však mudrci na konci své cesty. Po mnohých útrapách došli konečně do Jerusalema. Však co to? Město bez jakékoli výzdoby, nikdo ne-

mluví o právě zrozeném králi. Ani největší učenci nemohou říci, kde by jej měli hledati. Konečně jej najdou — ale tu nastává největší překvapení! Hledali palác — a našli chatrč, hledali zlatem se třpytící kolébku — a našli jesle, hledali královského syna — a našli zkrhlého hošíčka. — »To že má být právě narozený král? — Nemožno!« byli by zvolali přemnozí. A co učinili tři králové? »Vešedše do domu, našli Dítka s Marií, matkou jeho, a padše klaněli se jemu.« (Mat. 2, 11.)

Veliký příklad živé víry!

Této víře se uč od nich, milý hochu! Sklánej kolena zbožně před Spasitelem a Jeho učením, i když ho nemůžeš plně chápati svým omezeným rozumem lidským.

„Viděli jsme hvězdu jeho“

»Když se Ježíš narodil v Betlemě judském za dnů Heroda krále, aj, mudrci od východu přišli do Jerusalema, řkouce: »Kde jest ten novorozený král židovský? Viděli jsme hvězdu jeho na východě, i přišli jsme poklonit se jemu.« (Mat. 2, 1—2). Ale Herodes nemohl pověděti, sám nevěděl, kde by bylo možno nalézt Ježíše. Ó, jak mnozí dospělí žijí dnes životem ubohého Herodesa! Jsou bohati, mají všechny vymoženosti moderního elegantního života, zastávají vysoké úřady, vědí vše — jen jedno

ne — kde je Kristus. Ubohé, ubohé duše herodesovské!

Považ, hochu milý, zda bys nechtěl již nyní — ve svém mládí — býti těmto nevědomým lidem jasnou hvězdou — vedoucí ke Kristu? Snad mezi svými přáteli, snad ve velkém domě nájemném, kde bydlíte, snad v úzkém kruhu rodinném, na letním bytě — nevím sám, kde... ale všude nalezneš lidi, tápající v noci nevědomosti, kteří vše znají — jen Boha nikoli, kteří zachovávají všechna pravidla společenského chování — jen oněch deset přikázání ne. Několika nenápadně do hovoru vsunutými slovy, nějakou mile a jemně podanou radou — zvláště však příkladem svého pevně důsledného, hluboce náboženského života máš býti, milý jinochu, zářivou hvězdou, jež by ukázala cestu ke Kristu ve tmách bloudícím bližním.

Obětování Páně

»Když bylo malému Ježíši čtyřicet dní, přinesla jej jeho panenská matka do chrámu, aby jej dle zákonů Páně představila Hospodinovi.« (Luk. 2, 22).

Duchovním zrakem svým vidím svatou Pannu s hošíčkem v náručí, jak stojí mezi jinými ženami a tiše se zbožným srdcem čeká, až na ni dojde. Na pohled se od ostatních ničím neliší. Prostý, chudičkový šat halí Syna Božího.

Milý hochu! Záhy si zvykej neposuzovati dle zevnějšku! Budiž sice stále pořádný a čistý — a možno-li ti, stroj se vždy pěkně, vkusně. Ale není vnějšek hlavní věcí — nýbrž neposkvrněná tvoje duše. Také svého bližního neposuzuj podle nového šatu a úpravného zevnějšku. Bylo by to nespravedlivé a ukrutné, ba velmi často i pochybené. Dožiješ se těžkých zklamání, volíš-li si přátele jen pro jejich peníze, pěknou tvář a elegantní oblek.

Ale ještě jiné myšlenky ve mně budí obětování Páně. To nebyla jen pouhá ceremonie — nýbrž pokorné obětování sebe samého — obětování Vykupitele, jenž tím nyní nastupuje svoji pozemskou pout.

Neznáš své budoucnosti, milý hochu! Nevíš snad ještě ani, jaké si zvolíš povolání; netušíš, jaké tě čekají zkoušky osudu. — Nevadí, zvykej si jen za osamělých procházek lesem nebo pod překrásným hvězdným nebem, za tiché modlitby po sv. přijímání obětovati nebeskému Otci své plány, svůj příští pozemský život: »Pane, dnes jsem ještě mlád, ale náležím Tobě. Nevím, jaký jest mi určen osud, dej však, Pane, abych vždy zůstal Tvým! Ať se stanu čímkoli, ať mě život obrátí kamkoli, vždy a všude chci zůstatí Tvým věrným, poslušným synem.«

V Nazaretě

Dětství Ježíšovo bylo velkolepým obrazem uctivosti, pokory a plnění povinností. V prostičkém domku odlehlého městečka v soukromí žil po třicet let — Syn Boží. Představ si často, jak as Ježíš vypadal ve svém dvanáctém až šestnáctém roce, jak prožíval své dny, když mu bylo tolik let jako tobě, čtoucímu nyní tuto knihu. Vstával časné ráno a vyléval svoje srdce nebeskému Otci svému ve vroucí, upřímné modlitbě.

A ty? Co je s tvou ranní modlitbou? Modlíš se vždy? Horlivě, z radostného srdce? Bez nucení, nejen, že je to tvou povinností, ale poněvadž cítíš, jak duše tvoje potřebuje požehnání modlitby?

A za dne? Jak as uběhl pozemský den mladého Ježíše? Dbej toho, milý můj hochu, abys každý svůj den srovnával — až do podrobností — se dny jeho, a uvidíš, co ti dobrych a posilujících rozhodnutí přinese toto srovnání.

Představ si na př., jak si mladý Ježíš hrál se svými druhy! Jak asi byl při tom přívětivý, ochotný a skromný! Byl Synem Božím — ale nepyšnil se tím. Z přátel nevěděl o tom ani jeden! A ty? Chlubíš se krásným oblekem? Postavením svých rodičů? Jsi domýšlivý pro svoji úhlednou tvář? ... Nebo uvaž, jak mladý Ježíš plnil svoje povinnosti — a jak je plníš ty!

Ježíš by byl as nejraději ztrávil celý den ve spojení se svým nebeským Otcem. Bylo-li však třeba, aby pracoval, neváhal ani okamžik vykonati vše, co bylo žádáno, neboť věděl, že povinnosti svoje plní stejně modlitbou — jako prací!

Plnění povinností je služba Bohu! Pracoval mnoho, ale i při práci pozdvihoval často svoji duši k nebeskému Otci.

Počítáš nějaký těžký matematický příklad — a tu pojednou zavolá tvoje matka: »Karlíčku, doběhni k tatínkovi do úřadu a řekni mu...« Škubneš rozhořčeně ramenem, zaškarediš se — či vyskočíš ihned ochotně se slovy: »Ano, matinko, už jdu!«? ...

Je nádherné, slunné odpoledne ... Přátelé tě lákají na výlet, úkol připomíná povinnost učení. Dochází v tobě k těžkému boji. Dovedeš se hrdině rozhodnouti pro vyplnění povinností?

Dlouhé hodiny sedíš nad svými knihami, potíš se v dílně, kanceláři, v továrně. Zdali pak pozdvihneš za své práce také někdy svoji duši k Bohu, jako to činil pracující Ježíš?

A když přijde večer, zda konáš svoji modlitbu, děkuje za všechna dobrodiní a prose Boha o další pomoc i tehdy, jsi-li unaven učním, prací nebo výletem?

Či si dovedeš představit, že by se byl mladý Ježíš jen jedenkrát uchýlil na lůžko bez modlitby?

Večer pak, když zavládlo ticho v komůrce nazaretské, co as bylo poslední myšlenkou Ježíšovou před usnutím? Jistě zůstávala jeho duše ve stálém spojení s nebeským Otcem! A jaké jsou tvoje poslední myšlenky před usnutím? Myslíš na Boha — či máš hlavu plnou prázdných fantasií nebo dokonce lehkomyšlných — třebaš ještě ne hrozivě hříšných představ?

Milý jinochu, nebude pro tebe blahodárnějšího odpočinku, než když si představíš po večerní modlitbě, že je 14—18letý Ježíš s tebou a ty kladeš znavenou hlavu do požeňnaných a žehnajících jeho rukou.

On pracoval

Uvaž také, jak doma pracoval mladý Ježíš. V Nazaretě nežil jako někde v zemi zahalečů. Pracoval velmi mnoho! Odkud to vím? Odtud, že jej lidé nazývali synem tesařovým (Mat. 13, 55), nebo dokonce tesařem (Marek 6, 3).

Drahý hochu, představ si Ježíše: Po dlouhou dobu pracuje v dílně, jeho ruce tvrdnou, s jeho čela stéká pot, neboť v orientě pálí slunko neobyčejně. Nechá práce, stěžuje si na vedro? Nikoli, tiše a bez trpkosti řeže dále, jako by chtěl hlásati celému světu: »Ať jsi dítětem chudých nebo bohatých lidí, nesmíš lenošiti; pracovati musí všichni«, pro tebe je to práce ve škole.

Uvažil jsi někdy, čeho ti rodiče denně poskytují? Příbytku, ošacení a všeho, čeho je ti třeba k tělesnému i duševnímu rozvoji. A co ty jim dáváš za to? Snažíš se jim alespoň vykonávat zdvořile a ochotně drobné práce, jen abys jim projevil své díky? S radostí myslím na každého jinocha, který je doma rodičům nápomocen jakýmkoli způsobem.

Znám žáka vyšší třídy, jenž doma konal místo služebného děvčete domácí práce — a přece byl s vyznamenáním. Všecka čest! Tomu, kdo pomáhá mladším sourozencům při úkolech, pokleká s nimi ráno i večer k modlitbě, pomáhá v kuchyni, zahradě, obchodě — kde jen může, náleží úcta.

Ovšem jsou i mladíci jiného rázu. Jeden zvoní na služku, aby mu podala sklenici vody, druhému nutno podati botky, vykartáčovati kabát nebo nésti dokonce knihy do školy. Mnohý se nudí až k smrti, ale nevykonával by sebe menší práci.

Snad to není nutno v domě tvých rodičů — pomáhati nějakou tělesnou prací. Jak chceš pak napodobiti Krista? Pilným učním, plněním povinností. — Povinnost! — Velké, svaté slovo! Vojín padne na bojišti — vykonal jen svoji povinnost. Lékař, duchovní — se nakazí při plnění své povinnosti. A žák? Nu ano, sedí u svých knih, učí se (i když mu to jde těžko) a koná svoji povinnost tímto způsobem. — Zahaleči, lenoši, ni-

čemové jsou na světě zbyteční. Člověk musí pracovati — ať podráží boty — ať se učí latinským slovíčkům, ať oře — nebo se trápí matematickými poučkami, ať koná tělesnou nebo duševní práci — je to stále stejné.

Nějak se musí každý člověk zúčastniti oné mohutné práce, kterou lidstvo plní přikázání Stvořitelevo, vládnouc nad zemí.

»Ale, což když mi můj úkol není po chuti?!« — myslí si mnohý mladík. Také rolníku se nelíbí těžká polní práce — nebo kováři kování. Práce není jen požehnáním, ale i námahou a utrpením — a právě tím i splácením, odčiňováním viny — oné viny, jíž se lidstvo dopustilo prvou vzpourou proti Bohu. Je to pokuta za hřích dědičný, že každý člověk musí pracovati s námahou. Ale aby ulehčil toto pokání, dává nám Ježíš skvělý příklad — ač byl prost dědičného hříchu. Rád bych se zeptal mladých lidí, jejichž život je řadou prohýřených nocí a prospaných dní, kteří drzým lhaním (na kolejně, na různé taxy zkušební a pod.) vylákají na rodičích mnoho peněz, nebo, kteří jsou znaveni — ale jen tancem a karbanem.

Domníváte se skutečně, že Bůh rozdělil lidi ve dvě skupiny — v hýřily a nuzáky, povaleče a pracující? Snad se ti to zdá ve chvíli, kdy se chystáš na svůj třicátý ples; uvaž však, že snad v téže hodině sám a sám zápasí se smrtí misionář v africkém pralese,

jenž opustil rodiče, sourozence a vše ostatní, jen aby mohl jít k divochům hlásat Krista ... a nyní se stal obětí zákeřné bahenní zimnice ... A právě nyní, kdy odcházíš na ples, se vrací domů otec osmi dětí — unaven, uštván celodenním bojem o chléb ... a právě nyní se hroutí kdesi na frontě vojín, dokonává je pod těžkým břemenem plnění povinnosti. Řekni mi nyní: Máte oba před Bohem stejnou cenu? Ty i on? Můžeš klidně myslit na konečné účtování, když jsi v životě nevykonal nic, nic? Víš, co řekl Ježíš pánu neplodného fíku? »Hle, tři léta jsou tomu, co přicházím hledat ovoce na tomto fíku, ale nenalézám. Vykopej ho tedy, k čemu vysiluje půdu?« (Luk. 13, 7).

Ale znám ještě jeden druh lidí, jimž může býti pracující Ježíš vzorem: Ty, kteří jsou zcela zaujati svou prací. Zachovávají zlatou střední cestu je vždy těžko — a tak i zde. Proto se setkáváme vedle povalečů i s pravými dřiči. Kdo je to? To jsou lidé se zakrnělou duší, otroci strojů, techniky, lidé, kteří se štvou celý svůj život — od časného rána — jen za jedním cílem — za penězi a hromadění jmění stále počítajíce. V takových hyne každý jiný ideál, zmírání zbožnost, srdce se mění v kámen a duše jejich v mumii. Ubozí dřiči! Oni pracují — dokonce mnoho — ale ne dle vzoru Spasitelova! Ježíš také hodně pracoval v nazaretské dílně, ale duši jeho nikdy nepohltila vlna práce, vždy si uměl najít volné

chvíle, v nichž žil klidný život intimní.

Milý jinochu, kdykoli pocítíš, že šílené tempo dneška hrozí zardousit život tvé duše, vzpomeň vždy příkladu pracujícího Ježíše! Ať již máš hodně práce, ať se připravuješ k nějaké velmi těžké zkoušce, vždy ti musí zbýti tolik času, abys nezapomínal při práci na práva vlastní duše.

Dvanáctiletý Ježíš

»Když byl Ježíš ve dvanácti letech a oni podle obyčeje svátkového šli do Jerusalema a dokonavše dny sváteční se vraceli, pacholík Ježíš zůstal v Jerusalemě, aniž to zpozorovali rodiče jeho. Domnívajíce se pak, že jest v družině, ušli den cesty a hledali jej mezi příbuznými a známými a nenalezše, navrátili se do Jerusalema, hledajíce ho. I stalo se, po třech dnech našli jej v chrámu, an sedí mezi učiteli, poslouchaje a otazuje se jich. (Luk. 2, 41—52).

Při tomto milém líčení vynoří se nám v duši dvě myšlenky: Starost svaté Panny a skromnost dítěte Ježíše.

Se srdcem plným úzkosti hledala svatá Panna ztraceného Ježíše. Hledáš také ty tak bolestně Spasitele, postihlo-li tě neštěstí, žes jej ztratil ze srdce nějakým těžkým hříchem? Panna Maria neměla klidu ani ve dne, ani v noci, až našla ztraceného syna. Také ty si máš vychovati duši k takové ušlechtilosti,

že nesetrvá v těžším hříchu ani jedinký den, nýbrž ztraceného Krista hned hledá kající svátostnou zpovědí.

Vševědoucí Kristus sedí mezi starci, jako by se měl naučiti něčemu novému. Tento pozorně poslouchající a skromně se vyptávající Ježíš by jistě mohl býti vzorem mnohým domýšlivým mladíkům. Všude slyšíme stížnosti, jak jsou mladí lidé dneška domýšliví, vyzývaví, všeteční a nevychovaní — dokonce i ve společnosti starších. Ježíš věděl více než všichni mudrci světa — ale jak byl přece roztomilý, pozorný! Ale dnes? Čím má takový mládeneček prázdnější hlavu, tím žvástavěji udává svoje nesmysly; čím méně ví, tím drzeji vše odsuzuje, posuzuje kde-koho. Milý hochu, že nechceš náležitě k takovým lidem?

Odpovíš přívětivě, jsi-li tázán, optáš se skromně, chceš-li věděti něco, aby byla z celého tvého jednání a chování patrna roztočilost upřímná, čilá — ale ukázněné mladé duše.

Přání státi se velikým plní srdce každého řádného jinocha; to není domýšlivost a vynášení. Mladík, jenž nemá velkých plánů do budoucna, je buď nemocen, nebo těžký hřích ochromil jeho duševní energii.

Skromnost a smělé plány lze velmi dobře uvést v soulad. Kdo chce býti velkým mužem, musí dobře uvážiti, v čem vlastně záleží pravá velikost.

„Co jest Otce mého“

Když našli třetího dne Ježíše, »řekla k němu matka jeho: »Synu, proč jsi nám tak učinil? Hle, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe!« I řekl k nim: »Co jest, že jste mne hledali? Zdali jste nevěděli, že já musím býti v tom, co jest Otce mého?« Ale oni neporozuměli slovu, které k nim mluvil.« (Luk. 2, 48—50).

Ježíš věděl, jakou bolest způsobí svým rodičům, jestliže se od nich odloučí — ale přece dal Boží vůli přednost před starostí rodičů. Poznali vůli svého nebeského Otce v tom, že musel setrvati »v tom, co jest Otce jeho« — t. j. ve službě Otcově, a uposlechnutí Boží vůle neznamenal proň ani největší nějakou obět. Podivuhodný a výrazný je tento rys povahy Ježíše-hocha: jeho poslání se před ním vznáší jasně, uposlechně ho rychle bez váhání.

Je možno, že i ty zpozoruješ v sobě sklony k povolání, jež způsobí tvým rodičům zklamání — nebo dokonce vyvolá jejich zákaz. Také já říkám, že je šťasten onen mladý muž, jenž může počítí svoji životní dráhu s požehnáním rodičů — ale může, bohužel, nastati případ, že uposlechnutí volání po určité dráze životní narazí na odpor rodičů. Toto bolestné křížení cest nastává většinou tehdy, když uvědomělý, jemný jinoch z lepší

rodiny slyší v sobě pozvání »do domu Otce svého« — t. j. ke kněžskému stavu.

Nejvznešenější rodiny katolické v cizině vidí v tom čest, povolá-li Spasitel některého z jejich synů ke své službě. U nás je však — bohužel — náboženský život vzdělaných rodin utvářen tak, že přijde-li syn s prosbou: »Otče, rád bych věnoval svůj život službě a svaté věci Boží!« — uslyší přísný zákaz: »Duchovním, ne, to nedovolím nikdy!«

Milý jinochu! V tomto okamžiku těžké zkoušky se nesmíš zhroutiti. Cítíš-li skutečně, že tě Spasitel volá ku práci a spáse duší, dosáhneš jistě svého cíle.

Setrvej při Pánu; chraň pokladu svého vznešeného povolání po léta — až do zkoušky dospělosti. Po maturitě pak přistup k otci již »se zralým« rozhodnutím: »Otče, Pán mě volá, musím jíti!« Dají-li ti pak rodiče svolení s obavami v srdci, vzpomeň si na slova dvanáctiletého Ježíše: »Cožpak nevíte, že musím býti v domě Otce svého?« I svatá Panna a sv. Josef plakali z obavy, že se Ježíš ztratil, ale jejich srdce jávalo, když ho našli v domě Božím. Seznáváme z toho, že i svatí lidé potřebují určitého času, než pochopí Boží řízení, neboť jen tak porozumíme slovům Matky Boží: »Synu, proč jsi nám to učinil?« Snad také tvoji rodiče pláčí nad ztrátou světské kariéry synovy, ale — věř mi — zaradují se jistě, až tě spatří po několika letech u oltáře, sloužícího prvou mší svatou.

„A byl jim poddán“

Evangelista píše o Ježíši-hochovi, když ho rodiče našli v chrámě: »I odebral se s nimi a přišel do Nazareta a byl jim poddán.« (Luk. 2, 51). Písmo svaté vystihuje události třiceti let toliko třemi slovy — »byl jim poddán« — totiž svým rodičům.

Tedy nic důležitějšího neumí připomenouti o Spasiteli, než že byl svým rodičům poddán, jich poslušen.

Všimni si dobře, hochu můj, poslouchal jich nejen ve svém desátém a dvanáctém roce (což ostatně není těžko ani dnešní mládeži), ale i ve čtrnáctém až osmnáctém (což se již nehodí dnes mnohým mladým lidem). »Poslouchati! Ach! To je tak pro malé děti (zvláště kde jsou menší sourozenci, od nichž se to pak vyžaduje stále!).

Když jsem byl ještě malý, také jsem poslouchal, teď je však téměř zahanbující a také zcela zbytečné ptáti se šestnáctiletého mladého člověka, kdo jsou jeho přátelé, kam půjde odpoledne, jak prožívá své večery!« Tak si pobručuje mnohý dorůstající jinoch — nemá však pravdu! Kristus, jenž poručil moři, léčil nemocné a křísil mrtvé, tento Kristus poslouchal své matky i pěstouna. Když tedy byl Syn Boží poslušen svých pozemských rodičů, matky a pěstouna, nebude hanbou ani pro tebe, abys plnil přání rodičů s dětinou láskou a ochotou.

Vyplň ihned jejich vyzvání a rozkazy (ne teprve po půlhodinovém váhání), jak jen umíš nejlépe. Řekne-li se ti, že bys měl pomoci při úpravě stolu, neříkej, že bys rád poslouchal rozhlas; pošlou-li tě něco koupit, nehledej nějaké výmluvy!

Jak zajímavý je pořad důstojenství ve svaté rodině! Kdo tam byl prvou, hlavní osobou? Berouce to po lidsku, museli bychom říci: »Přirozeně Ježíš, byl to přece Syn Boží! Pak přišla svatá Panna a konečně sv. Josef.« Ale bylo tomu skutečně tak? Ó ne, právě obráceně! Prvý byl sv. Josef, druhá Panna Maria a třetí teprve mladý Ježíš. Podivuhodné! Čemu nás tím chtěl Pán naučiti? Poslušnosti, úctě k autoritě, uctivosti k rodičům. Ježíš, jenž projevil — jako Syn Boží — poslušnost k lidem, mohl dobře — jako dospělý učit: »Dávejte císaři, co jest císařovo«, t. j. poslouchejte nejen rodičů, ale i státních zákonů.

Úcta k autoritě! Tak se zdá, jako by toto slovo chybělo v zásobě pojmů mnohých jiných. Jak přísné kritice podrobují tito mladí světoborci školu a učitele, otcovský dům, náboženství a katechety! Vše, co bylo před nimi na světě, je pouhý »brak«. »Co se žádá ve škole, je »zbytečná pitomost«. Čemu se mají učit při náboženství, jsou samé »zastaralé názory«. K čemu je vyzývají rodiče, je »pouhé zpátečnictví a předsudky«.

Ježíš poslouchal svých rodičů. Mnohý ji-

noch dneška však spíše čeká, že rodiče budou poslouchati jeho, tančiti, jak on píská, a namáhati se, jak by se mu zalíbili. Varuj se, milý hochu, dáti si sloužiti, kde si můžeš něco udělati sám; nezpůsobuj nikomu zbytečné námahy a práce, rodičům, ba ani ne služebným.

»Ale k tomu všemu máme služku!« — myslíš si. Ne k tomu! Je tu, aby pomáhala tvým rodičům v domácnosti, ale ne aby uklízela po tobě boty, hodiš-li před spaním jednu sem, druhou tam, naděláš v pokoji nepořádku a čekáš, že budou všichni po ruce, jen aby vyhověli různým tvým choutkám.

Nechápaný

»Poslouchati? Ale což když mne moji rodiče nechápou!« — stěžuje si mnohý opravdově usuzující jinoch. A to je — bohužel — ne tak jednoduchý problém.

Je možno, aby některému mladíkovi vlastní rodiče nerozuměli? Bohužel, je to možno. Snad rodiče, kteří nechodili do vyšších škol, nechápou myšlenkového světa svého syna; je však i možno, že ani studování rodiče nerozumějí svému synovi, když zápasí s bouřemi dospívání a jeví se na něm četná pochybení a zvrácenosti této přeměny. Je jisté, že se může toto »neporozumění« státi příčinou přemnohých hořkostí a sporů, ale zeptej se také sebe samého, zdali ty si

rozumíš, zdali nejsi často sám sobě při proměnlivých náladách a přáních pravou hádankou. Jsme vůbec na světě, abychom si dávali navzájem řešit různé problémy — nebo klidně a prostě konali své povinnosti? Uvažovati o utrpeném bezpráví a nesplněných touhách je vždy škodlivé a většinou i neužitečné. Nejlépe je setrásti rychle světobolné myšlenky, které provázejí pocity, že jsme nechápáni, a nedati si jimi vzíti odvalu. To ovšem neznamená, aby ses nesvěřil s bolestmi srdce v jednotlivých případech staršímu příteli, duchovnímu rádcí nebo otcovsky s tebou smýšlejícímu člověku, aby ti pomohl, chybí-li ti právě porozumění. Co můžeš učiniti nejdříve — je pokus vyhnouti se moudrou rozvahou a sebekázní příčinám rozporů. Vezmi si tu příklad z Ježíše: Byl Synem Božím a dal se učití sv. Josefem řemeslu. Neříkal domýšlivě: »To vše dovedu mnohem lépe!« — nýbrž s láskyplnou vděčností uznával vše, co proň učinili jeho rodiče.

Možná, že tvoji rodiče nestudovali vyšší matematiku a nečtli Tacitu, že tedy »z latiny a z matematiky víš více než oni«, — ale oni mají tím více životních zkušeností a onu lásku, již chovají v srdci právě jen pro tebe.

A stará-li se o tebe — »velkého hochu« — ovdovělá maminka s touž láskyplnou úzkostlivostí jako tehdy, když jsi byl ještě »malý hoch«, a dává-li ti nyní v letech dospívání rady, nepřiměřené jaksi tvému věku, nebruč,

nenazývej její rozkazy malichernými, zdají-li se ti nevhodné, nebuď roztrpčen, nebouchej dveřmi a neutíkej z domova rozzuřen — ale vyciřuj ze všeho jen lásku starostlivého srdce mateřského. I Syn Boží poslouchal pouhého tesaře! Poslouchal i v nejvšednějších věcech po třicet let.

Jen po třicet let? Ach, ne! Také později; poslouchá dokonce i nyní. Kohopak? Poslouchal na př. Mojžíšových zákonů, pokud se týče návštěvy chrámu — aby nám tak dal příklad. Poslouchal i světských zákonů — poslechl každého, kdo ho jen prosil o něco. »Pane, smiluj se nad mým synem! Je náměsíčný a trpí hrozně...«, prosil jeden otec (Mat. 17, 14), a Pán ho uzdravil. — »Sliťuj se nade mnou, Pane, synu Davidův! Moje dcera velmi trpí zlým duchem,« volala ubohá jedna matka (Mat. 15, 22). — Uposlechl i svých katanů na Kalvarii. Uposlechně dokonce i dnes každého posvěceného kněze a sestoupí na jeho slova při svatém Proměňování do tajemných způsob Svátosti oltářní. — Dává-li ti tedy Syn Boží stále takový příklad poslušnosti, mohl bys jednati jinak, býti nespokojen?

„A prospíval moudrostí“

»Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí« (Luk. 2, 52).

»Ale tomu opravdu nerozumím,« řekneš.
»Jak? Ježíš prospíval moudrostí? To jest — byl denně chytřejší a učenější?« — Ale ne! V něm byla již od počátku plnost moudrosti; byla však zprvu skryta a projevovala se zvolna, rok po roce zvýšenou měrou — jako má na př. i vycházející slunce svůj lesk i teplo, jež se však zesilují, čím výše stoupá.

Také od nás žádá, očekává Pán, že se budeme každým dnem polepšovati a přibližovati se k němu třeba jen o krůček. Všem lidem — dětem, dospívajícím i dospělým chtěl Ježíš dáti příklad, jak třeba žíti — a tak chtěl projíti všemi stupni, všemi obdobími lidského života: Byl žvatlajícím dítětem, hrajícím si hochem, dorůstajícím jinochem, bavícím se se soudruhy, a konečně dospělým mužem.

Vše na zemi roste a se vyvíjí. Zrnko je svěřeno zemi, klíčí, pouští kořínky, vyrůstá ve stéblo. I ty se vyvíjíš rok za rokem; obzvláště od čtrnáctého do šestnáctého roku je tvůj rozvoj velmi značný. Ale — dej pozor! Tato doba vývinu je pro mnohé jinochy i dobou zkázy. Z hloubi životních pudů se vynořují dosud ti neznámé myšlenky, přání, nejasná tušení a žádosti. Dbej, můj synu, abys i ty — jako Ježíš — prospíval moudrostí a milostí u Boha i lidí« a neocitl se na nakloněné ploše, po níž bys upadl do mravní zkázy.

Vážím si každého jinocha, jenž se svědo-

mitě přičiňuje o utváření své duše; ale co přesmutných zkušeností jsem již měl od té doby, co se věnuji výchově mládeže! Vidím obraz hochů, kteří také »prospívali«, ale ne »milostí, oblibou« a ne u Boha. Jejich nohy se prodlužovaly snad každého měsíce, úprava vlasů byla každoročně umělečtější, jejich šaty stále elegantnější, tanec obratnější, jejich zábava stále živější a uhlazenější, ale — jejich chování, myšlenky, řeči, plány stále uvolněnější, smyslnější, stále lehkomyšlnější! A jednoho dne . . . zhasl lesk jejich očí . . ., jemný nádech zmizel s jejich tváří . . ., živý chrám Boží v jejich duši se zřítíl a z jeho trosek zíral vyděšený obličej mladého člověka, propadlého hříchu.

Považ, synu můj, jak »ty prospíváš?« Před třemi roky jsi byl přijat do Mariánské družiny; jsi lepší než v den svého přijetí? Je tvůj charakter pevnější, tvoje duše čistší?

Dospěješ-li tohoto věku (15.—16. rok), uvažuj! Jen tehdy, když s neúprosnou ukázněností uspořádáš a urovnáš své sklony, pudy, budeš prospívat nejen »věkem« — ale i »moudrostí a milostí u Boha i lidí«.

Velký objev

Znáš tajemnou moc fascinující myšlenky: »Ty můžeš i více!« Je to velkolepá zbraň při duševním boji, při boji s pokušeními.

Uvažujme o tomto případu: Mladý člověk se chce zbaviti pout již po léta páchaného, navyklého hříchu. Snad ho onomu tajnému hříchu ještě jako hochu naučil nějaký zkažený druh; on sám nevěděl dobře, že to hřích, myslel, že je to hra, působící mu rozkoš. Jakmile dospěl v jinocha, uvědomil si s hrůzou zlo, do něhož upadl, a z něhož by se nyní rád dostal jakýmkoli způsobem. Ale — ach — nyní nastává krutý boj: těžko je zanechati toho, čemu již zvykl a co prováděl tolikrát. Zpovídá se často, jde ke sv. přijímání, dělá tělocvik, otužuje se, je přísný na sebe — bohužel, vše marno. Je to pravda: Toho všeho je třeba, ale osvobození to nepřináší.

Co je tedy přinese?

Postřehne-li tajuplnou sílu, vycházející z myšlenky: »Ty můžeš více!« Probudí se v něm zcela nový zdroj energie, pochopí moc ideje, jež musí zářiti vůli. Nevzdávej se tedy naděje a neříkej: »Vše marno! Zde přec nepomůže nic! Víím, že opět podlehnu, přijde-li pokušení!« Mnohá pokušení přicházejí právě jen proto, že se jich člověk bojí. A pak ovšem podlehněš, jsi-li přesvědčen, že musíš podlehnouti. Právě toto tvoje přesvědčení je nesprávné! Vždyť »Ty můžeš více!«

Nepotrásej hlavou, pokouší-li se o tebe pokušení, a neopakuj úzkostlivě: »Ne, nechci se toho dopustiti!« Řekni jen zcela klid-

ně, bez vzrušení, nejběžnějším tónem — ale s rozhodností: »Ani mě nenapadne, ne, neudělám to!«

»Nechci to udělati« — a »neudělám to« — což to není totéž? Ó, nikoli! To prvé zní neurčitě: »Nechci toho, ale vím už napřed, že při tom nemohu zůstat.« Druhé však praví: »Já mohu i více! Víím to — a při tom zůstane.« Při pokušeních musíme míti radostný pocit převahy — působením Kristovým — neboť musí tu vždy působiti myšlenka, že ti Bůh chce nejen pomoci a dopřáti vítězství, ale že to i skutečně učiní. A pak je bitva již zcela vyhrána.

Matka Ježíšova

Betlem, tři králové, útěk do Egypta, Nazaret . . . všecko jména, jež nám vedle malého Ježíše připomínají i matku Boží. Jmen Ježíš a Maria nelze oddělit, a kdo skutečně miluje Spasitele, bude uctívati i jeho matku. Nemůžeme tedy zakončiti úvahy o dětství Ježíšově bez vzpomínky na jeho láskyplnou, pečlivou matku. Svatá Panna prožila třicet let při Pánu: chránila ho, pečovala oň, ukazovala lidem a pracovala proň.

Panna Maria chránila malého Ježíše.

Jaká radost a láska plnila asi její srdce, když chovala Vykupitele světa na klíně a hleděla do jeho zářících, božských očí. Ale

i ve tvé duši sídlí Ježíš, můžeš-li vyznati upřímně, že nemáš hříchu. To je právě blažící chvíle po řádně vykonané zpovědi. Je skutečně tvoje duše příbytkem Božím — není to zveličování? Ne! Pán sám přece praví: »Kdo mě miluje, bude plniti moje slova a můj Otec jej bude milovati — a my přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek. (Jan 14, 23). Můj hochu, zachovej Ježíši věrnost ve své duši! Prchej před pokušeními, jako uprchla Matka Boží před Herodem; nemůžeš-li se však vyhnouti pokušením, pros Marii vroucně: »Svatá Matko, ochraň Ježíše v mém srdci, jako jsi jej ochránila před mečem Herodovým.«

Panna Maria také pečovala o malého Ježíše.

Ježíš prošel všemi fázemi lidského života: byl kojencem, měl hlad a žízeň, hrál si a spal, vyvíjel se a dorůstal. Čeho potřeboval, dostal od Svaté Panny. Jakou radost měla, když Ježíš rostl a sílil! Sílíš i ty uvnitř dle vůle Boží? Kdykoli čteš v evangeliu, učíš se pozorně úkolu z náboženství — nebo pročítáš nějakou náboženskou nebo na charakter působící knihu, posloucháš kázání, po každé sílí a se upevňuje Pán v tobě, ve tvé duši.

Kdykoli se modlíš, zpovídáš, jdeš k sv. přijímání, přemáháš vítězně pokušení, sílí v tobě i Ježíš.

Svatá Panna ukazovala Pána lidem.

Pastýři přišli se mu klanět — a sv. Panna jim ukázala Jezulátko; mudrci, přišedší z východu, našli Ježíše v náruči matčině. Jako byla sv. Panna prvá, jež ukázala Krista lidem, tak i ty máš vnášeti jeho obraz do světa. A víš jak?

Svatá naše víra ukládá každému katolíku, aby se stal druhým Kristem.

Snažil ses již zesilovati, zdokonalovati laskavostí, účinností, čistotou a skromností vznešený obraz Kristův ve své duši — či snad vyzírá z očí tvých zkreslený obraz Páně? Smí tak zůstat?

Panna Maria také pracovala pro Ježíše.

Oblek..., stravu..., ošetřování... všechny pozemské věci obstarávala Matka Boží pro Ježíše. Pracoval jsi také již ty pro Spasitele? Děláš-li svoje domácí úkoly, obětuješ svoje námahy Pánu... pak jsi již proň pracoval. Obětuj mu při ranní modlitbě práci celého dne, všechna rozptylování, odpočinek, námahu, zklamání, ponížení... a již jsi pracoval proň. Přivedeš-li soudruha, který se dopustil nějaké chyby, laskavými slovy na pravou cestu — pracoval jsi pro Pána.

Ve společnosti se smáli jinoši frivolním vtipům; tys je — ne hrubě — nýbrž rozvážnými, sebevědomými slovy zahanbil, umlčel — pracoval jsi pro Pána!

Zpozoroval jsi, jak i dospělí vědí málo o našem svatém náboženství — upozornil jsi

je tedy na nějakou dobrou knihu, na časopis — a pracoval jsi tím pro Krista. O prázdninách jsi našel nové přátele, kteří se již dlouho nezpovídali; jednoho dne jste šli všichni společně ke sv. zpovědi a sv. přijímání — nová tvoje práce pro Pána! Vidiš tedy, milý jinochu, co práce můžeš vykonati pro Ježíše.

Tichých třicet let

V tiché osamocenosti prožil Pán třicet let života v Nazaretě. Víme to z jedné poznámky v Písmě svatém, jež připomíná prvé vystoupení Páně: »Když Ježíš vystoupil, bylo mu as třicet let.« (Luk. 3, 23.) Veřejně působil Ježíš jen tři roky, ale připravoval se k tomu třicet let! Nikdo neviděl životní cíl před sebou jasněji než on; nikdo nečekal toužebněji na počátek svého působení než on — vždyť na něm záviselo blaho duší! — A přece čekal v naprostém klidu a trpělivě, stále připraven — až přijde jeho čas.

Jsou mladí lidé, kteří chtějí ve všem předstihnouti svůj věk. Malý záček obecné školy by už chtěl býti velkým jinochem, aby »mohl kouřiti cigarety«; kvartán se již nemůže dočkat dlouhých kalhot, septimán by chtěl, aby týdně bylo vytištěno sedm jeho básní a aby mohl nositi hůlku. A oktáván? Tomu se již protiví školní vzduch, tam se »člověk učí samým zbytečností«! Už aby byl konec oněm hrozným osmi letům studia, vždyť je

presvědčen, že lidstvo již po staletí nedočkavě čeká na jeho osobu, na jeho světoborné plány . . . Když pak přijde na universitu, je »zralým, hotovým člověkem«, který se stydí za knihy a sešity pod paží a místo učení hledá rozptýlení v kavárně — nebo by rád zasahoval do politiky.

Rozuměj mi, hochu můj, dobře! Jistě si nepřeji, abys potlačil tisíce plánů, jež tryskají z tvého značného snažení — ó — ne! Jsem velmi rád, když jsi nadšen pro vznešené cíle. Každý mladý člověk touží státi se »velmi velikým mužem.« Chci jen zabrániti, abys nepřeceňoval svých sil v mladistvém nadšení, ale šel čestně k životní metě. Nemysli si, že jsi moudřejší než tvůj otec, děd . . ., jimž nebyl znám rozhlas, letadla. Neusiluj o dosažení vedoucího místa ve společnosti, v níž jsou starší a zkušenější lidé. Nevyslovuj mínění, když věci nerozumíš! Ale především: nestyď se zcela v tichu a pilně vzdělávati dále, aby slova tvoje — až přijde pravý čas — měla plnou váhu a svět byl upozorněn na tvoje hluboké, vyspělé vědomosti, i když si nepřeješ vzbuditi mimořádný podiv a pozornost.

Koho očekávalo lidstvo po tisíceletí toužebněji nežli Vykupitele! Konečně je tu. A co činí Pán? Třicet let žije v ústraní, nikdo o něm neví; čeká v klidu — až přijde jeho čas . . .

DRUHÁ KAPITOLA

K R I S T U S U Č I T E L

Já jsem cesta, pravda a život.« (Jan 14, 6.)

»Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj každodenně a následuj mne.« (Luk. 9, 23.)

»Neboť co prospěje člověku, byť celý svět získal, na duši však škodu trpěl.« (Matouš 16, 26.)

»Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude choditi ve tmách, nýbrž bude mít světlo života.« (Jan 8, 12.)

V samotě

Konečně přišla hodina, kdy Spasitel vystoupil na veřejnost. Čím začíná svoje působení? Uvádí se snad nějakou velkou reklamou? Rozhlašuje snad do světa, že teď přijde něco, co tu ještě nebylo?... Ó, ne! Klidně se uchýlí v samotu na poušti, aby tam za vroucího hovoru se svým nebeským Otcem načerpal síly pro svoji těžkou úlohu životní.

I nejhorlivěji pracující lidé zatouží občas po klidu, po útěku, po uniknutí ze zmatku dnešního života. Stojíš-li v životě před nějakým důležitým rozhodováním — nebo cítíš, že by duše tvoje za spousty povinností nějak chudla a počínala lpět jen na zcela pozemských zájmech, zajisti si aspoň každá tři, čtyři léta několik dní, v nichž by ses po příkladu Páně zbavil své práce, známých, rodiny — a vyhledal místočko — ne právě poušť — a tam konal duchovní cvičení — exercicie — věnuje se jen své duši. Pokládáš snad tento nápad za podivný, přičítáš se názoru světských, inteligentních lidí, snad v tom vidíš přepjaté pobožnůstkářství, ženskou sentimentalitu a pod.... či máš strach z dlouhé chvíle těch tří dnů? ... Pravím ti jen: Zkus to! Jen jedenkrát! A až se vrátíš z oné samoty domů, nebudou již tížiti tvoji duši pochybení minulosti, odčiněná generální zpovědi. Pocítíš, jak se obnovila tvoje

chuť ku práci, tryskající z tichého hovoru s Bohem, najdeš svůj domov dvojnásob milý, život snesitelnější, bližní příjemnější. Pak vyzní tvůj úsudek asi takto: »Duchovní cvičení jsou přece jen něco velkolepého; škoda, že jsem jich nepoznal dříve!«

I Ježíš se uchýlil v samotu pouště, aby tam ducha posílil pro velký úkol svého života.

V ohni pokušení

Pán se postil na poušti, a když pak hladověl, pokoušel ho ďábel třikrát. (Matouš 4, 4—11.) Také tato skutečnost ze života Ježíšova obsahuje pro nás utěšující myšlenky.

Především je to uklidňující vědomí, že pokušení samo není ještě hříchem; jsme mu vydáni všichni. Měl-li pokušitel dosti drzosti odvážit se na vojevůdce, nechá nás — obyčejné, prosté vojíny — na pokoji? Sám sv. Pavel, jenž tolik vykonal pro rozšíření království Božího a musel tolik trpět, prošel trýznivými pokušeními, že prosil Boha úpěnlivě, aby je od něho odňal. A učinil to Bůh? Ne! Ale dal mu sílu, aby je překonal.

S jakou úctou pohlížím na šestnácti až dvacetileté statečné lidi, kteří uprostřed pokušení dnešního velkoměsta, ve společnosti, nakažené nemravností a lehkomyšlností — si zachovávají čistotu duše pevnou rozhodností a stálou pohotovostí k boji. Žijí mezi námi takoví mladí lidé zářících očí, vzpřímené

hlavy, dávající svědectví o vítězství, kterých dobyla jejich vůle s pomocí Boží.

Nemusí tito čistí mladí lidé bojovat? Je jim to lehké? Nemají pokušení? A jaká! Často tak silná a mučivá jako sv. Pavel. Ale vše jedno! Oni vítězí. Jak to? Poněvadž přilnou ke Kristu. Milý hochu! I když tě chce pohltit žhavá láva stálých pokušení, neztrácej mysli! Kéž tě utěšuje příklad Krista, pokoušeného na poušti. Pokušení není ještě hříchem a je mu vystaven každý člověk. Ať už bouřlivá tvoje krev žádá, pálí jako pekelná sopka, ať kolem tebe krouží záludné fantasie myšlenek jako hejno komárů na břehu rybníka, nechceš-li, nezvítězí v tobě zvíře nad člověkem.

Z pokušení Pána Ježíše můžeme však získati ještě jiné poučení, že totiž pokušení míří tam, kde jsme nejslabší. Čtyřicetidenním postem Pán zeslábl a vyhladověl — a hle! Pokušitel se ho chce zmocniti právě tu: Slibuje mu chléb!

Milý jinochu, i tebe čeká největší boj v tom, kde jsi nejzranitelnější! U jednoho je to ješitnost, u jiného pohodlnost, lež, požívačnost a mlsnota, u mnohých smyslnost. A pokušitel si nedá ujíti ani jedinké příležitosti, jen aby tě svedl ke hříchu. Vezmi si z toho důležité naučení: Snaž se poznati svoji hlavní chybu, abys mohl odraziti první útok na ni.

Buď na stráži

Pokušitel však hned neustoupí: Myslí si, co se nepodařilo po prvé, zdaří se po druhé. Nemohl svést Pána hladem, zkusil to tedy ješitností. Na cimbuří chrámu praví k němu: »Jsi-li Syn Boží, spusť se dolů!« (Mat. 4, 6.) Ale i tu zůstává Ježíš vítězem.

Đáblu se tedy nepodařilo zmocnit se Pána v ješitnosti, ale u mladých lidí se mu to zdaří velmi často. Jeden mladík se stále vychloubá »prázdninovými zkušenostmi a dobrodružstvími« (Mohu to odpřisáhnouti, nevěřiteli!), jiný se třikrát denně převléká, šestkrát parfumuje — šestnáctkrát urovnává svoje pomádou vonící kadeře...

Myslíš si, že bych rád, abys chodil jako nějaký tulák? Ani pomyslení! Pečuj o svůj zevnějšek, buď vždy jemně upraven, elegantní — ale nepřepínej! Uvaž, že pokušitel hodil udice jen proto s menšími vnadidly — s věčným strojením, parfumováním, touhou líbiti se — aby se dorůstající mladík do nich zakousl a uvízl pak tím bezpečněji ve větších pochybeních a hříších; zanedbával totiž povinnosti, duševně pohodlněl a konečně se vrátil do propasti lehkomyšlnosti a nemravného života. Ješitnost, která bývá s počátku jen jakous chybičkou mnohých mladých lidí, stává se později jejich záhubou.

Ani po dvojím nezdaru pokušitel neustává; nepodařilo se mi to dvakrát, snad to pů-

jde po třetí. »Opět jej pojal ďábel na horu velmi vysokou a ukázal mu všechna království světa i slávu jejich a řekl: »Toto všechno tobě dám, jestliže padna, budeš se mi klaněti!« Tu mu řekl Ježíš: »Odejdi, satane...! I opustil ho ďábel, a hle, andělé přistoupili a sloužili jemu!« (Mat. 4, 8—11.)

Milý jinochu! Co lží ti našeptává lstivý pokušitel tak ve tvém 16.—20. roce! Kolik vykouzlí dráždivých obrazů! Ukazuje svoje klamné, pochybné radosti a slibuje nejvyšší rozkoše — zvláště hříchem smyslnosti: »Všech radostí a požitků světa ti dopřeji, dopuť se však jen tohoto jediného hříchu!« Ach, hochu milý, jen nebuď sláb! Nevěř, že by bylo možno dosáhnouti radostí překročením Božích přikázání. Přčetní mladíci uvěřili svodům ďáblovým a poznali jeho hroznou lež teprve tehdy, když prchla okamžitá rozkoš slibovaného požitku, zanechavši po sobě jen trosky omrzeleného mládí.

Co dopomohlo Pánu k vítězství? To, že se postil a modlil. Jak chceš ty dosáhnouti vítězství nad pokušeními? Tím, že se »postíš«, t. j. udržuješ své tělo cviky a sebezapíráním v mužné kázni a nezhýčkáváš ho; že se modlíš, t. j. duchovními cvičeními získáváš od Boha pomoc, abys mohl odporovati pokušením. A — ovšem i tím, že se vyhýbáš pokušením, pokud je to možno v dnešním světě, vyhýbáš se i pokušitelům, t. j. ke hříchu svádějícímu příteli, každému

smyslnému svodu, špatnému filmu, divadlu, obrazu, knize, každému špatnému časopisu — volaje slova Kristova: »Ustup, satane!«

„Ne samým chlebem...”

Ještě jednu pravdu pověděl Pán, jsa pokoušen. Na její hluboký smysl tě chci zvláště upozorniti. Když hladovějícího Ježíše vybízel ďábel, aby proměnil kamení v chléb, řekl: »Ne samým chlebem živ jest člověk, nýbrž každým slovem, které vychází z úst Božích.« (Mat. 4, 4.)

Ježíš tím naznačil cenu sebekázně a přemáhání.

Znáš asi lidi, kteří žijí jen »z chleba«, t. j. tělesným životem. Jedí a pijí, snaží se dosáhnouti peněz a různých požitků, aby se posléze — na konci svého života — přiznali, že by žili zcela jinak, kdyby mohli začít znovu.

Snad mi řekneš: »Budte jen bez starosti! Nebudu nikdy tolik lpěti na pozemském a zapomínati své duše, také neprodám za peníze svého přesvědčení...«

Ale připravuješ se k tomu? Učíš se už nyní odříkati maličkostí — ba i dovolených radostí? Z kolika mladých lidí si na př. žaludek nadělal otroků! Co jich mlsnota svedla ke krádeži! Co pohodlnost k lenosti!

Ve slovech Páně však tkví ještě jiná, hlubší pravda; je v nich rozřešení

celé otázky sociální a správné ocenění pozemské kultury. Člověk totiž nemá jen tělo, ale i duši, a proto potřebuje nejen chleba, ale — aspoň v témže rozsahu — i slova Božího, náboženství.

Ne samým chlebem žije člověk. Nedomnívej se, že by nás mohl učiniti šťastnými nadbytek hmotných požitků, kdybychom zapomněli péče o vlastní duši. Ale člověk také žije chlebem, t. j. pro duševní vzlet potřebuje též hmotných věcí.

Jen na jedno se nesmí zapomenouti: látka, hmota jest jen prostředek, jímž lze dosáhnouti konečného cíle duše — není však samým konečným cílem.

Je dovoleno hromadit jmění? Ano, ale nelpi na něm, jako bys tu byl jen pro peníze. Smíme se těšiti dovolenými požitky pozemského života? Ano, ale nesmí se jen tím spokojiti veškeré snažení. Smíš pečovati o své tělo a je posilovati? Zajisté, ale nemusíš užiti svého vytrenovaného těla k dosažení světových rekordů, mistrovství v boxu, akrobacii, ale k tomu, aby bylo sluhou tvé do výšin toužící vůle. Zábavy, sport, péče o tělo, peníze, potřeby pozemského života označuje Pán jediným výstižným slovem: »Chléb« a připomíná, že nesmíme zapomínati vyšších požadavků duše, náboženského života, i když toho všeho potřebuje lidský život. Neboť — »nejen samým chlebem žije člověk!« ...

Svatba v Káně

Židé starozákonní uzavírali sňatky s velkou nádherou, bývali zváni přátelé a sousedé. Ženich s ověncenou hlavou, nevěsta ve svatebním rouše . . . zpěv, hra, hádanky, žerty . . .

Při svatbě chudé jedné dvojice v Káně byl přítomen i Ježíš se svými učedníky. Jak si asi počínal Pán při této slavnosti svatební? Jistě byl milý a přívětivý jako ostatní hosté, neboť zvláště jeden rys povahy Ježíšovy vždy vynikal a jímál — jeho něžná pozornost a laskavost. Nevyhýbal se lidem se zamračenou tváří, ale ochotně se zúčastňoval jejich slušných zábav, zasedl ke stolu s celníky (ač byli pokládáni za velké hříšníky); byl šetrný a spravedlivý, odpouštěl těm, kteří hřešili ze slabosti, ale uměl se také přísně podívat na pyšné hříšníky, na farizeje.

Domnívali bychom se, že ten, jenž se zaměstnával záležitostmi věčna, rozjímal mnoho o Bohu, o duši a životě věčném, krátce — jenž žil životem hluboce náboženským, byl jistě neobyčejně vážný, mlčelivý a úzkostlivě zdrželivý.

Staří proroci se uchylovali velmi rádi do ústraní a lid na ně hleděl s neobyčejnou úctou, vystoupili-li ze své samoty, aby mu kázali. Ale Ježíš tu přichází se zcela novými myšlenkami. Neprchá před lidmi, nýbrž vyhledává je, účastní se jejich zábav, ale

všem projevům života dává vyšší posvěcení.

Kristus - Divotvůrce

Zatím hrozila šťastné rodině ostuda: nedostatek vína. Panna Maria zpozorovala rozpak, viděla také, že tu není příčinou nedostatečná příprava hostiny, ale že se nepočítalo s tolika účastníky. Očekávali snad jen Krista — a přišli také učedníci. Matce Boží bylo trapné, že pro ně mají domácí lidé nepříjemnosti, nevěděla též, jak pomůže její syn, byla však přesvědčena, že může pomoci... Po třicet let čekala na okamžik, kdy se projeví mesiánská moc jejího svatého syna. Snad nyní? Přistoupila tedy tiše k němu a řekla jen: »Nemají vína.« (Jan 2, 3.) — »Co mně a tobě, ženo? Ještě nepřišla hodina má,« odpověděl Pán.

Zdánlivě tvrdý tón*) této odpovědi se nám jaksi nezamlouvá, ale neprávem. Pán chtěl tím naznačiti své matce, že se jejich dosavadní poměr, poměr matky a dítěte, bude od nynějška — po prvním jeho vystoupení — vytvářeti duchovněji; teď již není jen synem matky Marie, ale také jejím

*) Viz co praví B. Spáčil T. J. v Životě Krista P. podle čtyř Evangelii, II. svazek, str. 19: Kristovo »žena«, ani úsloví »co mně a Tobě« (jest společno)«, nemá v Písmě sv. a v aramejské řeči vůbec významu příhany nebo výtky, nýbrž mohou býti slova taková pronesena i k osobě, k níž má mluvící velikou úctu.

Mistrem, učitelem, Bohem. I když snad bylo v odpovědi něco tvrdosti, byla jistě zeslabena tónem, jímž byla dána, vždyť Maria řekla sluhům: »Cokoli vám řekne, učiňte!«

Dle předpisů obřadních se židé před jídlem pečlivě umývali; bylo proto vždy k tomu nachystáno vody. I zde stálo šest velkých kamenných nádob. Pán je dal naplniti vodou až po okraj a pak proměnil vodu ve víno.

Ježíš nás chce svým objevením na svatbě v Káně a tam vykonaným zázrakem naučiti něčemu důležitému — jak totiž souvisí jeho učení s denním životem. Chce projevití tímto zázrakem přání, abychom konali i obyčejné, každodenní povinnosti s ušlechtilou myslí. Měj Krista všude s sebou, tu se změní v jemné víno i — voda, t. j. nejobyčejnější věc denního života. Nedomnívej se tedy, že by tě vážný náboženský život zbavoval radostí — naopak: když je Pán s tebou, naplňuje tě radostmi, o nichž jsi dříve neměl ani tušení. Ovšem nauč se z toho, že smíš vyhledávati jen takové slavnosti a zábavy, k nimž bys mohl vzíti s sebou Ježíše.

Zázrak v Káně opětuje však Pán i dnes, jenže toho vždy nepozorujeme — jsme obklopeni tajemstvími. Divy! Snad většími než onen v Káně. Či není to moc téhož tvořícího Boha, měnícího jarní dešť ve štávu hroznů — a tuto v ohnivě víno? Není to táž moc, jež ve vinném zrnku purpurově zabarvuje čirou a třpytivou kapku květnové rosy?

Uč se, můj synu, viděti ve všech krásách přírody tvář Boží!

Sv. Jan Křtitel

Viděli jste již onen hrozný obraz? Velká hostina... lesk a nádhera... Herodes a jeho přátelé hodují. Před nimi žena, zběsilost ve tváři. Na míse, již drží v rukou, krví zbrocená lidská hlava. Čí je to hlava? Kdo je onen mučedník? Kdo a proč? Je to muž, o kterém řekl Spasitel: »Nepovstal mezi zrozcenci zemskými větší nad Jana Křtitele; kdo však menším jest v království nebeském, větším jest než on.«

To je chvála! Když to Ježíš vyslovil, byl ještě Jan Křtitel živ a Kristus věděl, jaký ho čeká osud, že se stane obětí své čestnosti, charakteru, věrnosti k zásadám.

Věděl to, a proto jej chválil! Pánu imponovala věrnost, ovládání sebe, ukázněnost, jako ocel tvrdý charakter. Co se mu líbilo na Janovi? Že jedl kobylinky, měl roucho ze srsti velbloudí? Ó, to byl jen prostředek a nikoli účel. Čeho se však domáhal? Věrnosti k zásadám, silné vůle, ukázněného duchovního života! Jan vytkl Herodovi: »Není ti dovoleno míti manželku bratra tvého!«

Herodes se rozzuřil. Tento muž se odvažuje něco vytýkati mně, králi? Do vězení s ním!

»Ve jménu Božím! Je mou povinností

označiti hřích pravým jménem — nemohu jinak — jsem hotov zemřítí.« — To je, co na něm Kristus chválil.

»Co jste vyšli vidět na poušť?« tázal se Ježíš lidu, ukazuje na Jana, který kázal a učil na poušti. »Třtinu, větrem se klátící?« (Mat. 11, 7). — Břeh jezera Genesaretského byl zarostlý rákosím, užil tedy Pán tohoto přirovnání: Zavanutí větru — a rákosí se klátí sem tam. Sv. Jan nebyl třtinou, spíše dubem! Herodes to s ním zkusil slibováním — marně! Lichocením, vyhrožováním — vše nadarmo! Dub možno poraziti, nikoli však ohnouti.

Jinochu! Jak je to s tvými zásadami? Nemusíš si stále říkati: »Byl jsem opět sláb — ale tentokrát jistě naposled!« — Dobrá, třtina se narovnala, vzpřímila — ale zavane vítr, svůdné lakadlo — a rákosí se sklání, ohne. A nyní přijde bouře, vichřice pokušení — a třtina se kloní hluboko, hluboko do bahna.

Přemýšlíš-li večer o uplynulém dni, musíš si často vytýkati: »Opět jsem byl zbabělý! Byl bych se musel rozhodně zřítí lehkomyšlné rozprávky, návštěvy biografu.«

Pane, od nynějška chci býti jako dub, jako ocel, pravý charakter! Chci býti tvým věrným sluhou! Jak se však mohu státi takovým? - Vezmu-li si za vzor sv. Jana Křtitele.

Škola charakteru

Jak sv. Jan dosáhl pevnosti dubu? Jen stálým bojem! Ano, křesťanský život, toť stálý boj. Dobro a zlo, anděl a zvíře spolu stále zápasí. Kdo ještě v sobě nepocítil onoho rozdvojení!

Původně tomu tak nebylo. Když se však dopustil prvý člověk hříchu, jako by se utvořila trhлина ve vesmíru.

Od té doby, co se člověk vzbouřil proti Bohu, stalo se jeho srdce, jak se vyjadřoval jeden moderní filosof, hadím hnízdem. Já bych však spíše řekl: pustým úhorem. Úhor je vlastně také dobrá půda; je-li obdělán, vydává květy, obilí, život; je-li však zanedbán, plodí jen býlí, trní a bodláčí. A tak je tomu i s duší.

Že mi teď rozumíš, proč Spasitel chválil Jana Křtitele? Poněvadž po celý život bojoval sebezapíráním a přísnou ukázněností za svobodu, za svůj jako ocel tvrdý charakter.

Sebezapírání! »Brr!« — myslíš si. Nesmíš ho však konati pro ně samotné, ale abys dosáhl nadvlády ducha. Ano, kdybychom se cvičili v sebeovládání jako činí fakirové trýzníce vlastní těla, pak bychom ovšem směli sebezápor odmítnouti.

Naše sebezapírání však lze přirovnati ku práci pečlivého zahradníka, který odřezává divoké výhonky, aby kmen mohl vydati tím krásnější květy. Křesťanský život je

stálé zapírání sebe, stálý boj, který končí — až v hrobě.

Kdysi se mnozí křesťané bičovali; činili tak pro Boha a svobodu své duše — toho ty dělati nemůžeš, ale odepři si občas nějaké zvlášť oblíbené jídlo. Sv. Bernard skočil za mocného pokušení do zpola zamrzlého rybníka se slovy: »Teď bych rád viděl, má-li moje tělo ještě chuť mě trýzniti!« V tom ho nebudeš následovati, ale dej si obkladek ze střízlivé rozvahy, zmocňuje-li se tě prchlivost. Sv. František si lehl za smyslných pokušení do trní, volaje: »Uvidím, má-li mé tělo ještě nějaká přání!« Sv. Martinian vstrčil při pokušení nohu do plápolajícího ohně a pravil: »Což teprve, kdybych byl spalován věčným ohněm!« Něco podobného dělati nemůžeš a nebudeš, ale pomysli při svých pokušeních aspoň na to, že musíš skládati počet ze svých skutků.

Žij ukázněně!

Dnes není doba dokazovati a vyznávatí víru v Krista jako mučedníci, ale denní život žákovský přináší mnoho příležitostí cvičiti se v odříkání a v ukázněnosti, síliti vůli a vybojovati si silnou duši.

Kdo nemá pevného charakteru, stane se stvůrou, a těmi se přímo hemží dnešní společnost. Kdo jsou to? To, kdož se před vyššími ohýbají, dolů však šlapou, nohama

přitlačují — t. j. lidé, kteří se ponížene krčí před mocnými světa, ale své podřízené utlačují a trýzní.

Chceš se stát i ty takovou směšnou bytostí? Ne? Nuže, cvič se denně v sebeovládání a v mužné ukázněnosti. Tropí-li si z tebe někdo úsměšky, neoplácej mu to; nemáš-li chuti k učení, uč se přece; chtěl-li bys, aby se hrálo míčem a většina hochů si přeje jiné hry, nekřiv úst a nechod stranou s posunkem: »Jen si hrajte, já nebudu!«

Kdo si dovede sám poručiti, vynutí si naši úctu! Zamlouvá se ti nespoutaná, brutální síla? Ne! Jen ovládaná, spořádaná, tvůrčí síla! Pozorovals již mladíka, jenž hrdě zastaví své kolo uprostřed nejprudší jízdy stisknutím brzdy? Proč jen se mu líbí tato hra? Poněvadž se nám líbí vše, co je výrazem spořádané, poslušné síly, přesnosti a ukázněnosti.

Ó, také bych se rád naučil poroučeti sobě samému! Ale jak? Snášej vše zmužile — a sebeovládání ti podá palmu vítězství.

Dům mého Otce

V jerusalemském chrámě našel Ježíš prodavače holubů a ovcí: »I udělal z provázků bič a vyhnal všecky z chrámu, ovce a voly, a penězoměncům rozsypal peníze a stoly převrátil a těm, kteří prodávali holuby, řekl: »Odneste to odtud a nečiňte domu Otce

mého domem kupeckým!» (Jan 2, 15 nsł.)

Zřídka čteme v evangeliu o hněvu Ježíšově. Ale kdykoli se Spasitel mocně vzrušil, nebylo to nikdy pro urážku jeho, nýbrž pro uražení nebeského Otce jeho. Bylo-li špatně zacházeno s ním, snášel to klidně, s ušlechtilou důstojností, nestrpěl však nikdy, aby byl urážen Bůh Otec.

A ty, můj milý? Mohl bys klidně setrvati v nějaké společnosti nebo uzavíratí přátelství s lidmi, kteří stále urážejí Boha lehkomyšlnými řečmi a nemravným životem? Uč se po vzoru Spasitelově snášeti s pevnou myslí osobní ponižování, ale sebevědomě (ne prudce) braň svého svatého náboženství, svých ušlechtilých a mravních ideálů, budou-li uráženy.

Ježíš se rozhněval, poněvadž nanesli do chrámu, domu Božího, zvířat. A byl to přece jen chrám kamenný. Považ však, milý synu, jakou to způsobí Pánu bolest, musí-li viděti, jak jsou v duši člověka, v živém chrámu Božím, domovem také četná »zvířata«!

Každá pokřtěná duše je »chrámem Božím«. Není to snad nějaké básnické přirovnání, nějaká alegorie, nýbrž čisté učení Písma svatého. Domysli si nyní smysl této kratičké věty: »Jsem chrámem Božím!«

Jsem chrámem Božím! Nuže, tento chrám musí býti uvnitř zcela čist: čisty moje myšlenky, moje slova, mé žádosti.

Jsem chrámem Božím! Musím tedy hlá-

sati slávu Boží: svými slovy, skutky, svým chováním.

Jsem chrámem Božím! Nesmím tedy v sobě — v »domě Otce svého« strpěti ani jednoho místečka temného, ani skvrny, ani prášku.

Nikodem

»Byl pak jeden člověk z farizeů, jménem Nikodem, náčelník to židovský. Ten přišel k Ježíšovi v noci, neboť — ač získán vznešeným učením Ježíšovým — neodvážil se vyhledati Pána ve dne, ale přicházel k němu jenom v noci.« (Jan 3, 1—21.)

Víš, koho dnes za hovoru nazýváme »nikodemem«? Lidi, kteří cítí správnost nějaké pravdy, jsou jí nakloněni — ale jen potajmu: před lidmi jiného smýšlení však úzkostlivě skrývají své přesvědčení. Co takových nikodemů se chvěje, váhá mezi námi, jde-li o otázky mravního nebo náboženského života!

Ale doba nikodemů již vlastně přešla. Kdo chce zůstat dnes »neutrálním« v rozhořčeném boji, v zápase o světový názor, stal se již zrádcem svaté věci. Dnes chápeme více než jindy pravdu slov Páně: »Kdo se mnou není, proti mně jest; kdo se mnou neshromažďuje, ten rozptyluje!« (Luk. 11, 23.)

Milý jinochu, již od svého mládí pracuj na

vytváření svého katolického sebevědomí a osvědčuj — za různých příležitostí (před chrámem, v chrámě, ve společnosti) i veřejně svoje náboženské přesvědčení. Tak se staneš, až dospěješ v muže, vyznavačem své katolické víry — a ne bojácným, zbaběle se krčícím zajícem. Kdykoli pak by toto přímé vyznání víry a tvého mravního přesvědčení mělo pro tebe znamenati i boj a oběti, nechť si vzpomeneš na slova Páně: »Kdo mě vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích. Kdo by mě však zapřel před lidmi, toho zapru i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Matouš 10, 32 nsl.)

Božství Kristovo

Harmonie mezi naším pozemským a věčným životem záleží v tom, jak se díváme na Krista. Kdo je Ježíš? Bůh a člověk. Odkud to víme? Evangelia obsahují mnoho výroků Páně, jeden podivuhodnější než druhý, v nichž podal svědectví o svém božství. A život, skutky Páně potvrzují pravdu oněch výroků. Nám zbývá jen jedna povinnost: pokleknouti zbožně před božskou postavou Kristovou.

Přečti si některé výroky Páně: »Můj Otec působí stále, a tak působím i já.« Proto usilovali židé tolik o jeho život, ježto Boha nazýval svým otcem a činil se mu rovným. »Co

tento (Otec můj) dělá, i já dělám!« (Jan 5, 19). — »Jako totiž Otec mrtvé křísí a oživuje — tak i Syn, koho chce, oživuje. Vždyť Otec nesoudí nikoho, ale veškeren soud dal Synu, aby všichni ctili Syna, jako ctí Otce.« (Jan 5, 21 nsl.) »Já a Otec jedno jsme. Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi; jestli však je činím a nechcete mně věřit, skutkům věřte, abyste poznali a uvěřili, že Otec je ve mně a já v Otci.« (Jan 10, 37 nsl.)

»Já a můj Otec jedno jsme! On je ve mně a já v Otci!« Mohl dáti Ježíš o svém božství zřetelnějšího svědectví?

A hle! Farizeové mu přece nevěřili! Smutná přednost lidské vůle se ukazuje i zde: Ulpí-li na něčem, odrážejí se od ní bez účinku i důvody nejsilnější.

Dej pozor, milý synu, aby to nebylo s tebou jako s farizey. Mnohý mladík, zvláště když doroste, tvrdošíjně odmítá náboženství. I když mu podává vlastní rozum četné důkazy, i když je ve vlastním nitru neklidný, rozervaný — nechce se skláněti v pokoře... Ubohá zmítaná duše! Naděje zbavené lidské srdce, které pozbylo své nejmocnější opory a ochrany — Krista!

„Za koho mě máte?“

Dnes ráno se mi přihodilo cosi zvláštního, nebo lépe řečeno — měl jsem podivný sen. Musím vám jej vyprávěti...

Tedy, 8 hodin ráno. Dějiště: Oktáva našeho gymnasia před hodinou náboženství . . .

Úkol je těžký: »Důkazy o božství Kristově« . . . dosti značný lomoz. Někteří se vzrušeně učí, jiní debatují.

8 hodin a 5 minut. Dveře se otevrou, žáci vážně vstávají a vstupuje — náš profesor náboženství? Ne! Kdo tedy! Ježíš. Skutečně! Ježíš sám! V témže rouše, jak ho známe všichni z obrazů: Dlouhý, bílý plášť až k zemi, hnědé kadeře, splývající na ramena, pohled nevýslovně milý . . . zjev, vynucující si úctu, oblažující.

Zvolna šel ke katedře, kde stanul. — Ale toho překvapení studentů! Není mi vlastně ani možno vyličiti všechny výrazy; byl jsem totiž tak rozrušen, že se dosud nemohu vzpomínati.

Ježíš stál před lavicemi . . . Když se třída poněkud uklidnila, počal hovořiti s nekonečnou dobrotou: »Milé děti! Místo důstojného pána jsem přišel na hodinu já. Předmětem je dnes — tuším — „Za koho mě lidé mají?“ Nuže, odpovídejte zcela upřímně. Řekněte směle vše, co jste o mně slyšeli . . .«

S počátku byli jinoši nesmělí. Mrtvé ticho . . . rozpačité pohledy. Dokonce i »nevěřící«, kteří obyčejně měli velmi smělá ústa, klopili hlavy.

Konečně si dodal odvahy Karel Černý, jeden z nejchytřejších hochů mezi námi: »Prosím, milý Ježíši! Když jsem nedávno jel

elektrickou drahou do školy, vykládal nějaký muž s velkými brýlemi svému soudruhu, že prý byl Ježíš prorokem s nejlepším srdcem na světě — ale nic více. Že by byl synem Božím, je prý smyšlenka kněží. Nehněvej se, milý Ježíši, že jsem to řekl...« Ale Pán hleděl na nás tak láskyplně, že mizela rozpačitost z našich srdcí a hoši se hlásili ke slovu jeden za druhým.

Tu vstal také Truhlář a pravil úzkostlivě: »Jsou lidé, kteří říkají, že vlastně není možno věděti o Ježíši, kdo byl... je prý to již tak dávno.«

»Jsou dokonce také spisovatelé« — pravil Bedřich, který přečetl již mnoho filosofických knih — »kteří tvrdí, že Ježíš vůbec nežil, jeho činy byly prý později připsány nějaké smyšlené osobě.«

»Včera byl u nás na večeri otcův přítel, profesor biologie« — vmísil se do hovoru tichý Jeník. »Ten vyslovil pochybnosti o Ježíšových zázracích. Vykládal, že prý Ježíš prožil mládí mezi fakiry a od nich se naučil mnohým kouzlům — ale nejsou to zázraky; přírodní vědy již dokázaly, že jsou zázraky nemožné.«

A nyní vystoupil z poslední lavice také Tomáš »pochybovač«, mající v ruce výtisk sociálně-demokratického časopisu s úvodním článkem »Kristus, první socialista.« Stálo tam, že celá stavba učení Kristova je vlastně jen předzvěstí sociální demokracie — může

tedy býti Kristus pokládán za prvního socialistu . . .

Za všech těchto řečí stál Ježíš mlčky před třídou, bolestné politování ve tváři, když slyšel všechny ty zmatené názory. A když už nikdo nemluvil, otázal se jemným tónem: »A vy, milé děti? Za koho vy mě máte?«

Otázka dozněla v hlubokém tichu. I Tomáš, známý svým »pokrokářstvím« a »nevěrou« sklání dojat hlavu, možno pozorovati — jaký boj se odehrává v jeho duši, v základu ještě nezkažené.

Tu předstupuje Josef Šťastný, primus a chloubka třídy, pokleká před Pánem a praví hluboce dojat: »Ty jsi Kristus, syn Boží!« — A již je celá třída na kolenou a všichni volají po Šťastném: »Ty jsi Kristus, syn Boží!«

A tu promlouvá Pán:

»Jste šťastni, milí jinoši, že vaše víra nezakolísala za těchto zmatených časů. Zachovejte si ji, jako jedinou pevnou oporu v bojích, které vás očekávají za pozemského života. Ale vyznáváte moje božství jen slovy — či také skutky? Říkáte jen, že jsem váš Pán, či žijete také podle mých zákonů?«

A Pán mluvil dále, mluvil . . . a jeho slovům se otvíraly mladé duše jako žíznící květy oživující rose . . . Tu zazvonilo — bylo 9 hodin . . . Pán zmizel.

Ach, jaká škoda, že tato podivuhodná hodina tak uběhla! Vztahuji ruce za mizejícím Ježíšem, ale . . . dotýkám se jen drncícího bu-

díku. Podívám se — je 6 hodin ráno... Musím vstávat.

Kristus - cesta

Nad hlavním vchodem četných chrámů se skvějí zlatými písmenami slova Páně: Ego sum via, veritas et vita — »Já jsem cesta, pravda a život!« (Jan 14, 6.)

Málo slov — ale vznešený program životní!

Jsi snad ještě příliš mlád, milý příteli, aby se ti byla naskytla příležitost otevřenými očima postřehnouti zmatek dnešního života duševního a společenského. Ale brzy poznáš, jak to kolem tebe vře, kvasí, jak lidstvo dneška touží po nějakém východisku. A do tohoto hledání a shonu po novém řádu životním září jako blesk na nočním nebi slova Páně: »Já jsem cesta, pravda a život.«

Já jsem cesta. Adam chodil — před prvním hříchem — bezpečně po cestách Božích, ale hřích ho přivedl na scestí Poblouzení pradávných kulturních národů v mravním životě jsou jistě smutným dokladem, kam až zachází lidská duše — ubírající se svou cestou — bez Boha.

Vztahuje se toto smutné popsání jen na lidi starověku? Bohužel, nikoli! Uvidíš, že se mravní život určité části dnešního lidstva ničím neliší od života národů před narozením Kristovým — přes obrovské pokroky tech-

niky a přes všechny objevy. Připoután k zemi — žene se i dnešní člověk za »štěstím«; ježto však pod pojmem »štěstí« rozumí jen bohatství, elegantní život a smyslné požitky, nenajde nic — než přechodnou rozkoš (a to ještě v nesčetných případech) — a stává se pesimistou.

V tomto zmatku dnešního života nezavírej, milý hochu, sluchu slovům Páně: »Já jsem cesta!« — nechť tato jediná cesta tě přivede ku pravým radostem života, i když je často úzká a neschůdná. Nezapomínej nikdy slov Páně: »Já jsem světlo světa. Kdo mne následuje, nechodí ve tmách, ale má světlo života!« (Jan 8, 12.)

Kristus jest »cesta« — a ty budeš kráčetí touto cestou, že ano?

Kristus pravda

»Já jsem pravda!« Kdo jiný — kromě Syna Božího — by to byl mohl říci o sobě? A Ježíš to vyslovil dvakrát. Když stál spoután před Pilátem, pravil: »Já jsem se k tomu narodil, a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě.« (Jan 18, 37.) Skeptický římský místodržící se na to táže s pohrdlivým posunkem: Quid est veritas? »Co je pravda?« — »Ubožák! Vtělená pravda stála před ním a on toho nechápal. Quid est veritas? ptal se nevěřící a neznamenal,

že odpověď tkví již v otázce, třeba jen přeměnit písmena: Eest vir, qui adest — »Je to muž, jenž stojí před tebou.«

Pilát však nechápal! Skeptické zvolání vzdělaného Římana se zcela shoduje se smýšlením mnohých vzdělců našich dnů, kteří dobře vědí, že všechny vědy a filosofie světa, kam až sahá historie lidstva, vlastně nedaly, nestanovily bezpečné, nepochybné pravdy.

»Veritati — Pravdě« — čteme na univerzitní budově ve Würzburgu. To znamená, že musí vtělená pravda — Kristus — prozařovati každé badání, každou vědeckou práci, každé pronikání k rozsáhlé říši duševního života.

Chceš-li mítí tuto pravdu a nejen nějakou, tu a tam a v některých případech platící, přikloň se k tomu, milý jinochu, jehož dějinný a jedinečný úkol na světě právě vydal svědectví pravdě.

Kristus - život

»Já jsem život!« Co chtěl Pán říci těmito slovy? Že jen On jest vyplněním života, zdrojem, z něhož tryská všecken život další. Bůh není ztrnulý klid, odpočinek, nečinnost — ale stálé dění: život. Proto právě užil Kristus slova »Život« také pro život nadpřirozený, pro ono království Boží milosti, které rozkveté v duši těch, kteří v něho

věří, a které po tisíciletí vytváří v lidských duších dokonalá díla svatosti: v pravdě božský »Život«.

Ježíš chtěl dále říci svými slovy: »Vše kolem vás se mění, zaniká, odumírá — já jsem život věčný, nade mnou nemá moci pomíjelnost.«

Od té doby, co Pán toto řekl, modlíme se vznešená slova: »... jenž žiješ a kraluješ na věky věkův.«

Milý jinochu! Chceš dodati životu svému pravé, skutečné krásy?

Nezapomeň: Kristus je život — žij jím! Vdechuj jej (modlitbou), důvěřuj mu (pevnou věrou). On tě bude léčiti (ve svaté zpovědi), bude tě živiti, nasycovati (ve svatém přijímání). A tak se dostane i tobě věčného života, neboť i na tobě se vyplní slova Páně: »Já jsem vzkříšení a život; kdo věří ve mne, nezemře na věky!« (Jan 11, 25.)

„Pane, ke komu půjdeme?“

»Pojďte ke mně všichni« — pravil jednou Pán — »kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.« (Mat. 11, 28.) Prostá slova — a přece — jaká podivuhodná hloubka milujícího srdce Ježíšova se nám tu otvírá!

Můj hochu, snad ještě velmi málo víš o věrolomnosti světa. Rodiče se starají o tebe, dostáváš od nich byt, šat, potravu; uči-

telé se snaží, abys postupoval ze třídy do třídy, přátelé tě milují... ještě ani netušíš, jaký těžký boj je život. Máš sice již také drobné starosti, nezdaří-li se ti slohový úkol, nemáš štěstí při matematice, nebo někdo z rodiny ochuraví a pod. — nebo si nemůžeš opatřit něco, po čem tolik toužíš. V letech dospívání bývají jinoši také často zaražení, zamračení, skoro zahořklí — nevědí, proč. Nemají chuti ku práci, pro nic se nenadchnou. — Uchyl se ke Spasiteli, vyjev mu svoje starosti — a jistě se ti ulehčí.

A zvykneš-li si již v mladých letech utíkat i se k Ježíši s každou nesnází duše, s každou tísnivou starostí, stane se ti to nesmírným dobrodiním i pro vážné boje věku mužného. Ano, milý jinochu, život není hra, nikdy jí nebyl a nejméně jí bude pro mládež nyní dorůstající. Co ztroskotaných nadějí, nezdařených plánů, bolestných zklamání tě čeká na životní tvé cestě! Často pocítíš, že ve skutečnosti nedosáhneš ani desátého dílu toho, co jsi si tak lákavě maloval ve svých žákovských snech. A tak je tomu u každého člověka.

Co si pak počneš?

Jsou lidé, kteří se duševně zhroutí. Jsou i takoví, kteří zklamání srdce umlčí ve vodě nebo střelnou zbraní. Smutní trosečníci života! Ale ty, co ty učiníš? Ve tvé duši zazní pozvání Spasitelovo: »Pojďte ke mně všichni, kdož jste zarmoucení a ob-

tíže ni, já vás občerstvím« — a pak teprve porozumíš vznešenému smyslu těch slov.

„Pojďte ke mně všichni!“

Stalo se nyní módou hlásati nauky některých filosofů, Budhy místo Ježíše — nebo mystické učení Indů.

Milý synu, cenné myšlenky orientálního názoru světového — a k tomu ještě mnohem jasněji — podává i učení Kristovo.

»Pojďte ke mně všichni!« Kdo se na světě odvážil říci to o sobě — a také to splnit? Téměř po dva tisíce let se vznáší královská postava Kristova nad zemí a poutá miliardy lidských srdcí. Po dva tisíce let hledá lidská duše cestu ke Kristu, a jaké blaho pocítí, našla-li ji!

Přál bych si, aby mohl mnohý, jako katolík narozený mladý muž jen na okamžik pohlédnouti do šťastných duší oněch lidí, kteří se nenarodili katolíky, našli však po dlouhém hledání a horlivém studiu víru a v ní stále žijícího Krista. Jaká radostná vděčnost a blaživá bezpečnost plní tyto duše!

A ty, milý můj jinochu? Narodil jsi se katolíkem, zdaž cítíš tuto přednost? Žiješ, mluvíš, jednáš a smýšlíš vždy tak, jak se sluší na toho, kdo nosí toto jméno?

Blaze tomu mladému člověku, jenž se záhy naučil úplně svěřovati Bohu za dnů dobrých i zlých a je naplněn touto pevnou důvěrou.

Všemocný Bůh, jenž sluncím dráhu určil
a všeho chrání v bouři, v míru době —
ač nikdy neviděn, je stále blízek tobě.
Snad denně neklade tě v lůžko k spánku —
však v každé nouzi skýtá pomoci —
v něj plně důvěřuj — budeš-li bez moci!

„*Učte se ode mne!*”

»Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem!« (Mat. 11, 29.)

Jaké to vyzvání! — Učte se ode mne! počíná... a my jsme zvědaví... Ale čemu se máme učit? Učte se ode mne dělati zázraky? Křísiti mrtvé? Ne, to nepraví. Také ne — vraceti zrak slepým... Ale: »Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorného srdce!« Vidíš, to je, čemu Pán přikládal důležitost.

Učte se ode mne býti dobrými, mírnými a pokornými! Učte se ode mne býti dobrými!

Od něho se lidstvo učilo skutečné, pravé dobrotě. Této vnitřní dobrotě srdce se vlastně učilo výhradně od něho! Dějiny filosofie připomínají mnoho vynikajících mužů, ale od většiny z nich se lidstvo naučilo pramálo! Znáš nejvýznamnější myslitele řecké Platona a Aristotela. Vznešené učení Platonovo o Bohu nás dojíhá ještě dnes; nevíme však ani o jediné vesnici nebo rodině, již by byl vyrval bludům pohanství. Ostatně jakou

cenu má i nejduchaplnější filosofie, zůstává-li jen psaným slovem a nedovede nikoho polepšiti? Nebo vzpomeň na svoji školní četbu! Jaké plamenné řeči o lidských povinnostech a ctnostech pronesli Cicero, Šokrates, Seneca; učinili však jen jedinkého člověka lepším?

Ježíš mnoho nefilosofuje, promlouvá prostičce k lidem — ale ukazuje na sebe a na svůj život, vyzývá: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý, jemný a pokorný srdcem.«

Učte se ode mne býti mírnými!

Buď mírným jinochem! »Mírným? Ach, to znamená nudným, hloupým!« — durdiš se snad: »Mírný! to je tolik jako zbabělý, bázlivec, jenž snese každou urážku!«

Jen ne tak ukvapeně! Také Ježíš věděl, že je v 15—16letém jinochu jakoby elektrické napětí, že je vznětlivý a že v jeho žilách kolotá ohnivá láva; tedy by jistě z tebe nechtěl míti pecivála, krčícího se někde v koutě se svěšenou hlavou.

Jak to tedy myslí, abys byl »mírný«? Buď dobré nálady — ale ne náladový! Buď odvážný — ne však zpupný! Miluj veselou mysl, ale ne lehkomyšlnost. Jde-li o hru, buď první, ale buď také pozorný a vytrvalý při učení.

Býti zbabělým? Ó, ne! Ale — urazí-li tě někdo — neodpovídej pěstí nebo políčky, nýbrž plnou ukázněností mladého muže.

»Snéstí každou urážku?« To nemyslím, ale odpovídati urážkou na urážku umí i každý kohout (podívej se jen, jak se do sebe dva dali!), zachovati však nad sebou vládu a rozvahu, toho je schopna jen ukázněná lidská vůle!

Učte se ode mne býti pokornými!

Jsi-li snad prvý ve třídě — nebo z bohatého, váženého domu, nedomnívej se, že jsi lepší než ostatní. Jsi-li nejvtipnější mezi svými druhy, nevynášej se svými vědomostmi! Buď hluboce zbožný, nechtěj tím však vzbuzovati pozornost. Buď ochotný, pozorný, pomáhej rád přátelům, nevyprávěj však chlubeně o svých skutcích. Buď roztomilý, moudrý, řádný a důkladný, dobročinný — tak jako růže voní a poutá svou barvou — a neví o tom. Tak budeš pokorný po vůli Spasitelově.

Stoupati nebo klesati!

»Vcházejte těsnou branou; neboť široká jest brána a prostranná cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ni. Jak těsná jest brána a úzká cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří ji nalézají!« (Mat. 7, 13 nsl.)

Cesta života křesťanského je těsná a příkrá. Tak příkrá, že často přestává býti pěšinou a je dále třeba namáhavého šplhání.

Konečný cíl nám sice lákavě kyne vstříc, ale nesmíme se báti propastí, jaké jsou při každé horské tuře.

Pověz, milý hochu, zda jsi nepocítil pravdivost slov Páně, mluvili o úzké stezce ctnosti?

Cesta ke Kristu je stálý boj s naší ke zlu nakloněnou přirozeností. Křesťanský život žádá stálé svědomité strážce proti útokům pokušení. Jen vytrvati! Jen neztráceti mysli! Jen výše — se skály na skálu! Jen se neohlížeti zpět a neodvracet zraků od Krista. Možná, že se ti v životě zcela nepodaří vyhnouti pochybením, hříchům — jen nepodlehni! Pokračuj — po každém pádu — na cestě ke Kristu s tím větší láskou!

Vytrvej, statečně bojuj po všechna léta! Vyhýbej se nesprávné cestě! Zůstaň věren ideálům! — Vskutku téměř nadlidský úkol. Nelze však jinak. Ve výchově charakteru není přestávky; kdo chce odpočívati uspokojen dosaženými výsledky, ten sjede, klesne zpět. Buď stoupati dále — nebo sjížděti, klesati zpět!

Jak často bleskl tvou duší po sv. zповědi paprsek radosti! A jak opět brzy lákala příležitost ke hříchu, nehodný soudruh, biograf atd. . . .

Milý hochu, tu třeba vydržeti, vytrvati a bojovati hrdinně proti lakadlům, která vedou ke hříchu! »Ne každý, kdo mi říká: Pane, pane! vejde do království nebeského, ale kdo plní vůli Otce mého, kterýž jest

v nebesích.« (Mat. 7, 21.) Jdi tedy přímo po oné úzké stezce, vedoucí ke Kristu. A nezapomeň, že slova: *buď stoupati — nebo sjížděti, klesati — se vztahují i na duše.*

„Zapři sám sebe!“

»Chce-li kdo přijíti za mnou, zapři sám sebe a beř každodenně kříž svůj a následuj mne!« (Luk. 9, 23.)

Blaze jinochovi, který brzy pozná velkou cenu sebekázně a řídí se dle toho.

Uč se býti pánem svého smíchu! Hoši si často hrají tak, že zkoušejí, kdo déle vydrží neusmáti se při upřeném dívání do očí. Ale není to jen hra, nýbrž i zkouška síly vůle. Kdo zcela ovládá své svaly smíchové, neusměje se nikdy, budou-li jeho druzi vyprávěti kluzké historky. Kdo je pánem svého pohledu, půjde klidně ulicemi velkoměsta, svůdná návěští biografů ho nebudou dráždit ke hříchu ani vzněcovati jeho fantasii. Hleď: Kdo se umí přemáhati, ten může následovati Krista.

Uč se ovládati žaludek! Odepři mu tu a tam nějaké lahůdky! Jez jen v určitých dobách denních, jez i to, co ti nechutná, co jíš nerad! Kdo se umí zapřít i v maličkostech, může snáze následovati Spasitele.

Uč se býti pánem svého jazyka! Cítíš odpovědnost za každé slovo? Či vypravuješ jen tak do větru — a na konci se musíš

přiznati, že polovic toho nebylo pravda? Umíš odpovědět s klidnou rozvahou, když tě někdo zlobí? Umíš se zdržeti i vtipné poznámky o příteli, která by jej zbolela? Či náležíš k těm, kteří raději ztratí dobrého přítele, než by se zdrželi úsudku o něm?

Uč se krotiti svoji lenost, svoji pohodlnost! Konej školní povinnosti a pracuj úkoly, i když ti nejsou po chuti! Vyskoč hned z lůžka — i když ti to připadá těžké! Nezanedbávej ranní modlitby, neulož se ke spánku bez kratičké, vroucí modlitby, i když jsi sebe více unaven.

Uč se ovládati rozmary! Mrzí-li tě něco, ušetři následků své rozladěnosti rodiče, sourozence, druhy! Jsi-li — sám někdy nevíš proč — zaražen, zamračen, snaž se přemáhati tuto náladu, netrap se, nebud' za-
hořklý!...

Vidíš, kolik se naskytá příležitosti následovati Pána?

Jak máme následovati Krista dnes?

Jak tedy mám »následovati« Pána? Má býti můj život jakous kopií jeho života? Má jej napodobovati po vnější stránce, v obleku, v řeči? — Kdo by chtěl Spasitele následovati tímto způsobem — jistě by se ho vzdaloval — neboť každý člověk žije za podmínek současné doby, své země. Podstatným, hlavním je tu duchovní chování, krátce

— osvojení si smýšlení Páně, jednání podle něho — »následování ho.«

Nestačí se jen nadchnouti pro Spasitele, milovati jej sentimentálně — svými skutky jej máme následovati, t. j. činiti, co nám přikazuje a žádá od nás.

Je možno, že se některý život po vnější stránce naprosto nesrovnává s pozemským životem Páně — a přece je zcela křesťanský. On chodil pěšky, bos — já však jedu rychlíkem. On neměl, kam by složil svoji hlavu — já mám útulný, pohodlný domov... Ne, v tom to nezáleží. Vnitřní život rozhoduje: Mám hleděti na pozemský život, jako to činil Kristus; pokládati za důležité to, co On pokládal; činiti, co On přikázal, vyhýbati se tomu, co zakázal — a tak se státi učedníkem Kristovým, »druhým Kristem«.

Víš, můj hochu, jak se modlí mladý muž, který skutečně následuje Krista? Takto: »Pane Ježíši, jde-li moje noha za hříchem, zadrž mě! Chce-li oko moje zahlédnouti něco nemravného, zakryj mi je! Kdyby se moje ústa chtěla otevřít ke hříšné řeči, zavři mi je! A kdyby se snad moje myšlenky obíraly hříchem, ovládni je pevně! Pane, nedopusť, abych se od tebe vzdálil ani jediným krůčkem.

Vidíš, milý příteli, to je pravé smýšlení následovníků Kristových! Ve Spojených státech severoamerických žije 120 milionů lidí, z nichž 20 milionů má auta.

Za každým krokem možno čísti nápis: »No parking here — Parkování zde zakázáno.« Kdyby se tam zastavovalo, bylo by tam brzy tolik vozů, že by člověk sotva našel svůj vlastní.

»No parking here! — Zde se nesmíš zastavit!« — tak ti také zní krok za krokem varování Páně. Ať už se ti zde na zemi daří sebe lépe, no parking here — zde se nesmíš zastavit, v životě světském nesmíš uváznouti trvale. Dej pozor! Vystoupíš-li na zastávkách peněz a radovánek, nenajdeš pak již vozu, který by tě dovezl do života věčného.

»Pak by snad bylo nejlépe úplně se vzdalovati moderního života, novodobé kultury?!« — Ne, to nikoli!

Hluboce náboženská kultura středověká vykvetla ve stínu gotických domů — a to bylo zcela přirozené. Měli bychom snad zpět do středověku? Ne; naším úkolem je přivést moderní náboženskou kulturu k rozkvětu ve stínu továrních komínů, v lomozu běžících strojů.

Buď člověkem moderním, použij vynálezů lidského ducha, pěstuj vědy, těš se uměním — jen jedno nezapomeň: no parking here — poslední stanice není zde, ne technika, vědy, umění, požitky — nýbrž jediný, pravý Bůh je naším nejvyšším pánem, cílem. Chtějme ukázati vlastním životem, že rozumíme tomu, co znamená býti moderní —

a při tom věrný, upřímný katolík, že možno snadno spojití letadla a turbíny s Desaterem Božích přikázání, že je i harmonie mezi do výše se pnoucími lomenými oblouky kolínského dómu a mezi oheň chrlícími vysokými pecmi rurského území. — I dnešní moderní člověk sklání pokorně hlavu před věčně platícími slovy Páně: »Kdo se chce státi mým učedníkem, následuj mne!«

V šlépějích sv. Kazimíra, králevice polského

V následování Krista měl jsi již předchůdce — sv. Kazimíra, syna polského krále Kazimíra IV. z rodu Jagellonců. Postav se mu po bok a následuj Krista s ním!

Kdo byl sv. Kazimír? Mladý muž, znající toliko jeden ideál: napodobiti ve své duši Vykupitele.

Princ ten se dožil věku jen 25 let, ale vykonal více a měl více zásluh než mnozí osmdesátiletí, neboť byl statečným bojovníkem o dokonalost.

»Byl hrdinou — ač vůbec nebyl v bitvě.« Nestřílel sice z děl, neházel ručních granátů, nebojoval s Turky... bojoval však proti nepříteli, který je nebezpečnější než všichni ostatní... proti svým zlým náklonnostem.

Kdo zvítězí v boji — je hrdina, ale mnohem větším hrdinou je, kdo z vítězí nad

s e b o u s a m ý m, kdo vítězí vůlí, kdo umí poroučeti svému tělu; kdo na př. přijde po nějaké hře domů znaven, žízniv — pln touhy po sklenici studené vody — a řekne si: »Ne, počkám ještě čtvrt hodiny, než se napiji.« Nebo kdo ráno procitne a ještě by si rád trochu poležel... je v pokoji tak chladno..., řekne si však: »Ne, vyskočím, nechci být líný.« Kdo jde kolem cukrárny a umí se zřici lákavé čokolády, aby mohl dát peníz zkrhlému žebráku, nebo aby za to mohl matince způsobiti radost, to je hrdina, před nímž i smeknu. Jinochu, bojovati s sebou samým — je velmi těžké — a sebe přemoci je nejkrásnější vítězství!

A tomu se můžeš učit od sv. Kazimíra: Vítězství nad sebou samým. Nezemřel sice smrtí mučednickou, žil však životem hrdiny — a to je — nesnadné! Bojovati s náklonnostmi, jež nás svádějí ke hříchu, ke lži, když jsme něco provedli, ke spílání a klení, když nám někdo ublížil, k mlsnosti, když se hlásí žaludek... to jsou velké činy duše. Silnou paží a ostrým mečem brániti očím, aby neviděly vše, uším, aby neslyšely nemravných řečí, fantasii, aby netrpěla jedinké myšlenky, jež by mohla poskvřniti čistou lilii naší duše — to je hrdinství.

Chci se státí svatým!

Nemysli si, že sv. Kazimír nemusel také bojovati proti sobě. Neříkej: »Jemu to bylo lehké. Já jsem však tak prudký! Mne se brzy zmocňuje prchlivost! Těžko přemáhám své choutky! Jak bych mohl zvítěziti za takových okolností?«

Hochu můj, sv. Kazimír měl tělo a duši právě jako ty. I on by byl mohl lháti, zlobiti se, potřísniti čistotu svého srdce nemravnými myšlenkami, řečmi i skutky... ale, jak jsem již řekl, on byl hrdina, jenž si dal rozkaz: »Nezhřeším, ať se stane cokoli!«

I ty musíš takto býti svatý. Býti svatý! Při pomýšlení na to naskočí mnohému jinochovi husí kůže. To by bylo konec všem radostem! To by znamenalo trudnomyslnost po celý den; člověk by si nesměl hráti, býti vesel, musel by — jen věšeti hlavu.

Kdo ti jen řekl, že to by byla svatost? Že by člověk nesměl býti vesel, nesměl se radovati z něčeho? Vše se smí — jen ne hřích! Milý jihochu, těšíme-li se ze života jako motýl ze sluneční záře, jsme-li veselí jako jásaající skřivánek, tu se z nás raduje Pán Bůh. Jen třeba vše, co podnikáme — hru, hovory, přemýšlení — doporučiti Bohu, činiti vše pro Boha. Pak se stává veškeré naše jednání modlitbou.

To je cesta ke svatosti: Vše pro Boha!

Vezmeš matematiku a začneš: » $\sin \alpha \cdot \cos \beta + \cos \alpha \cdot \sin \beta$ « — a myslíš si při tom: »Učím se, poněvadž, Pane, chceš, abychom se vzdělávali« — tím se stává tvoje studium trigonometrie modlitbou. A učíš-li se francouzskému úkolu: »Je vais, tu vais, il va . . .«, řekneš: Milý Spasiteli, úkoly svoje dělám pro tebe« — je i tvé učení franštině modlitbou. Nebo, když se proháníte při nějakém sportu, při kopané, běháte jako zajíci — nebo lyžujete a při tom vám duší letí myšlenka: »Pane, ty chceš také, abychom otužovali svoje tělo — nuže, tobě obětuji své hry, lyžování« — je modlitbou i tvůj sportovní cvik!

Milý hochu! Obětuj tak celé tělo Bohu — a různá tvoje pochybení se ztratí sama sebou a zářící oči budou svědčiti o novém jaru tvé duše.

„Jako ovce mezi vlky“

»Hle, posílám vás jako ovce mezi vlky!« (Mat. 10, 16.) Tato slova pronesl sice Ježíš původně k apoštolům, aby obrátili zlý svět, mohou se však plně vztahovati i na nás: Kdo chce žítí křesťanským životem, sezná brzy, že se naň vrhli jako smečka vlků vlastní jeho vášně i zlí lidé.

Na cestě ke Kristu tě nejdřív přepadnou nízké náklonnosti zkažené lidské přirozenosti.

Pán to naznačil již dříve: »Kdo mne chce

následovati věrně, nebude to míti snadné. Ukazuji mu vznešený cíl, nabízím velkou odměnu — ale musí si jí dobýti!« Ale nestračuj se! Drž vlka na krátkém řetěze — a on tě nekousne!

Pro mnohého mladíka však znamená mnohem větší nebezpečí smečka zkažených druhů, zlých přátel — než vlastní jeho vášně. Jsou jinoši, kteří umějí pevnou rukou spořádati žádostivé touhy svých pudů, vzdávají se však hned svých zásad, zaprou svoje ideály, pronásledují-li je lehkomyšní soudruzi bezohledně ostrým výsměchem.

Milý synu, dej si pozor a, můžeš-li, nestýkej se s »vlky«, kteří mluví nemravnosti, s nevěřícími cyniky, kteří strhují do prachu každou autoritu. Nemůžeš-li se jim však vyhnouti zcela (poněvadž se musíš s nimi stýkati na př. ve škole, v internátě, v dílně, při hře, při návratu domů), dbej aspoň, abys s nimi nejen »nevytl«, ale ani se mlčky nedíval na jejich jednání a mluvení. Zlo má bez toho na světě plno spojenců a podporovatelů: ulici, k lehkomyšlnosti svádějící biograf, špatné knihy, naše nespoutané žádosti, zkažené druhy... Ty se však dej do služeb dobře a měj i odvahu promluvit slovo v otázce víry, Ježíše — i uprostřed vlků — a musí-li to býti — i trpěti pro Pána!

Ó Pane, dej, abych ti zůstal věren i za nejtěžších okolností! Kéž statečně bojuji pro tebe — nedbám ran, jež při tom utrpím. Kéž

pracuji hodně — nemysle na odpočinek! Kéž po celý svůj život nepoznám vyšší odměny než vědomí, že jsem zůstal beránkem mezi vlky a splnil svatou vůli tvoji!

Bojuj moudře!

Při svém dospívání a vývinu — tak v 16. až 18. roce — ale i později — poznáš, jak velice musíš bojovati se svými nespoutanými pudy. Ale nesmíš proto ztráceti mysl. Vždyť Pán řekl, že musí velmi bojovati, kdo ho chce následovati. Uč se jen bo j o v a t i m o u d ř e!

Nezapomeň, že jsi člověk, tedy bytost složená z těla a duše. V tvém těle se ozývají pudy, sklony a nejmnocnějši bývá pud pohlavní. Když se u tebe počne hlásiti (buzením prání, vzrušováním myšlenek), nemusíš se hned lekati nebo roztrpčovati.

Právě nejhodnějši mladí lidé si stěžují: »Já nechci, a přece na to myslím! Netoužím po tom — a přece je mi, jako bych si toho přál, stokrát denně mne to napadá! Jsem snad proto zlý?« — Jak bys byl zlý, můj příteli? Vždyť jsi také člověk a ne anděl — a proto nemůžeš dosáhnouti toho, aby se onen pud v tobě neprobouzel. — Máš dojem, jako by se ti potají líbil a že bys ho poslechl, kdyby to bylo dovoleno. I když je tomu tak, můj hochu, nemusíš malomyslněti. Diabetikovi (nemocnému cukrovkou) zakazuje lékař slazená jídla. A rozumný nemocný upo-

slechne jeho rady. Ale je již tím povinen tvrditi, že cukr není sladký, že by mu nechutnal? Jistě ne, vždyť by lhal. A tak je tomu i s pohlavním pudem. Možná, že pojednou poznáš s úžasem, že se neobyčejně líbí tvé povaze, že bys ho rád uposlechl. Vše jedno! Bůh káže: »Nikoli!« — Tedy ne, sto-krát ne!

»Ano, ano,« běduje mnohý jinoch, »za dne se ještě dobře, plně zaměstnám a soustředím. Ale večer, když se převaluji na lůžku nemoha usnouti, nebo v noci, když procitnu a zmocní se mne trýznivá pokušení! Co tu činiti? Nemohu přece vyskočiti z lože!«

Chápu, že to jsou právě nejtěžší okamžiky boje. Ale i tu musíš zůstatí vítězem. Hlavně — nezmalomyslněti! Zkus to s modlením — a při modlitbě budeš moci klidně opět usnouti (v tomto případě to není hřích usnouti za modlení!). Možná, že ani to nepomůže, ježto pokušení příliš doléhá. — Máš-li vlastní pokoj a přiměřené světlo, vezmi nějakou dobrou, zušlechťující knihu a čti, dokud nebudeš moci usnouti. Nebo si v duchu vybav představu nějaké tobě zvláště milé hry nebo nejmilejšího zaměstnání — a pokoušej se je v duchu konati až do nejmenších podrobností! Řekněme na př., že máš zvláště rád kopanou. Představ si tedy na př. dvě mužstva. S tebou hrají Karel, Jeník, Pepa — v nepřátelském mužstvu Ladík, Jaroslav atd.... Nuže! Mužstva nastoupí, ty

ovšem jsi hlavním útočníkem. Zazní píšťalka soudcova... hra počíná, míč letí. Střední hráč jej přikopne hlavnímu útočníku; ten jej podá dále vlevo. Míč zaletí za čáru. Levý hráč jej kopne do dráhy přímo před středního útočníka, jenž běží dále za ním, ale dostává se do trestného území. Soudce nařizuje trestný kop. Ozývají se námitky, ale soudce je neoblomný. Štědní útočník si nadbíhá, brankář se krčí jako kočka ke skoku. Rána — útok — Goal! Goal!

Pokus se za temné noci ve své fantasii hráti takto kopanou nějakých 8—10 minut a uvidíš, jak nebudou moci ony trýznivé myšlenky vydržeti a na konec zaniknou.

Mám ti poraditi nějaké jiné rozptýlení? — Stojíš zcela nahoře na strmém továrním komínu a přizene se prudká vichřice. Br! Div tě nestrhne do hlubiny! Teď jde o to slézt po 300 železných příčkách, připevněných na vnější straně komínu. Honem! 300 — 299 — 298 — 297 — ach! prudký náraz větru, drž se pevně! — 296 — 295 — 294 — a teď začíná pršeti! — 293 — 292 — 291 — dále, dále, až se konečně dostaneš dolů! A snad ještě postřehneš, že už chvíli dřímáš, než jsi slezl. — Kde zůstala tvoje trýznivá pokuse- ní? — Odnesla je vichřice!

Vidíš tedy, jak možno bojovati moudře, rozvážně. »Budte chytří jako hadové!« Dám ti také příklad, jak možno chytře odpovědět pokušitelům.

Dospělejší, zkažení mladíci škádlivají své čisté druhy: »Ty se to bojíš udělati? Vždyť bez toho ani nepoznáš, co vlastně znamená život! Kdo toho ještě neprovedl — je dítětem. Zůstává chudším o krásnou zkušenost! Člověk s tebou skutečně nemůže mluvit o ničem. Chlapečku!«

Dej pozor, hochu, to už je výsměch! A ten se podařil! »Chlapečku. Tak se přece o mně nemluví v mém věku.« Co tu odpovíš?

Řekni jim: »V tom máte pravdu, že ten, kdo žije čistým životem, nemá vaší zkušenosti. Naproti tomu jsem však já bohatší o mnohem cennější zkušenost, neboť je to jistě ohromná radost býti ukázněným, býti vlastním pánem! Kdo ještě nikdy nestonal, nemá o tom zkušenosti — ale rád se jí zřekne. Ty jsi se zřekl čistého života — já nečistého. Tys nabył nové zkušenosti — a já také — jenže moje je cennější! Já jsem se touto svou zkušeností stal více člověkem, ty více zvířetem. V tom je právě největší rozdíl.« —

Vidíš, synu můj, to je výklad slov Páně: »Buďte chytrí jako hadové!«

„Slova má nepominou...“

Seděl jsem samotný v lese za krásné, tiiché letní noci. Za mnou městečko, kolem mne — kam jen oko dohlédlo — les, les. Nade mnou klidná, hvězdná nádhera. Tak as

hleděli na nebe poseté hvězdami naši předkové před 1000 lety. A také první člověk. Je to věčnost?! Ne, ne! Vzpomínám tu slov Páně: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« (Luk. 21, 33.)

Můj pohled se obrátil od hvězd k zemi: Tedy i ta pomine, zajde!... Daleko, daleko na obzoru bledý proužek světla... obloukové lampy svítícího města. Jak snaživý člověk buduje, pracuje! Staví mrakodrapy, podrobuje si vodu, páru, elektřinu, vlnění éteru... To vše někdy zajde? Ano, Pán praví: »Nebe a země pominou...«

Zmocňuje se mne vědomí vlastní nepatrnosti! Jak si můžeme my lidé namlouvati něco o »věčné slávě«, o nějakém »nesmrtelném« jméně?!

A když tak na tomto světě vše zaniká, nepominou skutečně slova Kristova?

Ručí za to dva tisíce let. Kolik již bylo převratů! Kolik již zaniklo národů, kolik dynastií se zaskvělo a opět zašlo, co říší vzniklo a se rozpadlo, kolik znamenitých myslitelů se vynořilo s různými naukami — a zapadlo jako by do haraburdí zapomenutí — jen slova Kristova zaznívají v náš sluch dnes tímž krásným zvukem, jako by byla včera pronesena po prvé. Jak se vše na zemi mění, jak se sám svět změnil v několika stoletích! Ale slova Kristova žijí po dva tisíce let a stále povzbuzují k novému obětavému životu.

Snad jsi již slyšel o filosofu Kantovi a jeho

nauce. Jeho ideje způsobily ve filosofii hotové pozdvižení, vzbouření. A hle! Kant se dočkal, že jeho žáci přešli ve jménu pokroku k Fichtovi. Ale ani sláva Fichtova netrvala až do jeho smrti — i on se dožil, že mladší generace přísahala již na Hegla. Heglova filosofie však byla zatlačena naukou Schellingovou, na jehož místo pak nastoupil Schleiermacher, po něm Schopenhauer, pak Hartmann... Vidíš! Nauky největších duchů lidstva sotva přežily svého tvůrce, původce! Trůny se kácejí, ale trůn Petrův stojí dosud... Znovu slyším příslibení Páně: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou!«

A také já jsem synem tohoto vítězného Krista! I moje duše bude žít ještě i tehdy, až pohasnou třpytné hvězdy. Země i nebe zaniknou, ale duše lidí, následujících slov Kristových, živoucí chrámy Boží, nezajdou.

„Pojď a následuj mne!“

Jako miloval Spasitel malé děti pro jejich bezelstnost a prostosrdečnost, tak miloval i dorůstající mládež v jejích velkých bojích. Jednoho dne vyhledal Pána jakýs hodný, zámožný mladý člověk. Jeho ctižádostivá duše toužila činit ještě více, než k čemu zavazují přikázání. »Mistře dobrý, co mám činit, abych obdržel život věčný?« On pak (Spasitel) mu připomenul přikázání. Odpo-

věď jinochova je plna ušlechtilého nadšení: »To všechno jsem zachovával od svého mládí. Čeho se mi ještě nedostává?« (Matouš, 19, 20.) S jakou radostí as vyslechl Pán tato slova! Pak pravil: »Chceš-li býti dokonalým, jdi, prodej, co máš, a dej chudým — a budeš mít poklad v nebi; a pojď a následuj mě!« (Matouš, 19, 21.)

Ale ach! to bylo příliš, takové oběti nebyl schopen. Tak rád by se byl stal nejoddanějším učedníkem Páně, byl by stále v jeho společnosti — ale tolik obětí? Ne, pro to se rozhodnouti nemohl! Odvrátil se, odcházel zklamán... a láskyplné oko Kristovo zíralo za ním.

U kolika jinochů se opakuje táž scéna i dnes! Do svého desátého, dvanáctého roku mohou říci mnozí: »Pane, až dosud jsem byl poslušen tvých přikázání.« Ale pak... pak přicházejí léta vývinu, dospívání, zmatky — tak kolem 14.—18. roku. Jinoch, bojující s pokušeními, jež mu byla dosud neznáma, stane s bývalou upřímnou láskou před Pánem: »Pane, také nyní bych si přál býti cele tvým, co mám dělati?« A Spasitel jej vyzývá: »Vyprosti se z lakadel smyslného světa, neposlouchej probouzejících se pudů, jež ti nalhávají rozkoš! Vyhni se každé příležitosti, která by tě mohla vzrušovati smyslně: zlým druhům, biografům, obrazům, knihám! Nepoklonkuj ďáblu ani pouhým vyslechnutím!

»Ach, dobrý Ježíši, tolik nemohu! Nemohl

bych plniti tvá přikázání tak, aby nebylo třeba odříkání? Nemohl bych býti tvým synem, nekrotě při tom pudy svého těla? ... Ty pravíš, že to nelze ... pak je mi to příliš mnoho!! a dosud poctivě o dobro usilující jinoch se odvrátí a nastupuje cestu smyslného života, neřestí... a milující srdce Spasitelovo hledí smutně za ním.

Milý synu, buď moudřejší, než byl onen mladý člověk v bibli! Čistý život stojí nás sice mnoho přemáhání — ale: pro Krista a pro duši není žádná oběť dosti veliká!

Je také možno, že má s tebou Pán vznešenější záměry. Povolá tě snad nejen k tomu, co je povinností každého člověka — k čistému, hříchů prostému životu, ale — jako to učinil s tímto bohatým, mladým člověkem — chce tě učiniti svým důvěrným spolupracovníkem — svým knězem. Příteli můj, nezalekni se takového volání Páně! Neodvrať se od Spasitele, jako to učinil onen ubohý, „bohatý” jinoch.«

Volá-li tě Pán, nelekej se, nesmlouvej s ním — odmění tě štědře za všechny oběti, jež musíš proň přinášeti. Petr pravil jednou k Ježíši: »Hle, my jsme opustili vše a následovali jsme tebe, čeho se nám za to dostane?« A Spasitel jim odvětil: »Amen — pravím, že vy, kteří jste mne následovali, při znovuzrození, kdy syn člověka zasedne na stolicí velebnosti své, seděti budete i vy na dvanácti stolicích, soudíce dvanáctero

pokolení israelských. A každý, kdo opustí dům nebo bratry, nebo sestry, neb otce, neb matku, neb manželku a děti neb pole pro jméno mé, stokrát více vezme a život věčný v dědictví dostane.« (Matouš 19, 27—29.)

Volání Páně

Ježíš si zvolil dvanáct mužů, aby hlásali jeho nauky. Před svým nanebevstoupením pravil k nim: »Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Proto jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, učíce je zachovávat vše, cokoli jsem vám přikázal. Neboť — hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.« (Mat. 28, 18—20.)

Vznešený rozkaz! Ale také obrovský úkol! Nic není jistě těžšího — než lidskou vůli podřídit zákonu. Velcí řečníci mohou sice nadchnouti — ne však dovésti k tak velkým činům, jakých od nás žádá Kristus. A přece: nástupci apoštolů, biskupové a kněží — získávají již po dvě tisíciletí miliardy lidí pro Krista, mnozí se dokonce nelekají ani mučednické smrti. A jako se kdysi Spasitel ubíral vesnicemi a městy palestinskými a brzy ten, brzy onen odkládal řemeslnické nástroje, veden vnitřním hnutím a — opustiv domov i rodinu, následoval Ježíše: tak i dnes kráčí volající Kristus mládeží, obrátí

svůj pohled na tu neb onu vznětlivou duši a jinoch musí k němu přilnouti. Mnohý ještě chodí do obecné školy, honí se za motýly — a již cítí v duši volání Spasitelovo; mnohému se tak stane, když je již na gymnasiu, jiným teprve po bojích let vývinu... Najdou se i tací, kteří teprve po maturitě nebo po zkoušce v jiném povolání pocítí v duši slova Božského Mistra, slova, jež pronesl kdysi k Šimonu Petrovi na jezeře Tiberiádském: »Šimone, synu Janův, miluješ mě více nežli tyto?« (Jan 21, 15.) — »Synu můj, miluješ mě více nežli jiní? Synu můj, mohl bys pro mne učiniti více než ostatní? Mohl bys pro mne přinést více obětí než ostatní? Můj synu, mohl bys mi získávati duše, mohl by ses státí mým knězem?«

Ano i dnes kráčí Pán mezi námi, a kdybys zaslechl jeho volání, nezatvrzuj svého srdce. Dopřej ve své duši této myšlence času, aby uzrála, ale pak, zazní-li ti ono volání jasně, zřetelně, neodmítej ho!

Dobře, milý jinochu, uvaž: Povolání duchovního není takové jako povolání jiná — není to úřad, kariéra, živnost — ale obětování sebe samého a práce, práce vyžadující nejvyššího napětí sil duševních i tělesných ve službách Spasitelových pro nesmrtelné duše.

Jsi-li však velkomyslný, máš dobrou vůli i nadšení pro vznešenou věc, jistě se tvoje duše zachvěje při posvátné myšlence na toto

povolání a řekne: »Pane, ty víš vše, ty víš, že tě miluji! Dopřej mi, abych se stal pastýřem, jenž vyproštuje zbloudilého beránka z trní, rybářem, který po bezvysledné námaze dlouhých nocí na jediné tvé slovo znovu s bezstarostnou radostí a ochotou vrhá sítě do vody! Dej, abych se stal magnetem, přitahujícím vše k milování tebe. Zaříd', abych se stal pracovníkem, který sklízí žně, o níž jsi kdys řekl, že plodů by bylo hojně, ale pracovníků je málo! Dej, abych se stal ohněm, který rozněcuje svatý plamen ve všech, kdož se k němu blíží, oheň, který jsi přišel na zem rozdmýchati.

Až pak někdy vstoupím k dětem do školy, dopřej mi viděti ze zářících jejich očí, jakým pokladem je nesmrtelná duše, probuď v dětech pocit, jako bys byl k nim přišel ty sám.

Když zasednu ve zpovědnici a lidé se mi svěří s nejtajnějšími záhyby srdce, s činy, které by rádi skryli nejen před svými přáteli a rodiči, ale před sebou samými a před Bohem, ale nyní — je vyznávají s neuvěřitelnou upřímností, dej, abych uměl býti rádcem, utěšujícím přítelem, lékařem, duchovním správcem tisícům trpících hříšníků. Dopřej mi, půjdu-li s tvým svatým Tělem v rukou k umírajícímu, abych mohl obrátiti k nebi jeho poslední hasnoucí pohled . . ., abych s trpícími trpěl, s radujícími se radoval, aby se nezmenšoval svatý oheň, který nyní plápolá v mé duši — o to tě prosím, ó Pane!

Také za to vše nechci čekati uznání pozemské odměny. Až se pak večer, znaven břemenem dne, vrátím do svého pokojíka, kde na mne nikdo nebude čekati, nikdo mne nerozveselí — a klesnu u paty tvého kříže na klekátko — dopřej mi načerpati ze skloněné tvé svaté tváře, z tvých sladkých očí veškeru svoji útěchu, posilu, své štěstí.

Neboj se, milý synu, i přes to bude tvůj život naplněn nekonečným štěstím a vnitřní radostí, neboť je rájem na zemi znáti srdce Spasitelovo, učit je milovati, šířiti jeho čest.

Pán mě povolal, musím jíti!

Milý, dobrý příteli!

Kdybys tak byl viděl v zrcadle, jakýma velkýma a užaslýma očima ses na mne podíval, když se nás dnes profesor vyptával jednoho po druhém, čím chceme býti, a hoši hlásili: Chci býti lékařem, inženýrem, právníkem, učitelem, hospodářem, já ještě nevím, obchodníkem. — Tu došlo i na mne.

»Knězem« — řekl jsem a posadil jsem se. Tu ses obrátil a pohlédl na mne. Ale ten ulekáný pohled! Vypadal jsi, jako by bylo vedle tebe uhodilo!

V přestávce jsi mě zatáhl do výklenku u okna a pustil se do mne: »Poslyš, Karle, ale to není od tebe hezké. Ani slůvka jsi neřekl o mém rozhodnutí mně, svému nejlepšímu příteli! Byl jsem přesvědčen, že to nemyslíš

vážně. Skutečně jsi se již rozhodl? Považ, co vlastně podnikáš! Jsi primus, řádný hoch. Je ti svět otevřen se všemi možnostmi skvělé budoucnosti. Kdo ví, co z tebe ještě může býti při tvém nadání! Proč se tedy chceš stát knězem?»

Tak jsi hovořil hledě na mne, jako bys mi byl přišel na pohřeb.

Nuž, Františku, jsi skutečně mým nejlepším přítelem, a proto bych ti rád svěřil příčinu své volby. Ale přestávka se k tomu nehodí — tedy ti raději píši.

Viš, že jsme za svých procházek hovořili často o vážných věcech. Mluvíváli jsme o zkaženosti dnešního světa, o bezcharakternosti, rouhání se všem ideálům, o lehkomyšlnosti, podceňování povinností, o nemravnosti...

A vzpomeň, jak jsem často říkal: »Cítím, že se tu musí něco udělati. Náрек nepomůže! Jde o to, pevnou rukou sáhnouti do točícího se kola a nastavit smělou hrud' valícímu se proudu...

Dnes odpoledne jsi mi vyčítal, že jsem ti zatajil rozhodnutí stát se knězem. A podívej se, přece jsem o tom hovořil — aspoň tak, jak se mi tehdy jevila moje budoucnost. Jen zvolna zrálo ve mně chápání příštího povolání, ale dnes to už vím: Spasitel volá — a já musím jíti!

Před několika lety to byla pouhá myšlenka, jež se vracela znovu, znovu — neujas-

něně, ale zároveň se vynořovalo plno pochybností a úvah... Ani netušíš, kolik bojů jsem probojoval! Dnes je mi již vše zcela jasno. Bývají u nás často hosté otcovi, náležející k různým povoláním; od většiny z nich jsem slyšel jen náрек a roztrpčené úvahy.

Lidé jsou skutečně sobečtí, nemilosrdní a nemravní! Staneme se však lepšími, když stále jen bědujeme a si stěžujeme? Nikoli, to nepomáhá! Po jednom zvláště vroucím sv. přijímání mi bylo, jako by se na mne Spasitel obrátil se smutně tázavým pohledem a řekl: »Pohleď, synu můj, jaká by to byla bohatá žeň, ale je tak málo ženců!«

Jakás nevýslovná bolest mnou zachvěla: Pane, Pane! Tedy je tak málo velkomyslných lidí, kteří by pracovali pro tebe! Je skutečně tak málo obětavých jinochů, kteří se ti zcela zasvětili? Pane, přijmi mne! Chci tak neúnavně pracovat pro tebe, jako se jiní honí za penězi, za zvučným jménem, vlivem v politice... chci za tebe nadšeně položit vlastní život.

A když se mi tak v celé nahotě ukázala rozervanost moderního života a ony ohromné úkoly, poznal jsem a pochopil krásu kněžského povolání.

Je ušlechtlejší úkol než vésti nesmrtelné duše lidské k Bohu a k jejich věčnému blahu? Chceš se státi lékařem. Máš pravdu — i to je krásný úkol pomáhati nemocnému tělu a mírniti bolesti. Ale není stokrát krás-

nější léčiti chorou duši? Naši druzi se stanou lékaři, obchodníky, hospodáři — atd.

To vše jsou důležitá povolání pro naši vlast. Ale nepřepínám snad, když si říkám, že bude míti moje působení stejně velký význam pro pozemskou naši vlast jako jejich. Nepotřebuje stát náš vedle kvetoucího hospodářství a spořádané správy především mužů bezvadného charakteru, věrného plnění povinností a bohabojných? . . . Toť obor, v němž si přeji působiti já.

A že jsem byl vždy primusem? Myslíš, že bychom směli Spasiteli ze sklizně nabídnouti jen plevy a nečistotu? Či že by se do těžké služby zachraňování duší měli místo čilých jinochů dávatí jen slaboši a malomyslní?

Ne, Františku! To, čím Bůh obdařil moji duši, chci obětovati jeho velké věci. Jsem pln svatého nadšení pro své povolání a nic mne od něho neodvrátí.

Milý příteli! Ptal ses, proč se stanu knězem? Poněvadž miluji svou pozemskou vlast — a svého Boha.

Musím jíti: Spasitel mě volá do svých služeb.

Nediv se již! Nelituj mne! Raduj se spíše se svým šťastným — upřímným přítelem

Karlem.

Dopis klerika

Důstojný pane! Milovaný můj zpovědníku!

Promiňte laskavě, že píši teprve dnes — když je tomu již čtrnáct dní, co jsem zaměnil domov otcovský za jiný.

Prvého dne — musím se k tomu přiznati — mi bylo velmi smutno, bylo to přece prvé loučení s domovem na dlouhou dobu.

Ráno jsem šel ještě jednou do školy, abych si vybavil staré vzpomínky.

Při obědě jsme všichni byli poněkud zaraženi — pak jsme šli na nádraží.

Seděl jsem ve vlaku zahloubán v myšlenky. Tak mi bylo nějak divně u srdce. Po nějakou dobu jsem hleděl bez zájmu kolem sebe, ale brzy zapudila krásná jakás naděje dosavadní stísněnou náladu loučení. Nač teskniti? Nejedu přece na pohřeb — nýbrž vstříc novému životu, a to nejkrásnějšímu, jakého může dopřáti člověku vůle Boží a milost.

Nad vchodem do semináře mi zářila vstříc slova: »Pietati et scientiis.«

Pět let zde ztrávím ve zbožnosti a ve studiu..., pak přijde práce u duší pro duše...

Velmi brzy se mi v semináři zalíbilo — je tu pro mne tolik nového. Do kaple chodím často — cítím také, jak mě každá meditace a každodenní sv. přijímání přibližuje k Ježíši.

A vědomí blízkosti Páně mě tolik těší!

Vždyť si i On přeje, abychom se radovali z každé věci a snášeli zkoušky a utrpení se vztyčenou hlavou. Jak jsem šťasten od té doby, co jsem se tomu naučil! Ovšem také často vzpomínám na domov, zakusil jsem tam přec tolik lásky!

Víte, důstojný pane, že si tatínek nepřál, abych se stal knězem, ačkoliv mám ještě dva bratry. Matinka se bála, že ji toto povolání připraví o syna. Ale myslím, že žádný ze synů nebude rodině zachován jako já, neboť druzí založí rodiny a budou žít pro své manželky.

Ale moje myšlenky nezalétají jen domů, sním již také o příštím působení mezi mládeží. Víte dobře, důstojný pane, jak ji mám rád!

Tak rád bych se stal duchovním pastýřem mládeže. Právě pro ni jsem se učil s takovým nadšením poslední roky, pracoval, brousil na sobě, abych se jí stal hodným. Může být něco krásnějšího — než vésti mladou duši k Pánu?

Mládež je naše budoucnost, musí se polepsit a pak také dospěje naše vlast k novému rozkvětu. Nechci tím ovšem říci, že bych nepracoval s týmž nadšením i v jiném oboru; Spasitel ví nejlépe, kde mě chce mít.

Cíl můj mi září stále jasněji, a jestli nezkoušení laici nazývají seminář vězením, mohou jen říci: blaží mě, že jsem »Kristovým vězněm«.

A ještě něco, důstojný pane!

Když jsem se byl s Vámi rozloučiti, zapomněl jsem při stísněné své náladě, proč jsem vlastně přišel. Chtěl jsem Vám totiž poděkovati za všecku Vaši dobrotu a lásku, již jste mi dopřával, za to, že jste při návalu práce našel ještě dosti času pro mne a tak jste mi usnadnil cestu k mému největšímu štěstí.

Můj život bude někdy mým skutečným díkem — dnes Vám dávám jen svatý slib, že nezapomenu svého hesla: »Nikdy se nestanu zrádcem!«

Ve stálé přichylnosti a lásce Vaší důstojnosti vděčně oddaný

Karel Vážný.

Oněch dvaasedmdesát

Ty jistě cítíš, že tě Bůh určil ke světskému povolání. Chceš se státi profesorem, inženýrem nebo lékařem, právníkem, kupcem, řemeslníkem, vojínem. Zvol si to, k čemu máš nejvíce chuti, ale nezapomeň nikdy, že s tebou Kristus počítá i ve světských povoláních.

Povolav dvanáct apoštolů, zvolil Ježíš ještě dvaasedmdesát učedníků (mohli bychom říci laické apoštoly): »Na to Pán vyvolil ještě jiných sedmdesát. dva a poslal je po dvou před sebou do každého města a místa, kam hodlal přijíti sám.« (Lukáš 10, 1.)

Povolání kněžské jest něco velikého. Srdce mladíkovo se musí zachvěti radostí, když zaslechne volání Páně. Ale i ten, jež Spasitel určil pro jiné povolání, se musí zúčastniti práce při rozšiřování království Božího na zemi; to je, kdo není mezi apoštoly, má býti aspoň mezi dvaasedmdesáti učedníky.

Jak mohu býti apoštolem Páně, já — žák, učen? ptáš se jistě s údivem. Co jen bych mohl učiniti pro Ježíše? Mám snad kázati? Řečniti? — Ne, neřečni, ale působ, kaž celou svou bytostí! Buď živým evangeliem! Buď živou reklamou Kristova díla!

Jsou jinoši, jejichž charakterní jednání působí na kdekoho, ba i na špatné lidi. Třeba jen vysloviti jejich jméno. Jeník? Nu ano, ten je jiný než ostatní! Všichni ho mají rádi, neboť se k nim chová jemně. Při hře hodí míč nejdále, směje se ze všech nejsrdečněji, při učení je nejhorlivější. Jde-li o to, pomoci spolužáku při nesnadném úkolu, je ze všech nejochotnější — a při tom je vroucně zbožný, t. j. on se nehlásí jen ke své víře, žije také podle ní.

Přijde-li někam, jako by se změnila atmosféra, jako by mezi mládež přišel sám Spasitel.

Je však ještě mnoho jiných příležitostí, kdy můžeš býti apoštolem Páně.

Tvůj přítel se chce dopustiti hříchu — ty ho od toho zdržíš. Počne vyprávěti urážlivé

věci, na tvá slova však přestane, jde »do sebe« — a nechá toho naprosto.

Sejde se vás několik u přítele. Přijde lehkomyslný mladík mezi vás a začne vyprávěti neslušné anekdoty. Co teď? Tobě se to nelíbí — a přátelům rovněž ne. A přece obyčejně mlčí i jinoši velmi slušní, ba usmějí se různým těm oplzlostem, neboť »nelze ho přece urazit!«! Budeš mítí nyní odvalu se ozvat? »Mlčeti, kde bylo třeba promluvití, je právě tak velká chyba — jako mluvití, kde by bylo třeba mlčeti. Neboj se než toho, kdo se nebojí Boha — ale tomu se postav směle na odpor! »Bojte se Boha,« praví sv. Cyprián, »pak vám netřeba se báti nikoho!«

Jsou místa, kam nemůže přijíti duchovní — a tam právě můžete býti laickými apoštolý Páně. A jsi-li obratný, můžeš jím býti i mezi soudruhy, ba dokonce i mezi dospělými... »Ale jak začítí, přece jim nemohu činiti výčitky?« — To ne, ale mluví-li kluzce, frivolně a ty nemůžeš odejítí, pohlédni na ně vážně a rozpačitě — snad si uvědomí své pochybení. Podívej se, můj synu, ďábel má tolik náhončích a pomahačů: smyslnost vzbuzující divadlo, biograf, nemravné časopisy, dvojsmyslné řeči, špatné písně, různá návěští, obrazy knihy, zkažené lidi... nechceš tu býti apoštolem Páně?

Tím však, že utvrzuješ ve víře jiné, stává se i tvoje víra stále pevnější. Má jistě pravdu básník, praví-li:

Když ve svém životě chceš šťasten býti,
na cestu jiných štěstí musíš sítí,
vždyť radost, kterou darem druhu dáme,
zas v srdci vlastním jistě uvítáme.

Toho zakusíš ve svém apoštolském působení — jak bys tedy mohl ještě více utvrzovati svoji víru, než když se ti podaří přesvědčiti o její pravdě jiné!

Kristus na jezeře

Jednou se apoštolové plavili za noci na rozbouřeném jezeře a Pán nebyl s nimi. Pojednou k nim přicházel Kristus po valících se vlnách. Jakmile učedníci uzřeli, že kráčí po jezeře, zvolali zděšeně: »Strašidlo!« — a křičeli hrůzou. Petr vida, že je to sám Pán, prosil, aby směl k němu jíti po vodě. Kristus svolil, ale sv. Petra polekal prudký vítr, takže počal tonouti. Zoufale volal: »Pane, zachraň mne!« — Ihned mu podal Ježíš ruku a řekl: »Malověrný, proč jsi pochyboval?« Vstoupili pak do člunu a vítr se utiřil.

Jak snadno vzplanula u sv. Petra láska ke Spasiteli — ale jak rychle se ho zmocnila bázeň, jakmile viděl nebezpečí!

Hochu můj, snad jsi byl již v podobné situaci! Když ti po řádné zpovědi zazářila krása života s Ježíšem, volal jsi: »Pane, připusť mě k sobě!« A Spasitel otevřel náruč a řekl s odpouštějící láskou: »Pojď!« A ty jsi

spěchal k němu s hrdinným rozhodnutím a sliboval jsi: »Již nikdy nezhřeším!« Již nikdy ses nechtěl dopustiti podobného těžkého hříchu. Ale sotva jsi ušel několik kroků — již opět poklesla tvoje mysl . . . opět se na tebe šklebil hrozivý vír světa.

Ach, synu můj, kdyby tě opět ohrožovala stará tvoje hříšná přání, zvolej s tonoucím Petrem: »Pane, zachraň mě!« A i dnes pocítíš, co kdysi pocítil sv. Petr: Ježíš vztáhl ihned svoji ruku, uchopil ho a řekl mu: »Malověrný, proč jsi pochyboval?«

A jakmile vztáhneš ke Kristu ruku, hledající pomoci, ihned se utiší bouře pokušení.

„Pane, pomoz nám!”

Ještě jednou se v životě Páně setkáme s apoštoly, bojujícími s rozbouřeným jezerem.

Ježíš, unaven kázáním, vstupuje se svými učedníky do člunu . . . Nebe je čisté, bez mráčku. Není vánku, neozve se ani ptáče. Lehce se šine loďka za rytmických úderů vesel. Kristus usnul. Pojednou se přizene bouře! Vlny vnikají až do lodice, apoštolové vylévají vodu — a konečně budí Pána: »Pane, pomoz nám, toneme!« A Ježíš promluví: »Co se bojíte, malověrní?« (Mat. 8, 25 nsl.)

»Malověrní« — praví Pán za burácení orkánu. A myslí si při tom: »To jsou tedy

moji apoštolové?! Ty mám vyslati do světa, aby jej obrátili na víru?«

Povstane, stojí jako socha v kymácejícím se člunu a poroučí jezeru... a vlny se tiší. V jediném okamžiku je hladina jezera jako zrcadlo.

Kdo je tento vznešený Kristus? Xerxes dal kdysi ve svém bezmocném vzteku bičovati moře, ale to se pěnilo, zmítalo dále. Kristus? Stačí pouhý jeho pokyn — a bouřící živel je zkrocen.

Ó Kriste, jenž poroučíš silám přírodním, jenž ovládáš vzedmuté vlny, bouřící se moře! Často si chci vzpomínati na tuto trojí moc, až se mne bude zmocňovati strach před utonutím na bouřlivém moři života: »Pane, pomoz, tonu!«

S. O. S.

S. O. S. . . . S. O. S. . . . Co znamenají tato tři písmena? Víš to také, ač nejsi námořníkem. Save our souls. Jakmile jsou tyto hlásky vysílány na oceáně, spěchají všechny na blízku se plavící lodi plnou parou na označené místo, aby zachránily se smrti zápasící trosečníky.

S. O. S! Jak často vysílá s těžkými pokusenými zápasící mládež toto volání o pomoc k nebesům!

Tak ve 14.—15. roce se dostane tvoje životní lodička do bouřlivého pásma let dospí-

vání. Před tím ti nebude těžko býti zbožným: modlitba, mše sv., zpověď, sv. přijímání... to vše bylo snadné. Dnes? Přiznej se, že se ti dnes mše sv. zdá býti trochu dlouhá, zpovědi se děšíš, na ranní modlitbu často zapomeneš. Co je to? Co se to s tebou děje?

Když jinoši dospívají, rostou, vyvíjejí se, tu jako by poněkud chladl jejich poměr k Bohu. Modlitba na př. je pro ně namáhavou; duchovní věci je nezajímají.

Co je tedy zajímavá? Svět. Život, jak se jim jeví pln tajemství. »Kéž bych již byl dospělý!« »Kéž bych byl hezčí a měl krásné šaty!« Takové věci lákají a poutají. Co se s tebou děje? Zkazil ses? Ne — ale mohlo by se to státi.

Nejsi již dítě, ale ještě také ne dospělý. Co tedy? »Klícek.« Počíná v tobě boj: tělo zápasí s duší. Běda, kdyby zvítězilo tělo!

Ale to je teprve počátek bouře! Rozpoutá se mezi 16.—18. rokem. Ve tvém vyvíjejícím se těle kypí krev, hlásí se mladistvá životní síla. Co teď? Zahynu?

Často si myslíš, že snad Pán usnul a zapomněl na tebe. Dolehne na tebe bouře prudkých tělesných pokušení a duší bleskne strašná myšlenka: »Ne! Již to nevydržím! Nelze!« — Milý jinochu, nevzdávej se, sáhni po ruce Páně a volej: »Pane, S. O. S.! Save our souls! Zachraň moji duši!« Ale — snad jsi nevytrval. Hrozná vlna hříchu se převálila do tvého člunu, a když voda odtekla,

hledíš — potřísněn — vyjeveně před sebe: padl jsi, zhřešil! Jaká škoda, jak by to bylo krásné, kdybys byl zůstal čist! Ale i když tě potřísnila vítězná vlna hříchu, nezůstaň aspoň zamazán! Poklekni před Pánem, jdi ke sv. zpovědi a volej: »Pane, zachraň moji duši! Moji poskvrněnou duši!«

Snad jsi zhřešil častěji... Ale chceš se polepšit... a přece znovu padáš do navyklé neřesti. Kde najdeš záchranu v těchto hrozných okamžicích sklíčenosti? Přiklekni opět ke zpovědnici a probud' Krista, o němž myslíš, že snad spí. Zvolej k němu ve své úzkosti: »Pane, zachraň moji duši, moji nešťastnou duši!« A jestliže ses ocitl v bídě hříchů a poznal, že si nedovedeš pomoci sám — nýbrž že tě zachrání milosrdenství Spasitelovo, pak v duši tvoji vejde opět klid a důvěra.

Milý jinochu, bouře se sice po letech zmírní, ale zcela neustane nikdy. Po celý život tedy budiž tvou modlitbou: »Pane, zachraň mě, sice zahynu!«

„Co prospěje...?“

Slova Páně: »Co prospěje člověku, kdyby získal celý svět, ale na duši utrpěl škodu?« upozorňují nás na důležitou věc — na volbu povolání! Nebylo to nikdy lehké, ale dnes je to těžké dvojnásob.

V mládí člověk rád sní. Jinoši si malují životní plány pestrými barvami a blouzní

o tom, jak se asi vytváří jejich osud. Nu, to je správné! Přemýšlej o tom také často — již ve 14. roce — jaké ti Boží Prozřetelnost asi chystá povolání. Vol si, k čemu máš náklonnost. Každé zaměstnání může býti slušné, může zajišťovati řádné zaopatření a učiniti tě hodným blaženosti věčného života, jen když nezapomeneš — jak při volbě povolání, tak v dalších letech života — uvedeného napomenutí Páně.

Není totiž důležité, v jakém povolání prožíváš život pozemský, ale jak jej žiješ. Není důležité, kolik získáš peněz, statků a aut (možná také ne vždy poctivými prostředky), ale jak dostojíš svým povinnostem k Bohu a k svému úřadu.

Při korunovaci papežské je zvláštní obřad hlubokého smyslu. Spaluje se totiž chomáč koudele a jeden z přítomných se obrátí na sv. Otce se slovy: »Beatissime Pater, sic transit gloria mundi!« — »Svatý Otče, tak pomíjí sláva světa!« Když tedy uvažuješ o budoucím svém životním povolání a již se chystáš zvoliti některé, kéž ti zazní v duši slova Páně: »Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši škodu utrpěl?«

Nejdražší Ježíši, buď se mnou po všechny dny života, abych nikdy na duši neutrpěl škody!

„Aby měli život věčný...”

»Přišel jsem, aby měli život, a měli hojnost života« (Jan 10, 10) — pravil Spasitel při jedné příležitosti.

Moderní člověk je navenek podivuhodně horlivý; kéž by jen polovinu toho věnoval zušlechtění své duše, posilování své vůle! Stroj je člověku neocenitelným pomocníkem — ale může se státi i jeho tyranem, žene-li ho stále vpřed, dráždí neustále k novým výkonům, nedovoluje mu býti člověkem a mysletí vedle pozemských cílů i na vlastní duši.

Bohužel, možno život mnohých vystihnouti krátkými verši:

Jen po statcích a zlatě lidé touží
na světě tomto — a se těžce souží;
když skoupě mnohý obé chvíli svírá —
na lůžko klesá bezmocně — a zmírá.

Nikdy ještě lidstvo nepotřebovalo tohoto napomínání Páně tak mocně jako dnes.

Víš, kdy si je máš zvláště připomenouti?

Když se před tebou honosí tvoji lehkomyslní přátelé, nehodní spolužáci: »Podívej se na nás, my máme něco ze života! Nestaráme se o různá ta pouta, jimiž by nás rádi sešňerovali. Ty se stále jen namáháš, abys dosáhl ideálního života... u nás je to jistě zábavnější a poutavější!«

Milý jinochu, ty důvěřuj jen Spasiteli! Bo-

juj, buď na stráži, ovládej se pevně a věř, že právě tento ukázněný život je pravým životem — a ne lehkomyšlnost a flirtování. Nikdy se nesniž s výšin Kristových k nějaké zdechlině, ležící na silnici.

Nedávno měly zahraniční časopisy zprávu o zvláštní příhodě. Na úpatí švýcarských hor jelo auto. V jedné prudké zatáčce ležel na silnici jakýsi beztvárný předmět... k zabrzdění již nebylo času. Vozidlo přešlo překážku a zastavilo se. Cestující vystoupili. Víte, co auto přešlo? Obrovského orla! Krále vzduchu přešlo auto! Jak to možno! Orel upozoroval na silnici zdechlinu, slétl na ni a pro vítané hodování zapomněl na vše kolem sebe: nepozoroval nebezpečí na zemi mu hroícího, netoužil již po čistých výšinách... a tu ho stihl zlý osud.

Ach, milý jinochu! Co lidských, jako orel smělých duší rozdrť šílený běh moderního myšlení! Co jinochů ve svém 16.—18. roce spatří na cestě zdechlinu: smyslný, nemravný život, zdechlinu, již ještě nespatriili, která je tolik láká. Je jim nevolno v dosavadních čistých výšinách. Ty nekolísej! Pro zdechlinu, ležící na cestě, neopouštěj výšin Kristových!

Neboj se, že by byl proto tvůj život neradostný, prázdný a prostý.

»Není tedy pravda, že opravdové křesťanské žití budí smutek a zbavuje veškeré radosti ze života?«

»Ne, tisíckráte ne!«

Spasitel nechce, aby náš duševní život stále dusil nějaký tlak; zcela naopak, miluje mír, radost, veselou mysl. Nepřeje si malomyslných, krčících se někde v koutě, a lidí, kteří se přílišně souží. Tohle třeba zvláště zdůrazniti, neboť právě mysl velmi hodných jinochů podléhá tomuto zlu: »Ó, to byl hřích — a to také« — kde vůbec nebylo hříchu. Zpytovati svědomí přece neznamená — číhati na sebe; není tu proto, aby vyrábělo a zvětšovalo hříchy.

Pán přišel, aby byl našim životem a ne trýznitelem nebo katem. Nábožný život je něco snadného, sladkého a nejšťastnějšího na světě: Boha milovati a býti jím milován. Láska Boží je velká hnací síla; té potřebuješ.

Já milovat tě budu — sílu svoji,
já milovat tě budu — štěstí zdroji!
Chce milovati dílo tvoje svaté
mé srdce — vroucí láskou vzňaté.
Chci milovat tě, světlo naše spasné,
než oko moje nocí smrti zhasne.

Po stezce své mi dopřej stále jíti
a klidně — bez bloudění — povždy žíti;
též klopýtati, váznout na své cestě
mi nedej, Otče, prosím tebe ještě.
Nechť osvěcuje z nebeské tvé tváře
mé tělo celé, duši skvoucí záře.

Já milovat tě budu — Boha svého,
já milovat tě chci, korunu všeho.
Chci milovat tě — bez odměny pouze,
i dolehne-li na mne krutá nouze.
Chci milovat tě, světlo naše krásné,
až tlukot srdce po dnech žití zhasne.

Sedmasedmdesátkrát

Sv. Petr se ptal jednou Spasitele: »Pane, kolikrát musím odpustiti svému bratru, jestliže mi ublížil? Snad sedmkrát?« Ježíš mu odpověděl: »Ne, ne sedmkrát — ale sedmasedmdesátkrát« (Mat. 18, 21). »Sedmasedmdesátkrát« znamená tu nesčetněkrát — vždycky.

Je téměř nemožno žítí mezi lidmi a vyvarovati se různosti názorů, sporů a srážek. I mezi nejlepšími přáteli bývají často neshody a u sourozenců třenice. Ovšem, musíš dbáti — pokud vůbec možno — abys nebyl příčinou sváru nebo někoho nezarmucoval. Také se nepouštěj do »disputací«, neboť většina takových žákovských výměn názorů začíná zcela krotce a končí hádkou a urážkou.

Ale přes to se stává, že se některý z mladíků chová nerozvážně a zarmoutí svého přítele nebo sourozence urážlivým slovem.

Co teď učiní ukvapený, prudký jinoch, jehož urazil druhý? Obyčejně odpoví na urážku ještě prudším tónem, dokonce snad i násilím — nebo, je-li jemnější povahy, za-

tvrdí se a tomu, kdo ho urazil, se vyhýbá.

A Ježíš přece učí odpouštět, ne odplácet zlým. Podívej se, hochu milý, když tě tvůj druh urazil a ty mu splácíš stejným nebo stupňuješ svůj hněv proti němu, klesáš duševně na nízkou úroveň útočnickovu. Jistě znáš tuto oblíbenou hru: Dva hoši se postaví proti sobě a jeden druhého chce přetáhnouti s místa. Vítězem zůstane, koho nelze s jeho místa dostat přes všechny úskoky. Podívej se: Odpovíš-li na urážku urážkou nebo hněvem, opustil jsi své bezpečné, pevné místo.

Jak si tedy máš počínati? Připomeň si slova Senekova: »Vytrvalá dobrota přemáhá zlé!« Zůstaň silný, rozvázný, ukázněný i v onom těžkém okamžiku, kdy tě někdo uráží. Když se pak druhý uklidnil, přistup k němu s mírností a zeptej se ho, zdali by i nyní řekl, co pronesl o tobě dříve, zda by byl s to, dát ti i teď ránu. — A většina jinochů se přizná se studem: »Prosím tě, odpusť, přenáhlil jsem se!« Přísloví pak to vystihuje takto: »Vzpamatuje-li se hněvivý, hněvá se na sebe.«

Když ses však zapomněl ty sám a někoho zarmoutil, nečekej, až přijde uražený k tobě, nýbrž měj tolik mužné síly, abys vše napravil. Mnohý jinoch se trápí po celé dni: »Pravda, byl jsem prudký, ale co mám dělat? Ponižiti se a prositi o odpuštění?«

Mladý příteli, o tom nemáš přemýšlet ani minutu. I já říkám: Buď podle možnosti tak

klidný a rozvázný, aby tě jazyk neovládal. »Nejlepším pokáním je — nesplácet nikdy urážky.« Slovo, které vyklouzlo z našich úst, je naším pánem; to však, jež zadržíme, nevypustíme — ovládáme my. Ale stane-li se přece, že jsi někoho urazil, měj vždy dosti síly k odčinění urážky! Vzkypěti, urážeti v prchlivosti je dětinské; ale opravdu mužně čestné je co nejdříve napravit chybu, způsobenou nerozvázným chováním.

Čím dříve — tím lépe!

Nemůžeš věděti, proč ten či onen z tvých druhů je tak nerozvázný, vznětlivý, tak »nesnesitelný«. Snad je jeho povaha prudší než tvá, ač se ji snaží ovládati; snad se mu také doma nedostalo lepšího vychování — pak je za drsné chování odpovědný jen částečně. Buď tedy milý, přívětivý, shovívavý ke každému, kdo se chce státi lepším.

Jen od jednoho druhu lidí se smíš — vlastně máš o d v r a c e t i. Jinoch, následující Krista, nesmí znáti jiného nepřítele mimo hřích, nesmí se odvracet od nikoho kromě toho, kdo se svým hříchem vychloubá a chce k němu naváděti. Takovým se musíš vyhýbat! K tomu tě zavazuje již i přikázání Páně, o němž chci promluvit v další části.

„Pohoršuje-li tě tvoje oko...”

Jen tehdy, když víme, jakou má lidská duše cenu pro Pána, pochopíme péči Páně, s jakou chce zachrániti duši před zkázou. Běda člověku, který je příčinou pohoršení! Hněvivým zrakem jej bíčuje jindy laskavý Spasitel, když praví: »Kdo by však pohoršil jednoho z maličkých těchto, kteří ve mne věří, tomu by bylo lépe, aby žernov osličí byl zavěšen na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubokosti mořské... Jestli však tě pohoršuje ruka tvá, utni ji a vrhni od sebe; lépe jest tobě vejíti do života bezrukému nebo kulhavému, než abys — maje obě ruce neb obě nohy, uvržen byl do ohně věčného. A jestli tě pohoršuje oko tvé, vylup je a vrhni od sebe; lépe jest tobě jednookému vejíti do života, než obě oči majícímu — uvržen býti do pekelného ohně.« (Matouš 18, 6 a 8 nsl.)

Po těchto slovech Páně vzniká hrozná odpovědnost pro toho, kdo učí někoho hříchu svými skutky nebo slovy!

Ježíš věděl dobře, že je u většiny jinochů příčinou mravní zkázy zlý přítel, nemravná kniha, a proto se obrací s takovou vážností proti zhoubcům duší.

Milý jinochu, dbej toho, abys neměl knih a přátel, kteří svádějí ke hříchu; ovšem také ty nedávej příčiny k pohoršení.

Tu mi namítne mnohý mladík: »Ano, to je pravda, že ten či onen z mých druhů není právě nejslušnější, ale já se nesměji jeho kluzkým vtipům, naopak nelíbí se mi. Ale — nehledě k tomu — je to přece jen řádný chlapík — a také víte, že mi pomáhá při učení — nu, a tak ho přece nemohu odmítati. Mimo to mi jeho lehkomyšlnost nemůže uškoditi!...«

Vidíš, milý příteli, to už posuzuješ dle vnějšího zdání. Není přece řádným chlapíkem, kdo má pěkné šaty a jeho otec auto, ale ten, kdo má vznešené ideály a ušlechtilé způsoby a mravy. Dnes se ti jistě nelíbí jeho lehkomyšlné vtipy — ale po několika měsících je budeš poslouchati rád — a po roce budeš vězeti po krk ve hříchu. Jestliže je skutečně tvým dobrým přítelem, popros ho, aby se zbavil svých pustých fantasií a skutků. A neučiní-li toho, přeruš s ním styky! Vždyť právě takových případů se týkají slova Páně: »I kdybys něčeho potřeboval jako své ruky nebo nohy, zbav se toho, svádí-li tě to ke hříchu!«

Vždyť nemůže přec býti tvým přítelem, kdo je nepřitelem Kristovým. Kdo pak má nestoudný jazyk, žije lehkomyšlně a nevěří — ten je jeho nepřitelem! Kdo může udržovati přátelství s lehkomyšlným druhem, stává se sám takovým.

Víš, z čeho poznáš, zda je někdo hoden tvého přátelství? Z toho, že je ti v jeho spo-

lečnosti a za jeho vlivu snazší býti dobrým. Bonus intra, melior exi! čteme na mosaikové podlaze předsíně starořímského domu; — »Vejdi dobrý, odcházej lepší!« To je znak dobrého přátelství.

Jiný mladík řekne: »V té neb oné knize jsou ovšem nemravná místa, ale je psána skvělým slohem — ostatně ji nečtu proto, nýbrž abych z ní získal znalost života...«

Jsi, milý hochu, opět na omylu! Chceš-li těžiti z krásného slohu, pak najdeš — díky Bohu — řadu dobrých spisovatelů. Ať již některá kniha, divadelní hra, film vynikají sebe nádhernějším stylem, dokonalou stavbou nebo provedením, nečti jich, nedívej se na ně, dotýkají-li se tvého mravního citění.

A kdyby ses měl zříci něčeho tak vzácného jako tvé oko, co tě svádí ke hříchu, musíš mítí tolik odvahy přinéstí pro vlastní duši tuto obět.

Samo sebou se rozumí, milý jinochu, že musíš dáti pozor, abys ani ty jiných nepohoršoval. Lidé menšího vzdělání napodobují mimoděk ve svém jednání vzdělanější, výše stojící. Proto je také život vyšších společenských vrstev mnohem odpovědnější než život lidí prostších. »Což já jsem strážcem bratra svého?« ptal se Kain rozhořčeně Pána, když jej volal k odpovědnosti pro bratra. Ano — jsme strážci spolubratří a částečně i odpovídáme za ně! Zlobíš-li svého malého bratra, dráždíš-li jej, jsi vinen, začne-li ti spí-

lati. Trávíš-li ty — studovaný jinoch — své prázdniny na venkově a místo účasti při nedělní mši sv. se vypravíš na výlet nebo zaspíš, odpovídáš za to, řídí-li se dle tebe prostší jinoši a vyhnou se chrámu.

Působíš-li na venkově jako lékař, soudce, lékárník, statkář a pod. a lidé tě nevidí u sv. zpovědi a sv. přijímání, jsi-li učitelem a nejdeš na služby Boží a tvoji žáci tě dokonce někomu slyší spílati, jsi plně odpověden za špatný svůj příklad!

Dávej tedy, milý hochu, pozor! — Spasitel ti důvěřuje.

Bůh ti dal zdravé tělo a schopnost mysliti. Nezneužij jich! Je lépe vejítí do života věčného bez ruky, nohy, bez očí — než býti uvržen s očima, rukama a nohama do pekelného ohně.

„Mládenče, vstaň!“

Nedaleko Naimu potkal Pán pohřební průvod; nesli ke hrobu jediného syna jedné vdovy. »Spatřiv ji Pán, pohnul se milosrdenstvím nad ní a řekl jí: Neplač! A přistoupiv, dotkl se mar; ti pak, kteří je nesli, zastavili se. I řekl: M l á d e n ě, p r a v í m t o b ě, v s t a ň! A posadil se ten, jenž byl mrtev a počal mluvit. I dal jej mateři jeho.« (Luk. 7, 13—15.)

Pohřeb je vždy čímsi smutným, zvláště bolestné je však, kladou-li do hrobu mladíka.

Ale což když klesá do hrobu zkázy a zpustlosti mladá duše, poněvadž na ní lpí kletba hříšného návyku!

Viděl jsi někdy nějaký chrám v troskách?

Jednou v létě jsem byl na výletě se svými žáky v horách, kde jsou zříceniny bývalého kláštera a chrámu pavlánů. Po staletí tu zaznívala o půlnoci zbožná společná modlitba mnichů... A nyní stojí hlouček mých žáků v němém dojetí na zříceninách. Podívejte se — zde bývaly cely... jak nepatrné místo stačí jednomu člověku! Tam jsou základy refektáře, kde mniši zasedali ke skrovné hostině. A tady chrám! Zdi částečně ještě stojí, ale střecha i krov se zřítily a prolomily klenbu hrobky... nestojíme tedy již ve chrámě — ale v zasypané hrobce.

Můžeme jen hrábnouti holí do ztrouchnivělé půdy — a již se zabělá před námi lebka nebo kost staletí tlejícího pavlána... A všude ticho, tísnivé, děsivé ticho; jen prastaré duby pokyvují korunami jako kdysi, dávno. Je mi tak teskno u srdce! Dříve tu byla domovem radost, každé slovo bylo modlitbou, každý čin službou Bohu, duše plny milosti Boží.

A nyní?

Milý hochu, není ti jistě třeba říkat, co může udělati z nejkrásnější mladé duše hříšný návyk.

Snad s hrůzou hledíš nyní do svého nitra, snad musíš i ty zvolati: »Pane, Pane, i já

jsem již pohřbil svoji kdysi bělostnou duši!
I já jsem jako by zříceninou chrámu.«

Ale — ruka Páně se tě jemně dotýká a týž
Kristus praví: »Jinochu, pravím tobě, vstaň!«

Ó, mohu i já býti uzdraven? Pozdvihne mě
Spasitel znovu?

Ano, ano! Čti jen dále!

Vstaňte mrtví!

Jeden z farizeů pozval Krista, aby s ním
pojedl. »A hle, žena hříšnice, kteráž byla ve
městě, dověděvši se, že stoluje v domě fari-
zeově, přinesla alabastrovou nádobu masti
a postavivši se vzadu u nohou jeho, počala
smáčeti slzami nohy jeho a utírala je vlasy
hlavy své a líbala nohy jeho a mazala je
mastí.« (Lukáš 7, 37 nsl.) A když se pak fa-
rizeus horšil nad tím, že je Kristus tak laskav
k této velké hříšnici, pravil Pán: »Odpouštějí
se jí hříchové mnozí, neboť milovala mno-
ho.« (Lukáš 7, 47.) Pak řekl ženě: »Víra tvá
tě spasila, jdi v pokoj!« (Luk. 7, 50.)

Jak se farizeové pohoršují ve své naduto-
sti! Jak kroutí očima! S jakým opovržením
hledí na plačící, klečící hříšnici, oni, kteří ne-
jsou lepší. Jen Pán neodvrací své tváře od
kajícnice: Kristus, svatost sama! Kristus, na
zem přišedší syn Boží.

Jak může i mne potěšiti a posílit tento po-
hled! Je mi sotva 16—18 let, a přec bych stěží
spočítal své hříchy. Hloží a býlí mě téměř

duší. Snad tě již ovijejí chapadla hříšného návyku po léta páchaného hříchu!

Spasitel však pozoruje i nejmenší jiskřičku dobré vůle. Nepřišel zlomití nalomenou třtinu, zhasiti slábnoucí plaménky.

Ať již, milý hochu, lpí na tvé duši kletba hříšného zvyku sebe houževnatěji, vzhůru, mrtvý! I ty můžeš začítí nový život — byť i minulost byla tak zarmucující! Nesmíš jen zapomenouti: — Magdalena prosila o odpuštění jen jedenkrát, ale pak — zůstala Pánu věrnou až do smrti.

Po sv. zpovědi očekává od tebe Pán jen jedno — že se polepšíš. Když po dlouhé době opět zazáří vše oživující slunko, prohlížíme nedočkavě stromy, zda již neraší. Také Kristus pozoruje tvoji duši po zimě hříchu, nemá-li již poupata lepšího života. — »Co se vám zdá? Kdyby měl někdo sto ovec a zabloudila by jedna z nich, zda nenechá devadesáti devíti na horách a nejde hledati té, která zabloudila? A podaří-li se mu ji naléztí, amen pravím vám, že se raduje nad ní více než nad devadesáti devíti, kteréž nezabloudily. Tak také není vůle Otce vašeho, jenž jest v nebesích, aby zahynul jeden z těchto maličkých.« (Mat. 18, 12—14.)

Slyšíš dobře, hochu milý? Bůh si nepřeje záhuby ani jediné duše! Sklání se láskyplně k tobě — ke svému ztracenému synu, jehož duše se svíjí ve hloží a trní, a tiskne tě — odpouštíje — na své dobrotivé srdce.

Ó milosrdná ruko mého Spasitele! Pozdvihni mě, aby se opět zahojily moje rány!

„Kde je těch devět?“

V jedné vesnici uzdravil Pán deset malomocných, z těchto deseti však poděkoval jen jeden za neskonale jeho dobrotu. Pána zamrzelo nevděk ostatních devíti — i táže se: »Zdaliž jich nebylo uzdraveno deset? Neshledal-li se nikdo, jenž by se byl vrátil a vzdal chválu Bohu — jedině cizozemec tento?« (Lukáš 17, 17 nsl.)

Duši mladých lidí zdobí mnohé dobré vlastnosti, ale — ku podivu — ušlechtilá rostlinka — vděčnost — zapustí v ní jen zřídka kořínky. Vděčnost je předností ušlechtilých duší, nestyď se tedy, milý hochu, býti vděčným.

Buď vděčen především Bohu! Jistě ti nemusím připomínati, zač vše jsi mu zavázán. Svě tělesné i duševní přednosti, svůj život, svoji nesmrtelnou duši... to vše jsi dostal od Boha. Rozuměj dobře: vše! Ale zdaž také za to děkuješ Bohu denně? Mnohý mladík se umí modliti tak vroucně, je-li v tísní.

Můžeš však svou modlitbou nejen prositi, ale i děkovati.

Děkovati? Zač pak?

Nuže — na příklad za to, že jsi se zrodil

jako hošík katolický (mohls přijít na svět jako černošské děcko), že máš milé rodiče, že nejsi ani chromý, ani slepý (i to mohlo být), že se můžeš učit nebo pracovat... a ještě za tisíce jiných věcí. A pak:

Buď vděčen svým rodičům! Jak povrchně a lehkomyšlně soudí mnohý mladý člověk, vidí-li v přáních rodičů jen »obtěžování« a stydí se jim projevovat lásku! Co ti obětovali času, peněz, námahy, co tu bylo bezesných nocí, co starostí za oněch 16—17 roků než tě, nevázané, křičící zlobidlo, nemotorného kojence vychovali v dnešního statného, vtipného mladého muže! Až dosud tě milovali, o tebe se starali, chtějící jen tvoje blaho — a právě nyní, ve tvém 16.—17. roce by tě jen »měli zlobiti«, »trápiti«, »šikanovati«? Tomu přece sám nevěříš. Možná, že se ti jejich příkazy zdají obtížné, přísné, ale chybí ti právě jejich životní zkušenost, abys rozuměl tomu všemu. Buď přesvědčen, že se na tebe — velkého hocha — dívají se stejnou láskou — prokazuj jim tedy svoji vděčnost. Buď ochotný, pozorný, úslužný — a neprojevuj tím jen svoji úctu k nim, ale i své lepší, ušlechtilé smýšlení.

Buď však také vděčen svým učitelům!

Je mnoho pilných žáků, horlivých členů družiny, ale nikdy jim ani nenapadne, že by se také hodilo a slušelo říci nějaké slovo díky učitelům, zpovědníkovi — za všecku

jejich námahu a starost, kterou jim věnují. Uvaž, že by tvůj učitel mohl konati mnoho zajímavějšího, než rok za rokem vtloukati tajemství gramatiky do vašich tvrdých hlav. A když se dává znovu s radostí do této celkem nudné práce, tu si jistě zaslouží, abys mu byl vděčen.

Máš svého zpovědníka? Snad svého učitele náboženství nebo jiného kněze, jež smíš vyhledati kdykoli, jemuž se můžeš svěřiti s duševními boji, problémy a použití zcela bezpečně jeho rad. Jsi mu však také vděčen za hodiny, které ti obětuje? Posloucháš jeho rad a pomodlíš se také někdy za něj? Značné části jinochů se to zdá zcela samozřejmé, že jim dospělí věnují tolik námahy, zřikají se často vlastních přání, zbavují se volného času — jen aby jim poskytli svých vzácných schopností k přípravě pro životní dráhu. Ty se však, milý hochu, k nim nepřipojuj, ale buď vděčen a prokazuj úctu a vážnost všem, kdož ti pomáhají při tělesném i duševním vývoji.

„Kdo se ponížíje...“

Buď také skromný, ochotný a pokorný, neboť »kdo se ponížíje, bude povýšen.«

Mnohý jinoch se nemůže spřáteliti s myšlenkou křesťanské pokory, neboť má o ní klamné mínění.

»Když mi dal Pán Bůh dobrý, zdravý rozum, nebudu se přece pokládati za největšího osla ve třídě! Mám-li ztepillou postavu a dovedu-li pěkně vystupovati, nebudu se přece krčiti někde v koutku!« — vybuchne tu a tam některý jinoch. A má zcela pravdu! Kde však je psáno, že to je pravá pokora? Což by žák nesměl pocítiti radostné uspokojení, když dostane při závěrečné školní slavnosti po celoroční pilné práci nejlepši vysvědčení?

Ale správné sebevědomí a domýšlivost jsou přece zcela různé pojmy. Sv. Augustin praví: »Domýšlivost není velikost — ale nabubřelost. Co je opuchlé, nabubřelé, zdá se býti velké, není však zdravé.«

Také mládež je v nebezpečí, že se její oprávněné sebevědomí a správný sebecit změni v předpojatou domýšlivost a přeceňování, jež ovšem vzbudí u dospělých jen úsměv. A je při tom zajímavo, že toto nebezpečí postihuje právě ony prázdné duše, které nemají nejmenšího práva na domýšlivost.

Ovšem, čím je bublina prázdnější, větší, tím výše ji vítr vynese.

A jako odpuzuje nadutý a domýšlivý jinoch, tak potěší pohled na vtipného, snaživého, zdatného a skromného studenta. Onen si myslí, že se mu podaří zakrýti duševní prázdnotu a nevědomost domýšlivostí — tento naproti tomu skromností dodává svým duševním přednostem jemného pů-

vabu. Onen pokládá sebe za střed světa a svoji osobičku za nejdůležitější — druhý nemá na domýšlivost kdy, pracuje, učí se, vzdělává a získává pravou cenu.

Teď jistě chápeš pravdivost slov Páně: »Kdo se povyšuje, bude ponížen, kdo se však poníží, bude povýšen.«

Volný čas Pána Ježíše

Ve 4. kapitole sv. Lukáše čteme, že Spasitel přerušil jednou své putování, aby se mohl vrátit do Nazareta a navštívit svoji matku. »A přišel do Nazareta, kde byl vyrostl, a podle obyčeje svého vešel v den sobotní do synagogy, a povstal, aby četl... A všichni mu přisvědčovali a divili se libým slovům, která vycházela z jeho úst.« (Luk. 4, 16 a 22.)

Spasitel je doma »na prázdninách«! Ale láska k duším mu ani tam nedopřává odpočinku. Podle svého zvyku jde do chrámu a poučuje rodáky o věčných pravdách.

Jak ty trávíš svoje prázdniny, mladý příteli? Mám ve zvyku pozorovati na konci školního roku studenty na chodbách. Rozdávání vysvědčení, veselé tváře, radost, loučení. Po několika hodinách však zavládne klid a ticho. Někteří studenti odjíždějí domů na venek. S tlukoucím srdcem očekává maminka svého milovaného syna. »Božíčku! Jak jsi vyrostl od té doby, co jsem tě nevi-

děla!« Sourozenci jej vítají s jásotem — ozývá se i Hektorův radostný štěkot.

A pak počíná nádherný prázdninový život.

Kdo splnil školní povinnosti, zaslouží si plně odpočinku, hry, bezstarostnosti.

Ale pozor, hochu milý! Pro mnohého nejsou prázdniny dobou zotavení — ale zkázou pro duši — ba jsou mladíci, kteří se dopustí za tyto dva měsíce více hříchů než za celý školní rok.

A co učiníš ty, aby tvé prázdniny neuplynuly bez užitku? Asi to, co naznačil Spasitel svým příkladem.

Především chodil dle svého zvyku do chrámu. Ve školním roce ses nejen učil, ale i přičiňoval o zušlechtnění své duše. V tom nesmíš ustat, vždyť by přestávka znamenala jíti zpět. Chodil jsi pilně na mši sv., v určitých obdobích jsi přistupoval ke sv. zpovědi a k sv. přijímání. Jen duše prázdné, povrchní nekonají svých povinností náboženských proto, že na ně nikdo nedohlédne, jich nepobídne.

Jako by jich Bůh všude neviděl! Ubohé to duše, které jsou jen zdánlivě křesťanské. Náboženství se přece neučíme jako jiným předmětům, z nichž dostaneme známku; katolíky nejsme jen v neděli od 8—9 hodin, ale jsme jimi všude — na výletě, při četbě, ve společnosti — tedy i o prázdninách.

Toť tedy prvé, čemu tě učí »prázdniny« Páně.

Druhá otázka — neméně důležitá — je, jak Pán ztrávil dny svého prázdna? Nechodil jen do chrámu, ale poučoval také své krajany.

Také ty nezůstávej o prázdninách nečinným, nýbrž sestav si pro tuto dobu určitý rozvrh, program pracovní. Ale neboj se! Nemyslím, abys překládal Tacita, učil se francouzským slovíčkům (ač bys mohl tu a tam věnovati nějakou tu hodinku i vážné práci). Pracovním programem myslím, aby ses něčím zaměstnával i o prázdninách. Čti, hraj si, pěstuj sport, hoň se, plovej, dělej, co ti libo — jen se nenuď a nelenoš! Neboť — když jinoch jen tak posedá bez jakékoli činnosti, vkročil již na cestu vedoucí ke hříchu. »Zahálka je matka hříchu«, praví přísloví a tomu, kdo nemá co dělati, dá brzo práci sám ďábel.

Naskytne-li se příležitost, veď své přátele k dobrému. Jsi-li sám naplněn pravou zbožností, jistě se zaraduješ, rozdmýcháš-li oheň lásky k Bohu i v jiných duších.

Oheň v nás musí plápolati! Nemůže-li z nás Pán Bůh vykřesati jiskry nadšení, nejsme pro království Kristovo ničím. I na letním bytě máme vydávati svědectví o Spasiteli; prostí lidé si totiž velmi všímají studovaného jinocha. Přičiň se tedy, abys jim dával dobrý příklad.

TŘETÍ KAPITOLA

KRISTUS - TRPITEL

*»Neboť tak Bůh miloval svět, že syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný.«
(Jan 3, 16.)*

»Před slavností velikonoční Ježíš věda, že přišla hodina jeho, aby z toho světa odešel, milovav svoje, kteří byli na světě, podal jim nejvyšší důkaz své lásky.« (Jan 13, 1.)

„Milujte se vespolek!“

Spasitel zasedl se svými učedníky k poslední večeři... Jeho srdce je dojata. Loučí se s nimi: »Synáčkové, ještě maličko jsem s vámi. Budete mě hledati a, jakož jsem řekl Židům; kam já jdu, vy nemůžete přijíti, tak pravím nyní i vám. Prikázání dávám vám, abyste se milovali vespolek, jako jsem já miloval vás.« (Jan 13, 33—35.)

To je Ježíšův odkaz: prikázání lásky. Duše Kristova byla plna lásky, vždyť se sám zcela obětoval, jen aby nás vykoupil.

Ale Spasitel chtěl rozplameniti i svět, aby miloval Pána Boha, od něhož má vše, a aby chom se milovali i my — lidé, nejen slovy, ale i skutky.

Ty, milý hochu, buď laskavý, oddaný, pozorný a ochotný nejvíce ke svým příbuzným. Je to ostatně často těžší — než býti zdvořilý k cizím, neboť jinak bychom se nesetkávali tak často s mladíky, kteří se v cizí rodině až rozplývají pozorností a zdvořilostí, doma pak jsou k rodičům vzdorovití, k sourozencům nesnesitelní, na služebné hrubí. Upadne-li něco matince na zem, ihned to zdvihni!

Tvé sestře je košík s ovocem příliš těžký — pomoz jí! Večeříš s malým svým bratrem — dej mu větší kus koláče! Doma je někde něco zastrčeno — hledej to hned! Je-li třeba vykonati něco nepříjemného, pusť se do toho prvý. To vše je právě základní myšlenkou

onoho přikázání Spasitelova, jež máme plni-
ti i při nejmenších všednostech.

Buď však také milý, pln šetrnosti ke svým
soudruhům, a to nejen k těm, které nazýváš
přáteli, nýbrž ke všem. Nemůže býti každý
z nich tvým důvěrným přítelem, ale přivětv
buď — ke každému z nich — zejména k těm,
kteří jsou ti »nesympatičtí«, nebo jsou chud-
ší a neobratnější.

Umiň si to pevně! Neboť, překonáváš-li
svoji často jen povrchností způsobenou ne-
chuť, neplníš jen příkaz lásky, ale zdoko-
naluješ svůj charakter a posilňuješ svou
vůli. Pomysli si vždy: Spasitel miluje nás i se
všemi slabostmi a vadami! A tak musíme
i my milovati své bližní!

Hromadění energie

Je mnoho věcí, které se dosud učencům
nepodařilo vypátrati, ač vědí, čeho by bylo
lidstvu potřebí nejvíce. Stále na př. konají
pokusy, jak co nejlépe proměnit energii
obsaženou v uhlí a benzínu, v hnací sílu.
I u nejdokonalejších parních strojů se mění
v hybnou sílu jen 17% použitého paliva. Ne-
můžeme zcela využítí elektřiny k osvětlová-
ní, neboť se značná část mění v teplo. Také
na př. nelze nahromaditi letního vedra a upo-
třebiti ho v zimě k vytápění nebo k vyhřívá-
ní, ač by takový vynález znamenal ohromný
užitek pro mrznoucí lidstvo.

Ale v oboru víry jsme na tom pro starostlivou lásku svého Spasitele přece jen lépe! Kdo se často zpovídá a přijímá Nejsvětější svátost, hromadí v sobě převzácnou energii duševní pro dny, v nichž dolehne na duši tlak pokušení. Každé sv. přijímání je nastrádáním energie pro boje příštích dnů a týdnů. »Já jsem chléb živý, kterýž přišel z nebe. Kdo jí z tohoto chleba, bude živ na věky.« (Jan 6, 51.)

Sv. přijímání je prvním darem dne, jímž církev oblažuje probouzející se dětskou duši, je poslední posilou těm, kdož odcházejí k věčnému odpočinku — a svatostánek s eucharistickým Spasitelem je srdcem našich chrámů.

»Kdo mne požívá, bude mnou žiti.« Nezkusil jsi to, milý hochu, již sám u sebe? Či nemohl bys toho zkusiti?

Po sv. přijímání nezůstane v tobě Pán Ježíš se svým člověčenstvím dlouho, ale zůstává v tobě jeho milost a ty jdeš domů s duší, naplněnou a rozjasněnou ovzduším Kristovým. V tom ovzduší je jaksi jinačí, vše těžké snadnější.

Vracíš se z chrámu domů — různé nahotiny se s obrazů na tebe šklebí stejně jako dříve — ale oč lehčeji jdeš dnes a bez povšimnutí kolem nich! Tvůj malý bratr je ještě svéhlavý a vzdorovitý jako jindy, ale tys dnes k němu mnohem laskavější a shovívavější. Tvář otcova je stále vážná a usta-

raná, ale ty se jej snažíš rozveseliti a vypravuješ něco radostného! A algebra je stále ještě nudná, francouzská nepravidelná slovesa pořád nesnadná, v dílně tebou strkají tovaryši sem tam, tvůj pokojík zůstává chudíčký, oběd je prostý jako jindy — a přec: Jak se změnilo vše kolem tebe! Vždyť tvá duše je plná svatého ovzduší Kristova! Různá pokušení dorážejí na tebe, ale oč je lehčí zdolávati je: neboť Pán, pramen a základ života — je s tebou!

Tvá vůle se staň!

Po skončení poslední večere odešel Pán na Olivetskou horu, padl tam na svou tvář a modlil se: »Otče můj, je-li možno, odejmi tento kalich ode mne. Ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!« (Mat. 26, 39.)

Hrozný to pohled! Spasitel bere veškeru vinu lidstva na sebe, aby za ni splatil nebeskému Otci pokutu. Když teď, On přesvatý, pohlíží na toto strašné břímě hříchů, naplňuje duši jeho úzkost — i modlí se: »Otče, je-li možno, odejmi tento kalich ode mne, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!«

Dojímavá modlitba Spasitelova na hoře Olivetské je i pro nás vážným napomenutím. Každého člověka čekají v životě dríve nebo později kříže a utrpení. Nesmíš při tom plakati? Jistě ano. Ale co nesmíš? Zoufati a nesmíš se hněvati na Pána Boha.

Jak vznešený příklad stálého plnění povinností nám dává Kristus, krví se potící na hoře Olivetské, ale přes to neustupující před svým posláním vykupitelským! A právě jeho příklad učí setrvati při povinnostech, zůstatí věrným životním zásadám, neustupovati zbaběle zkouškám a nárazům osudu — nýbrž trpělivě je snášeti a přemáhati.

A tak, plně své povinnosti přes všechny překážky (rozmrzelost, neúspěch, osamocenosť), následuješ Krista trpícího na hoře Olivetské a mírníš jeho bolesti. Ba zmenšuješ tyto bolesti Kristovy, kdykoli se namáháš v potu tváře plniti i takové povinnosti, které se ti nelíbí. Mírníš jeho bolesti, když jdeš v neděli na mši svatou přes naskytnuvší se potíže, kdykoli zůstáváš věren svým ideálům, i když je tvoje společnost podceňuje, kdykoli se můžeš za utrpení a neštěstí pomodliti s pokorným srdcem: »Pane, je-li možná, odejmi tento kalich ode mne, ale ne má, nýbrž tvoje vůle se staň!«

Jidáš

»Tu odešel jeden ze dvanácti, jménem Jidáš Iškariotský, k velekněžím a tázal se: »Co mi chcete dáti, když vám ho zradím? A oni mu vyplatili třicet stříbrných.« (Mat. 26, 14.)

Ke jménu Jidáš pojí lidové podání nejšpatnější vlastnosti. Zpronevěra a zrada,

spáchaná na příteli, pokládána již za času pohanských za padoušství a Jidáš se jí dopustil za okolností, nešlechtnost jeho skutku ještě zvětšujících. Ještě dnes se děsí někdo, hovoří-li se o jidášském smýšlení, jidášském políbení, o jidášské odměně.

Když Jidáš vstoupil do družiny Páně, kynula mu skvělá budoucnost — měl se stát apoštolem! Měl však jednu vášeň, a ta byla jeho zkázou, neboť k ní se přidružily i ostatní: lež, podvod, poťouchlé pletichářství.

Zkušenost ukazuje často, že stačí jediná neovládaná vášeň k tomu, aby přivedla člověka k pádu. Toť kletba zlého činu — že musí stále plodit zlo. Často, ba přecasto shledáváme, že jinoši, kteří byli v mladších letech bez chyby, charakterní, nábožní, jejichž chování působilo jen radost, dorůstajíce a tělesně se vyvíjejíce — stávají se denně drsnějšími, v náboženském životě nedbalejšími, ke svým vášním povolnějšími. Možná, že i Jidáš začal s menším hříchem! Jeho prvním přečinem byl snad nějaký malý podvod, zpronevěra. Spravoval skrovníčský majetek apoštolů — a tu se snad v něm probudila vášeň lakoty — a ježto se neubráníl prvnímu pokušení, ovládla jeho duši, až dospěl k nejtěžšímu pádu — ke zrazení Boha.

Ani největší zločinci nezačínají hned nějakou úkladnou vraždou. Nejdříve snad jen mlsají, pak podvádějí rodiče, zadrží si ně-

jaké peníze a pod. — a tak se dostanou pozvolna k větším podvodům. Jídlem se stupňuje chuť. Také pijan nezačne tím, že se hned opije do němoty. Nejdříve malé, příjemné podráždění, pak víc — stále více...

Když se někdo postavil na nakloněnou rovinu, je těžko, aby zůstal pevně státi. Jediná trhlinka, skulinka v hrázi — a zátopa zavalí celou vesnici. Jedinká jiskra při větru stačí, aby lehly domy popelem. Příklad tohoto neblahého, proradného apoštola je nám vážným napomenutím, abychom nepodceňovali malých hříchů.

A Jidáš měl ještě jednu chybu: Nemodlil se! Odkud to vím? Nebyl by se jistě dopustil zrady, kdyby se byl modlil. To vím z jeho posledního činu: Jakmile si uvědomil svůj hrozný hřích, chápal se každého stébka, hledal všude záchranu — jen u Boha ne. Pro něho již nebylo Boha, neboť zapomněl na modlitbu. Jak rozumně jedná ten, kdo se modlí, aby se mohl dobře a vroucně modlití, přijdou-li naň různé rozhodující zkoušky!

Jen neskákati v těžkých hodinách do prázdna. To znamená rozdrčení, kdežto skok k Bohu zachraňuje!

Zlé svědomí nedopřávalo Jidášovi pokoje. Prchal z města, padal na zem, tloukl hlavou o tvrdý kámen, rozdupával hříšnou odměnu, rval si roucho, vlasy, stenal a bědoval celou noc...

Jaký to strašný obraz! Na Golgotě umírající Syn Boží — na poli Hakeldama zrádce, jenž konečně usmrcuje sám sebe!

A od té doby je jméno Jidáš všude nenáviděno a proklínáno. Kdo dnes zrazuje své přesvědčení, své zásady, svoji víru — je nazýván také Jidášem. Jidáš se oběsil. Bylo by dosti provazů, dosti stromů, kdyby se dnes chtěli souditi a potrestati všichni Jidášové?

Ó můj Spasiteli, pomoz mi, abych se nikdy nestal tvým zrádcem!

Petr

Velmi poučná událost z utrpení Kristova je zapření Petrovo. Jaký prostý a přímý charakter byl tento apoštol — a přece zhřešil. Zhřešil, poněvadž byl domýšlivý. I když jsi nejlepššího smýšlení a dosud se ti vždy podařilo setrvati v dobrem, nikdy o sobě nemysli mnoho!

Již po třetí ukázali služebníci na Petra, sedícího a ohřívajícího se u ohně, že i on náleží k učedníkům Kristovým. »Tu se počal zaklínati a přísahati: »Neznám tohoto člověka!« (Mat. 26, 74.) A co ještě mluvil, zazpíval kohout. Tu se Pán obrátil a pohlédl na Petra... A Petr vyšel ven a plakal hořce.« (Luk. 22, 61.)

Ó, co vše bylo v tom němém, vyčítavém pohledu Páně?

Petře! Opravdu mne neznáš? Jsem onen

Mistr, který tě vyvolil za svého apoštola. Já jsem to, jenž se k tobě kdysi blížil po vlnách, když jsi mi — puzen toužebnou láskou — spěchal vstříc. A ty mne již nepoznáváš? Já to jsem, o němž jsi vyznal v Césarei, že je Syn Boží. Ještě si, Petře, nevzpomínáš? Já to jsem, jenž před několika hodinami klečel před tebou a umýval tvé nohy. Já to jsem, jemuž jsi slíbil, že ho nikdy nezradíš. Petře, ještě mne neznáš?

Ó, jak smutný byl onen tichý pohled Spasitelův, když spočinul na Petrovi!

Ach, Petře, Petře! Jak jsi mohl býti tak zbabělý? — soudíš snad vyčítavě.

Ale neukvap se v úsudku! Nebyls také ty někdy zbabělý, když šlo o vyznání Pána Ježíše? Nikdy jsi nezapřel Krista? Jdeš kolem kostela — pěšky nebo jedeš elektrickou drahou — smekneš uvědoměle a statečně, nebo se jen dotkneš okraje klobouku, aby si toho nikdo nevšiml? Či dokonce hledíš na opačnou stranu, jako bys studoval okolí? Co učiníš, jda kolem kříže? Máš odvahu veřejně pozdraviti ukřižovaného Spasitele?

Zapíráš Krista, nepřiznáš-li se ke své víře jen pro pozemské výhody. Zapíráš Krista, nemáš-li odvahy ze strachu před lidmi hájiti svého náboženství, své víry. Zapíráš Krista, když se ochotně zúčastníš frivolních hovorů, jen aby se o tobě neříkalo ve společnosti, že jsi bigotní, žeš ještě dítě, nebo Kristův učedník.

A zapíráš Krista, kdykoli sváděn vášní — přivoluješ ke hříchu.

Synu můj, kdybys tak cítil uprostřed pokušení, jak smutně pohlíží na tebe Pán, když tě lákají lehkomyšní soudruzi, ďábelský odboj tvých nespoutaných pudů a když se ti nabízí na tisíc svodů smyslných požitků... mohl bys pak pohlédnouti na zarmoucenou tvář Ježíšovu? »Tu se Pán obrátil a pohlédl na Petra... A ten vyšel a plakal hořce.«

Pouč se, hochu můj, smutným případem Petrovým a nevypínej se! Dobrá vůle tu nestačí — je také třeba opatrnosti! Petr si příliš důvěřoval a vydával se zbytečně v nebezpečí. Nechtěl Pána zapřít. Naopak! Před několika hodinami ujišťoval ohnivě: »Byť se všichni pohoršili nad tebou, já se nikdy nepohorším. I kdybych měl umřít s tebou, nezapru tebe!« (Mat. 26, 33—35.)

Ale jak to, že zhřešil? Nemodlil se a nevyhýbal nebezpečné příležitosti ke hříchu. Spasitel napomínal v Getsemanské zahradě spící učedníky: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení; duch zajištěn jest, ale tělo nemocno.« (Mat. 26, 41.) Toť věčně platné napomenutí pro všechny lidi, kteří zápasí se hříchem! Kdo v boji nevolá o pomoc Boží, podlehne slabosti těla. Kolik mladých lidí bojuje rozhořčeně proti tomu neb onomu hříchu, páchanému ze zvyku — a bezvýsledně! A proč? Protože se dosti ne-

modlí. Domnívají se, že tu stačí jen lidská síla k ovládnutí nespoutaných pudů a zavedení pořádku v onom zmatku zkažené přirozenosti lidské. Je nemožno obstáti v nebezpečích mladistvého věku — bez modlitby.

Ale ani tehdy nesmíme býti domýšliví, i když se modlíme, i když chceme věrně vytrvati, i když máme za sebou bezvadnou minulost. Právě příklad sv. Petra ukazuje, že i dnes možno býti vyznavači Kristovými — a již zítra ho zraditi. Jakou je člověk záhadou!

Často slyšíme omluvu lidí, kteří již propadli hříchu: »Také sv. Petr zhřešil!« To je pravda — ale jen zpola — vždyť Petr hluboce a upřímně litoval svého hanebného skutku. Jidáš zhřešil — a oddal se zcela zoufalství. Petr zhřešil, ale dychtivě sáhl po pomocné ruce laskavého Spasitele, jemuž pak sloužil celičký život s apoštolskou horlivostí a mučednickou smrtí zpečetil svoji věrnost.

Ukřižovaný Synu Boží, rač dáti, abych v duchu sv. Petra opět napravil vše, čím jsem proti tobě zhřešil ve mém nezdravém, slabém mladickém rozumu!

Pilát

V Césarei — na pobřeží Středozemního moře — stál palác římského místodržícího, Pontského Piláta (26—36 po Kr.).

Z průběhu utrpení Páně víme, že to vlastně nebyl zlý člověk, vždyť by byl rád Ježíše zachránil před rozeštvaným lidem židovským — měl však jednu chybu: byl zbabělý. Neodvážil se projevit své přesvědčení a jednati podle něho.

Pilát, jsa jako po větru vlající plášť, měl pro každého člověka jen úsměv. Vyl s vlky.

Devatenáct set let již uplynulo — ale Pilát nezemřel, žije dosud! Jak to? Nu v lidech, kteří zapírají pro kariéru, pro postup v úřadě a pod. svoji víru.

»Přimhouříš jedno oko — a již se dostaneš dále!« — Žije v těch, kteří řeknou s pokrčením ramen: »Co je pravda?« — a doplní: »Chceme dobře jísti a píti, udělati dobrý obchod — plouti po proudu!«

Uvažuj, hochu můj, o slovech Páně: »Kdo mě vyzná před lidmi, toho i já vyznám před svým Otcem. Kdo mne však zapře před lidmi, toho zapru i já před Otcem svým, který jest v nebesích.« (Mat. 10, 32.) Kde je tedy tvoje místo? Je tu vůbec nějaká volba?

Cesta křížová

V myšlenkách provázím Spasitele na jeho nejtěžší cestě. Klesá pod břemenem kříže. Je proň příliš těžké, ale přece se znovu vzchopí a nese je dále. Kolika lidem se vyloudí při nárazech životního boje výkřik zoufalství: »Dále to již nejde, já už ne-

mohu!« Každé skutečné utrpení se nám zdá někdy zvláště těžké a opět se ozvou unavená, úzkostlivá slova: »Již nemohu dále! V takové těžké hodině, hochu, neváhej, otevři Spasiteli své zraněné srdce, on přece ví, jak kříž může těžce dolehnouti; nebude ti to míti za zlé, když někdy ochabneš, ale pomůže ti opět vstáti.

Kristus potkal cestou svoji panskou Matku. Matky prožívají utrpení vlastních dětí nejmněji. Co tedy asi cítila něžná duše Matky Boží, když uzřela přicházejícího syna a za ním divoký zástup bezcitného lidu!

Tvoje matka žije. Máš ještě na živu milované rodiče, sourozence. Děkuj Bohu za to. Přijde však hodina, že někdo z nich ulehne na smrt nemocen, že nastane hrozná chvíle loučení. Vzpomeň, že tuto hořkou bolest prožíval i Pán — a v okamžiku největšího zármutku hledej útěchu u Spasitele, jenž se ubíral na smrt a loučil se s plačící Matkou, aby věrně splnil vykupitelské poslání. Ó můj Ježíši, i pro mne jsi šel od své drahé Matky. Pomoz mi, abych nedbal lidských ohledů, zdržujících mne od mých povinností a od tvého volání. Uč mě, abych si počínal jako ty, ne drsně a bezohledně — nýbrž šetrně a něžně.

Šimon z Cyreny pomáhá nésti kříž. Pán upadl pod břemenem kříže, a ježto se jeho katané báli, aby nezemřel již cestou, do-

nutili s pole se vracejícího muže — Šimona z Cyreny, aby mu pomohl nésti kříž.

Nutli ho. Šimon to učinil nerad, jaká je to tedy pomoc.

Ó opuštěný Kriste! Proč jsem tam nebyl já se svými Franky!« zvolal Chlodvík, král pohanských Franků, udeřiv na meč, když po prvé slyšel o ukřižování Kristově.

Ano, kdybych tam byl býval já, nebyl by trpěl — znamená tento výkřik.

Ale víš, milý jinochu, že každý tvůj kříž je opakováním utrpení Kristova! A jak jsi při tom citlivý! Rozhněváš se ihned, podívá-li se na tebe někdo úkosem, dotkne-li se tě nerozváženým slovem. Jsi mírně napomínán — a již se ti to zdá urážkou. Jak tím ztrpčuješ život sobě i jiným!

Dneškem počínajíc chceme i my pomáhati Pánu nésti jeho kříž. A jak? Když v srdci zvítězíme nad nějakou obtíží, nad pokušením, když pomůžeme někomu z bližních dobrým skutkem.

Crucifixus - Ukřižován

Jeden spisovatel měl obzvláštní myšlenku. Chtěl napsati knihu jen o jedné stránce, na ní by byla jen jedinká věta — záležející v jediném slově — to však by vyjadřovalo vše, co bylo obsahem díla... Lámal si tím hlavu, až konečně uznal, že je to nemožno.

To, co bylo nemožno onomu spisovateli,

rozřešilo křesťanské »Credo«. Je tam totiž jedno slovo, obsahující vše: zjevení, tajemství víry, Boží prozřetelnost, lidský osud, radost, sílu, filosofii, víru — a toto slovo zní »crucifixus« — »ukřižován«.

Kristova smrt na kříži působila na Napoleona I., že v ní viděl nejmocnější důkaz božství Kristova... Píše: »Nyní jsem na ostrově sv. Heleny. Co as dělají nyní — při mém neštěstí ti, kteří mi dříve lichotili? Kdo si z nich na mne vzpomene? Kde jsou moji přátelé? Ano, vy dva — tři, do smrti věrní, snášíte se mnou vyhnanství. Přijde však hodina, kdy se moje tělo vrátí do země. Jak obrovský to rozdíl mezi mou hlubokou strastí a věčnou říší onoho Krista, o němž se podnes káže, jehož milujeme, jenž žije na celém okrsku země! Je to smrt? Není to spíše život? Takovou smrt mohl mít jen Bůh.«

Poklekej, synu milý, často před křížem, pozdvihuj své oči ke Kristu, jenž na tebe shlíží s nevýslovnou láskou, a přemýšlej v tichém zanícení a zbožnosti o jediném slově »crucifixus«. Kristus byl ukřižován pro mne, pro mne! Kde je bujná fantasmie, kde něžné srdce mateřské, aby bylo možno jen poněkud pochopiti onu velkou lásku, vedoucí Pána až k ukřižování!

Když byl vztyčen kříž na Kalvarii, visel na něm s probodenými údy v mučivých, palčivých bolestech nemoha se pohnouti, zcela

opuštěn — jako k nebesům o odpuštění pro nás upějící znamení smíření!

Od té chvíle, co byl vztyčen onoho prvního Velkého pátku kříž mezi nebem a zemí, nemůže se na to zapomenouti. Kdekdo musí k tomu zaujmouti určité stanovisko — buď pro Krista nebo proti němu. Kde stojíš ty, můj synu? Pověz mi to! Mezi nepřáteli Kristovými, kteří ho nenávidí, jemu se vysmívají? Snad mezi vojáky, kteří mohli pod křížem hráti v kostky v onom dějinně nejmocnějším, nejdojemnějším okamžiku?

Kříž na pracovním stole

V přeplněné vojenské nemocnici ležel za světové války těžce raněný vyšší důstojník. Tuše svůj konec, pravil k duchovnímu, sedícímu u jeho lůžka: »Důstojnosti, tento křížek jsem zdědil po svém otci a stále jsem jej nosil na prsou; prosím, odevzdejte jej mému synáčkovi.«

A jako by mu pojednou něco napadlo, vzal si opět křížek a dodal: »Chci s ním umřít. Vezměte jej teprve po mé smrti z mých rukou a dejte synovi!«

Postav si také kříž na svůj pracovní stolek! Ne jako prázdnou, bezvýznamnou ozdobu, ale aby se mladá tvoje duše vyvíjela u nohou Trpítelových, aby ukřižovaný Spasitel shlížel na tebe tam, kde konáš nejtěžší svůj denní úkol — kde studuješ.

Kříž tě učí vděčnosti a ochotě. Ó Pane, tys přece řekl: »Kdo chce býti mým učedníkem, vezmi denně svůj kříž a následuj mne!« Kéž v mé duši hluboko tkví vše, co jsi pro mne vytrpěl, kéž vidím a dobře chápu, jak velká je tvoje láska ke mně. Dopřej mi zbavit se hříchu a následovati tebe se vši vážností, aby se tak projevila má vděčnost k tobě.

Kříž tě učí vděčnosti. — Kříž tě však vede také k obětavosti. Z trestů smrti u Římanů užívaných si zvolil Pán nejpotupnější — kříž. A od té doby nazýváme »křížem« každé utrpení, každý boj, každou obět. Možná, že stín »kříže« padne na životní tvoji cestu již v mladých letech, možná, že na duši dolehne mrak neporozumění, možná, že se zvrtnou překrásné tvoje plány, ztroskotají tvé ideální snahy. Je možno, že — bojuje s nemocí — uvidíš se zármutkem, jak postupují tvoji zdraví soudruzi — ty však musíš zůstatí zpět, snad tě bude i pronásledovati neštěstí a nezdár na studiích... vše to, milý jinochu, je možno. — Ale pohlédni jen jedenkrát ve tvář ukřižovaného Krista. A právě ve spojení, v souhlase s hrozným utrpením Spasitelovým nám pomáhá Bůh snášeti i různé životní trampoty a ponižování. Kde chápeme význam kříže, tam nalézáme i Ježíše.

»Nikdy bez oběti!« Ať nemine dne, v němž bys na chvílku nestanul se sebezapřením a

trochou sebekázně pod křížem Kristovým, jenž obětoval sebe samého. »Nikdy bez oběti!« — tím nejen dokážeš, že jsi hoden obětavého Krista, ale prospěješ si obzvláště při výchově vůle. Pán to hlásá s výšin Golgoty: »Lidé, buďte takoví, jakými vás chce mítí Bůh! Odpouštějte, jako Bůh odpouští vám!«

Jaký to rozdíl mezi smýšlením Ježíšovým a mým — jako mezi nebem a zemí! »Otče, odpusť jim!« »No, počkej, to mi splatíš!« — »Otče, odpusť jim!« — »Je konec našemu přátelství! Neuslyšíš již ode mne ani slova!«

Ó Ježíši, mé pohodlí mi znechucovalo práci i povinnosti a ty jsi proto nesl kříž! Pane, já byl domýšlivý, a tebe korunovali trním! Byl jsem ješitný, a tobě se vysmívali. Byl jsem necitelný ke svým druhům, závistivý, škodolibý, na tebe plvali! Pane, já poskvrnil svoji duši nečistými myšlenkami a tělo hříšnými skutky — a tebe trýznili bičováním. Mé nohy spěchaly za zlem — tvoje byly probodeny hřeby! Na to vše chci nyní mysliti a zaříditi podle toho své jednání.

„Komu odpustíte hříchy...“

Zmrtvýchvstalý Spasitel se zjevil apoštolům, kteří měli ze strachu zavřené dveře, a pravil: »Pokoj vám! Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás. Po těchto slovech na ně dechl a řekl: »Přijměte Ducha svatého! Komukoli odpustíte hříchy, od-

pouštějí se jim; komukoli je zadržíte, zadržány jsou.» (Jan 20, 21.)

Svatost pokání je vznešeným darem zmrtvýchvstalého Krista: vzkříšení z hrobu hříchů.

Je zpovídání těžké? Snad; je nepříjemné a vyžaduje, abychom se zřekli samolibosti. Nesmíš však usuzovati podle vnějšího zdání! Je mnoho plodů, které mají slupku tvrdou a nejedlou! Člověk povrchní by je odhodil, rozumný však ví, že je vnitřek sladký, šťavnatý a občerstvující. Zápasiti, podlehnouti, klesnouti — toť, bohužel, často bývá lidským údělem. Že však naše poklesnutí není trvalým zhroucením, že nemusíme uvíznouti v hříchu — toť velikonoční dar Kristův!

Ostatně je také zpověď lidské přirozenosti potřebná. Jak člověk touží po tom, aby si mohl s někým ze srdce promluvit, aby se mohl s plnou důvěrou vyznati ze svých chyb! Skličující vědomí hříchu je břemenem přetěžkým; vždyť i zločinci, jimž se podařilo uniknouti světské spravedlnosti, se dostaví po dlouhém boji duševním dobrovolně k soudu: nemohli již déle snášeti výčitky svědomí.

I moderní psychologie zjistila, že násilně potlačované vědomí viny může způsobiti duševní poruchy i choroby. Můžeme-li se však někomu zcela upřímně svěřiti s nejskrytějšími myšlenkami, osvobodíme svoji

duši, zbavíme ji břemene. Právě proto i nekatoličtí lékaři musí přiznati, že zpověď má veliký význam — již se stanoviska duševního zdraví, a snaží se za ni najíti pochybné náhrady v dlouhých, duchaplných hovorech ve svých ordináčních síních. Nemocný může u lékaře vypověděti vše, ale odpouštěti, zbaviti viny může jen katolický kněz.

Chápeš, jaká to je velká svátost?

Škoda, že jsme si zvykli označovati svatou zpověď rčením »jíti ke zpovědi«, neboť toto označení nevyjadřuje nejdůležitější okamžik. Musíme se ovšem vyznati ze svých hříchů, Bůh však chce, abychom k němu přicházeli plni zkroušenosti, která je prochnuta láskou.

»Milý Bože můj, očisti mě opět a pomoz, abych se vystříhal zlého, vždyť toužím milovati tebe stále víc a více!« — s takovou myslí máme přicházeti ke Spasiteli.

Vítězný Kristus

Přišel poslední okamžik pozemského života Ježíšova; shromáždil tedy své učedníky a poslední jeho slova byla: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Jduce tedy, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učíce zachovávat vše, co jsem vám přikázal. Neboť já

jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.« (Mat. 28, 18—20.) Potom se vznášel před jejich zrakem tiše a velebně k nebesům; když se pak vzdaloval od země, objevil se pod ním světlý mrak a zahalil ho!

Hochu můj, pohlédni za Kristem, vznášejícím se k nebi! On je jediný, jenž nikomu neublížil, ale přišel, aby zmírňoval utrpení. Nikoho neponižoval, ale povznášel všechny, kdož ho prosili o pomoc. Netoužil po slávě — a přece se jeho jméno ozývá vítězně po celém světě.

V jednom kodaňském chrámu stojí nádherná socha Krista od Thorwaldsena. Když cizinec jakýs prohlížel dílo zklamán — protože nechápal, v čem záleží krása umělecké této práce, řekl kdosi: »Musíte, milý pane, pokleknouti a tak vzhlížeti na Krista.« Cizinec poklekl a hle! Ihned postřehl všechny krásy nádherného díla.

Poklekej, synu, i ty často a zadívej se na nadzemský půvab a lásku Spasitelovu! Šťasten, přešťasten je jistě onen jinoch, jenž může žíti v srdečném, důvěrném přátelství s Ježíšem!

Do duše toho, kdo žije v tak přímém a vroucím spojení s Kristem, se vlévá nevýslovná radost a mírnost. Ví dobře, že za všemi zjevy života — radostnými i smutnými — ovšem mimo hříchy — je Spasitel — a to vědomí ho činí bezpečným a bohatým.

Jinoch, jemuž je Kristus vzorem, bude právě jako mnozí velcí mužové čerpati z této lásky veškeru sílu k životním dílům. Je jistě dobře řečeno: »Skutečně blaženými možno nazvati ne ty, kteří teprve donuceni nemocí nebo strachem před smrtí padají před křížem na kolena, ale ty, kdož pozdvihují svoji duši k Nejdokonalejšímu dobrovolně, z lásky k nejvyššímu dobru, v předtuše radostné nesmrtelnosti již v nejkrásnějších letech života, za plného vědomí mládí, zdraví, kypících sil.«

Synu můj, i když nyní svět hlásá nové pohanství, ty stůj pevně a setrvej s Kristem! »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou!« pravil Spasitel. A měl pravdu! Jako z tajemného radia — září i nyní život ze slov vítězného Krista. Ve všech zemích na světě je jeho jméno oslavováno ve dne v noci; je mnoho řeholních i světských kněží, kteří mu zasvěcují svůj život v květu mládí, zříkajíce se všech pozemských radostí. A kdo teprve zná zástupy, jež se denně posilují z pramene života a čerpají z něho sílu, aby mohli splniti přetěžké povinnosti ve prospěch svých rodin, svých bližních — a k větší slávě Boží!

Kristus a mládež

V dějinách lidstva snad nebylo ještě doby, v níž by pohlíželi dospělí na mládež s většími nadějemi — než dnes.

Ovšem, úsudky o dnešní mládeži se neobyčejně liší. Je dnešní mládež lepší než předválečná? Je vážnější nebo lehkomyšlnější? Čestná nebo bezcharakterní? Je ukázněná — nebo má menší úctu k autoritě? Je pilnější nebo povrchnější? Máme ji milovati nebo odsuzovati, povzbuzovati ji nebo kárati? Zkrátka: Vybuduje dnešní mládež lepší budoucnost — nebo snad zboří i ty pilíře lidské společnosti, které zůstaly ještě po světovém požáru?

Jsou mnozí, kteří o ní soudí tvrdě: »Dnešní mládež je nevázaná, nedbá autority, chce jednati jen podle vlastní hlavy; vše staré, dřívější — je jí špatné; učení, práce se jí nelíbí. A tak je budoucnost vážně ohrožena, neboť po nějakých deseti letech bude vlast vypadati tak jako dnešní mládež!« — Tak soudí škarohlídové — nemají však pravdu.

Optimista vidí naopak u dnešní mládeže vše ušlechtilé, ideální snažení, všude prostotu, přirozenost, odříkání — a rozkvět opravdového náboženského života. Mají ti pravdu? Podle jejich mínění se dnešní mládež přiklonila ke Kristu, neboť cítí instinktivně, že skutečně není dnes na světě jiné opory. Bohužel, ani oni nemají pravdu. Omyl

u nich záleží totiž v tom, že pokládají za skutečné a správné vše, co by rádi viděli u mládeže. Ale o jednom soudí naprosto správně, že se totiž dnešní mládež musí přikloniti ke Kristu, neboť bez Krista jí hrozí záhuba.

Kristus a mládež! Dvě velké skutečnosti, navzájem po sobě toužící a k sobě náležející. Kristus je přece přirozeným vůdcem mládeže, vždyť je v něm v nejvyšší dokonalosti vše ušlechtilé, co může nadchnouti mladou duši.

Prvým znakem každého mladého člověka je živá touha po činnosti. Chce vykonati něco znamenitého. A tak, hochu milý, je-li život plný činnosti tvým ideálem, najdeš v Kristu nejlepší příklad.

Nebyl filosofem, jenž ulpí na přemýšlení, také ne nečinným budhistou, který nedbá životního proudu, valícího se kolem něho. Nedbál námahy, když bylo třeba pomáhati — ať tělesně, ať duševně. Rozestřete svoje sítle! — praví ke svým učedníkům — a na práci se těšící mužové uposlechnou!

Největší ozdobou mladé duše je hrdinnost — »heroismus«. Nadchl-li se jinoch pro nějakou ideu, cíl, vynaloží všechny svoje síly, aby jich dosáhl. Nezná překážek, těžkostem se jen usměje. Takovéto hrdinné smýšlení je podmínkou každého velkého činu, kde toho není — nikdy se nic nevykoná.

Ale je hrdinštější vzor na zemi než postava Vykupitele světa?

Ježíš není nikdy sentimentální, změkčilý; naopak — všude vystupuje jako hrdina, jako muž sebevědomý, cíl svůj dobře znající, a proto žádné oběti se nelekájí. On se odvažuje — ač všemi opuštěn — postavit se proti mocným svým nepřítelům a vytrvati v přívalu pohanění a výsměchu. Je ve světových dějinách podobný hrdina? Můžeš připomenouti a horlivě následovati vzor, jenž by více imponoval?

A co ještě charakterisuje mladou duši? **R a d o s t n á d ů v ě ř i v o s t, n a d š e n á, b o u ř l i v á l á s k a . . .**

Svět starších potřebuje vaší veselé mysli, jinoši! Je jistě hezké, zpíváte-li a jste veselí — i Spasitel miluje radostnou službu! Radost náleží k životu — i k fysickému, má-li kypěti zdravím a silou. To nejlépe ví naše sv. Církev — velká vychovatelka! Co radosti a jásání proniká liturgii, jak vždy významně oslavovaly věřící rodiny církevní svátky! Hledáme-li radosti, musíme se obracet jen po skutečně cenném a trvalém — a ne po něčem, co je nesprávné, co působí duši výčitky a lítost.

Žil ostatně někdy lepší dárce radosti nebo větší optimista, než je Kristus? Ani nejděsnější rány života: zrada, zapření, ukřižování nemohly zlomiti jeho důvěry; překážky jako hory nebyly s to přerušiti jeho činnost. I v nejopovrženějším lidském srdci hledá aspoň jiskřičku dobra.

Také nynější život má plno tvrdosti, ale svět přemáhající radost nad dobrotou srdce Ježíšova není něčím vysněným, nýbrž velkou, milostiplnou skutečností. Hleď jí dosáhnouti, mladý příteli — a pak budeš bezpečen!

Co je ještě význačné pro mladou duši? Radikalismus, který pramení z nadbytku sil a z netrpělivé touhy po činnosti. Protiví se jí smlouvání, kompromisy, nemá ráda vyjednávání, nerozhodnosti. Ze svých zásad vyvozuje nejsmělejší důsledky. Jejím heslem je: »Buď — anebo; všechno — nebo nic!« Tento rys povahy může vésti jistě i ke zkažení. Končí-li pak kritizování planým »mudrováním«, nedostává se mladému duchu i tvůrčích schopností.

Tvůrčímu radikalismu se můžeme učit u Ježíše. Při provádění svého svatého úkolu nezná ohledů, nezná strachu z lidí, kompromisů — ani o vlasek neustupuje od svého cíle.

Jak se nám dnes nedostává takových pevných charakterů!

A hle! Stále víc a více mladých lidí se kupí kolem Mistra: »Pane, uč nás, abychom se stali tvými věrnými stoupenci, abychom neznali kompromisů, abychom ti náleželi úplně.«

Jestliže ti, milý hochu, imponuje tvůrčí radikalismus, uč se mu od Ježíše!

Kdybych chtěl na konec několika slovy vystihnouti podstatu mladé duše, mohl bych snad říci: Mládež je pouhý živoucí život! Mládí znamená odpor proti všemu ustrnulému, mládí je plavbou o závod v proudu života, běh ve zlatém světle slunečním, vítězné zdolávání všech překážek — ano, to je mládí, to je mládež!

A Ježíš praví: »Já jsem život — Já jsem Světlo světa.« — Hledáš život, hochu můj? Svěží, plný život? Pak jdi ku prameni veškerého života! Ten, jenž uzdravoval nemocné, křísil mrtvé, jenž si sám třetího dne vrátil život, zaslouží jistě, aby se stal i tvým Králem.

A je to těžké — milovati takového Mistra?

Mládež, která miluje Spasitele, je proň nadšena, napodobí jeho svatou postavu a bude jistě lepší než generace předešlá. Položí jistě základy k nové, krásnější budoucnosti!

Kristus a mládež náleží k sobě!

»Důvěřujte však, já jsem přemohl svět...«

»Tyto věci jsem vám mluvil, abyste měli ve mně pokoj. Na světě budete míti soužení, avšak důvěřujte, já jsem přemohl svět.« (Jan 16, 33.)

Není tomu ani padesát let, co člověk přimrzl na ledové ploše materialistického názoru světového. Všude vítězství techniky, továrny, stroje a dílny. Tajemství hmoty zcela upoutalo ducha.

O právech duše nechtěl slyšeti nikdo — a mluvit o Bohu se prostě neslušelo, zato tím více o Darwinovi, Haecklovi o »našem praotci« — opu (opici) — a pak také o prabytosti. Nu — a vidíme výsledky. Pro samé podružnosti jsme přehlédli podstatné hodnoty, za přemožený svět vnější jsme zaplatili ohromnou cenu: svůj svět vnitřní, duševní.

Přichází však nová doba; přichází nové, mladé pokolení, které nehledá prabytosti — ale Boha — člověka.

Milý příteli, až dorosteš, poznáš, že jsou i dnes — jako kdysi za časů Kristových — dva tábory: jeden volá se zafatými pěstmi a zuřivě: »Ukřižuj ho!« — druhý pokleká před ním v hluboké pokoře a praví: »Můj Pán a Bůh!«

Představuji si, jak vstupuješ po osmileté namáhavé práci pln naděje a nadšení na universitu nebo do nějakého povolání.

Synu milý, nedopusť, aby tě přemohly vlny oceánu života a odtrhly od Krista! Tento oceán je pln vírů a skrytých mělčin; často se vzdouvá hroznými bouřemi. Bdi nad sebou a nezapomeň, že budeš šťasten a budeš míti dosti potřebných sil k životu, pokud se udržíš na zpěněných vlnách blízko Krista.

Život je vážný, životní boj čeká i na tebe.

»Buďte klidni, bezpečni — já jsem přemohl svět!«

Když se ve Spartě matka loučila se synem jdoucím do boje, podávala mu štít se slovy: »S ním — nebo na něm!« S ním se vrať jako vítěz, nebo na něm buď přinesen jako hrdina, který padl v boji!

I já se s tebou loučím, mladý příteli, s touž myšlenkou. Kam se dnes podíváš, všude krásná slova, duchaplné nápady a návrhy, skvělé slavnosti a shromáždění — ale málo posily pro ctnostný život. Čeho je nám třeba? Co nám chybí? — Kristus se svou vážností, se svou pevností až do konce. On byl velký ve slovech — ale ještě větší ve skutcích!

Ó, uděl nám, dobrý Spasiteli, tolik milosti, abychom pochopili všechny velké úkoly doby, a dej nám i dosti odvahy a vytrvalosti, abychom se varovali, co je nepravé.

Pomáhej nám, ať se vší vážností a opravdovostí přemáháme svět!

OBSAH

Světlo světa	5
------------------------	---

Prvá kapitola: *Kristus dítě*

Ve svaté noci	11
Z čeho se radujeme	12
»Pastýři bděli na poli«	15
Ochota a vytrvalost	16
Víra	18
»Viděli jsme hvězdu jeho«	20
Obětování Páně	21
V Nazaretě	23
On pracoval	25
Dvanáctiletý Ježíš	29
»Co jest Otce mého«	31
»A byl jim poddán«	33
Nechápaný	35
»A prospíval moudrostí«	37
Velký objev	39
Matka Ježíšova	41
Tichých třicet let	44

Druhá kapitola: *Kristus učitel*

V samotě	49
V ohni pokušení	50
Buď na strážil	52
»Ne samým chlebem«	54
Svatba v Káně	56
Kristus - Divotvůrce	57
Sv. Jan Křtitel	59

Škola charakteru	61
Žij ukázněně!	62
»Dům mého Otce«	63
Nikodem	65
Božství Kristovo	66
»Za koho mě máte?«	67
Kristus - cesta	71
Kristus - pravda	72
Kristus - život	73
»Pane, ke komu půjdeme?«	74
»Pojďte ke mně všichni!«	76
»Učte se ode mne!«	77
Stoupati nebo klesati!	79
»Zapři sám sebe!«	81
Jak máme následovati Krista dnes?	82
V šlépějích sv. Kazimíra, královice polského	85
Chci se státí svatým	87
»Jako ovce mezi vlky«	88
Bojuj moudře!	90
»Slova má nepominou«	93
»Pojď a následuj mne!«	95
Volání Páně	98
Pán mě povolal, musím jít	101
Dopis klerika	105
Oněch dvaasedmdesát	107
Kristus na jezeře	110
Pane, pomoz nám!	111
S. O. S.	112
»Co prospěje...?«	114
»Aby měli život věčný«	116
Sedmasedmdesátkrát	119

»Pohoršuje-li tě tvoje oko«	122
»Mládenče, vstaň!«	125
Vstaňte mrtví!	127
»Kde je těch devět?«	129
»Kdo se poníží . . .«	131
Volný čas Pána Ježíše	133

Třetí kapitola: *Kristus - Trpítel*

»Milujte se vespolek!«	139
Hromadění energie	140
Tvá vůle se staň!	142
Jidáš	143
Petr	146
Pilát	149
Cesta křížová	150
Crucifixus — Ukřižován	152
Kříž na pracovním stole	154
»Komu odpustíte hříchy . . .«	156
Vítězný Kristus	158
Kristus a mládež	161

Tuto knihu vydaly Školské sestry O. S. F. v Praze XII.,

Korunní třída čís. 4.

Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze II.,

L. P. 1934.